

JOURNAL OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วิทยาคาร

วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู ■ ปีที่ 117 ฉบับที่ 6 เดือนเมษายน 2561

สเกิปพิเศษ

2 เมษายน 2561
เฉลิมพระชนมายุ 63 พรรษา
“พระผู้ทรงเป็นครู”

บทความพิเศษ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ครูไทย
ควรมีเพื่อคุณภาพของการศึกษา

วิชาการบันเทิง

ทำไมช่วงปฐมวัย
จึงสำคัญที่สุด

7 เมษายน

วันก่อตั้งองค์การอนามัยโลก
และวันอนามัยโลก

ประกอบด้วยสมาชิก 131 ประเทศ (ธันวาคม 2511)
องค์การนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะคุ้มครอง
และส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชนทั่วโลก

2 เมษายน 2561 วันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ 63 พรรษา พระองค์ทรงเป็นผู้ที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทุกระดับ และสนพระทัยที่จะส่งเสริมและพัฒนาให้พลนิกรทุกหมู่เหล่านับจากเด็กเล็กไปจนถึงผู้ใหญ่ และจากผู้ไม่รู้หนังสือไปจนถึงผู้ที่เรียนจบปริญญาในระดับสูง ให้พยายามสนใจที่จะแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดไป และเนื่องในโอกาสมหามงคลนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิทยาสารจารย์ ขออ้อมถวายพระพรชัย ขอพระองค์ทรงพระเจริญ ทรงมีพระชนมายุยืนนาน ทรงเป็นมิ่งขวัญของพลนิกรปวงชนชาวไทยตลอดไป

เดือนเมษายน ยังนับว่าเป็นเดือนที่มีความสำคัญอีกวาระหนึ่ง คือเป็นเทศกาลสงกรานต์ซึ่งถือกันว่าเป็นปีใหม่ไทย มีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ การเล่นน้ำสงกรานต์ และยังมีกิจกรรมอื่นๆ ตามประเพณีของแต่ละท้องถิ่น เพื่อนครูและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาซึ่งไม่ได้ทำงานอยู่ในภูมิลำเนาของตนเอง ก็จะถือโอกาสนี้กลับไปเยี่ยมเยียนและร่วมทำบุญปีใหม่ไทยร่วมกับญาติพี่น้องและครอบครัว ซึ่งวันที่ 13 เมษายน ได้กำหนดให้เป็นวันผู้สูงอายุ และ 14 เมษายน เป็นวันครอบครัว ซึ่งผมก็เชื่อว่าเทศกาลสงกรานต์ปีนี้จะเป็นอย่างอื่นหนึ่งช่วงเวลาสำคัญที่จะช่วยให้ทุกท่านได้รับพลังใจอันเข้มแข็งจากครอบครัว เพื่อที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ตามแนวทางแห่งวิชาชีพของพวกเราให้ก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จ

ในวาระอันเป็นมงคลนี้ ผมขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ท่านนับถือ โปรดดลบันดาลให้เพื่อนครู ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ตลอดจนผู้อ่านทุกท่าน เจริญด้วยจตุรพิธพรชัยประสพแต่สรรพสิ่งมิ่งมงคลสัมฤทธิ์ผลในสิ่งอันพึงปรารถนาทุกประการครับ

(ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)

บรรณาธิการ

ขอเชิญร่วมส่ง

บทความ | เรื่องสั้น | บทกวี

เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อเผยแพร่ในวารสารวิทยาสารจารย์ โดยสามารถส่งผลงาน ได้ดังนี้

1. e-mail : withayajarn@gmail.com
2. ไปรษณีย์ : กองบรรณาธิการวารสารวิทยาสารจารย์ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
3. โทร. / โทรสาร : 0 2282 1308

ผลงานที่ส่งมานั้น ต้องมิได้ลอกเลียน ดัดแปลงงานของผู้อื่น
ผลงานที่ได้รับคัดเลือกเผยแพร่ จะได้รับค่าตอบแทนตามที่กองบรรณาธิการกำหนด

JOURNAL OF TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วิทยาสาร

วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู ■ ปีที่ 117 ฉบับที่ 6 เดือนเมษายน 2561

01 บทบรรณาธิการ

04 สก๊อปพิเศษ

2 เมษายน 2561 เฉลิมพระชนมายุ 63 พรรษา
“พระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นครู”

10 นิเทศการศึกษา

ครอบครัว และ โรงเรียน เป็นสถาบันสำคัญที่สุด
ในการอบรมเด็กและเยาวชน

10

31 บริหารการศึกษา

การใช้นวัตกรรมแบบฝึกการเขียนกลอนแปด
ด้วยตนเอง

36 วิชาการอ่านง่าย

ปฏิรูปการศึกษา : ด้วยวัฒนธรรมคุณภาพ

36

16 โรงเรียนดี โครงการเด่น

MT STEP 2 MODEL :
การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา โรงเรียนวัดหนองจิก

20 เรียนรอบตัว

การเรียนรู้ทุกหนทุกแห่ง

25 พุทธศาสนา

วาทะของพระบรมครู
เรื่อง พราหมณ์ออกบวช

28 ประโยคสัญลักษณ์

ประโยคสัญลักษณ์ที่ 71 ปาร์ตี้ आफ เดอร์

40 ครูเล่าเรื่อง

ครูทำเพื่อใคร
ใคร (จะ) ทำเพื่อครู ตอนที่ 1

43 ยุทธศาสตร์ศึกษา

บุคลิกภาพและภาพลักษณ์
ของนักวิชาการที่แท้ ตอนที่ 1

49 วิจัยน่ารู้

58 หนึ่งในโรงเรียน หนึ่งในนวัตกรรม

65 ประสบการณ์

บันทึกถึงดวงดาว 91

69 บทความพิเศษ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ครูไทย
ควรมีเพื่อคุณภาพของการศึกษา

72 ห้องเรียนวิชาการ

การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ตอนที่ 1

76 ณ สยาม

วีรสตรีและวีรบุรุษ
ในการกอบกู้และปกครองเอกราช ตอนที่ 1

82 ปุณนิยจารย์ของวงการศึกษไทย

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
(สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) ตอนที่ 2

85 IT Hero

ระบบคลาวด์คืออะไร

89 ดรรชนีกีฬา

ป้องกัน

93 พืชการออม

ออมในกองทุนให้ดอกเบี้ย
ฉบับมนุษย์เงินเดือน ลงทุน RMF ภาค 5

96 มุมสุขภาพ

หลักการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

99 วิชาการบันเทิง

ทำไมช่วงปฐมวัยจึงสำคัญที่สุด

102 ตะเวนเที่ยว

เสพงานศิลป์ กินของอร่อยที่อิตาลี

108 ย่ำสาทร

รถคู่กาย..... ครูชน ไร้ชีวิต...แต่มีจิตใจ!

ที่ปรึกษา :

คณะกรรมการครูสภา
ดร.บุรพาทิศ พลอยสุวรรณ
ดร.ทินสิริ ศิริโพธิ์
นายไพบุลย์ เสี่ยงก่อ
นางสาวจุไรรัตน์ แสงบุญนำ
นายธีรวัฒน์ ทองโสม
นายดำรง พลโกชน
นายยุทธชัย อุดมมา

ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการประจำ :

ศ.กิตติคุณสมุน อมรวิวัฒน์
รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่
รศ.ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์
รศ.ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง
รศ.ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล
รศ.ดร.กล้า ทองขาว
รศ.ดร.สุภูมิ เฉลยทรัพย์
รศ.ดร.มนสิข สิริสมบุญ
ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์
ดร.ปฐมพงศ์ ศุภเลิศ
ดร.จักรพรรดิ วัฒนา
ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง

บรรณาธิการ : ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

หัวหน้ากองบรรณาธิการ :

นางราณี จินสุทธิ

รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ :

นายจันทร์ยงยุทธ บุญทอง

ประจำกองบรรณาธิการ :

นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภา ทงขาว
นางสาววิภา วัชรวิทย์
นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมฆา
นางสาววรรณพร พิพัฒน์
นายวัชรพล เหมือนจา
นายทรงชัย ชื่นล้วน

ประสานงานฝ่ายผลิต :

นางภัทราวรรณ ประกอบใน
นางจิรภา ทงขาว

ศิลปกรรม/รูปเล่ม/จัดพิมพ์ :

บริษัท ออนป้า จำกัด

111/1 อาคารนวมสร ถนนพระรามที่ 3
แขวงบางคอแหลม เขตบางคอแหลม
กรุงเทพมหานคร 10120
โทรศัพท์ 0 2689 1056
โทรสาร 0 2689 1081
www.onpa.co.th

วารสารวิทยากร

กองบรรณาธิการฝ่ายสมาชิก โทร./โทรสาร 0 2282 1308
ที่อยู่ 128/1 ถนนนครราชสีมา แขวงดุสิต เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
e-mail : withayajarn@gmail.com
www.withayajarnksp.com

2 เมษายน 2561 เฉลิมพระชนมายุ 63 พรรษา

“พระผู้ทรงเป็นครู”

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร
รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชสมภพ เมื่อวันเสาร์ที่ 2 เมษายน พุทธศักราช 2498 เวลา 18.52 นาฬิกา ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต พระองค์ทรงดำรงพระอิสริยยศที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ ชั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้า เป็นพระราชธิดาพระองค์ที่ 2 ลำดับที่ 3 ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ได้รับพระราชทานพระนามว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์** และทรงมีพระนามที่บรรดาข้าราชการและผู้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทเรียกกันโดยทั่วไปว่า **ทูลกระหม่อมน้อย**

พระราชประวัติด้านการศึกษา

ก่อนที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะทรงเข้ารับการศึกษาในระบบในเบื้องต้นนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ทรงเตรียมความพร้อมเพื่อวางรากฐานการศึกษาก่อนการศึกษาในระบบ แก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ตั้งแต่วัยเยาว์ ทรงปลูกฝังเรื่องการอ่านโดยทรงอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับวัยให้ฟัง เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะทรงเข้ารับการศึกษาในระบบ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเข้ารับการศึกษาเบื้องต้นในระดับอนุบาลศึกษา ในปีพุทธศักราช 2501 ขณะที่พระชนมายุ 3 พรรษา ณ โรงเรียนจิตรลดา ในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต โดยทรงศึกษาร่วมชั้นเรียนกับพระสหายซึ่งเป็นบุตรหลานของพระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการ มหาดเล็ก ที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นพระสหายร่วมชั้นเรียน จำนวน 20 คน พระอาจารย์ผู้ถวายพระอักษรในระดับอนุบาล ได้แก่ อาจารย์ท่านผู้หญิงทัศนีย์ บุณยคุปต์ อาจารย์คุณหญิงอังกาบ บุญยัษฐิติ และอาจารย์คุณหญิงสุมานัน ประนิช โดยถวายพระอักษรและวิชาสำหรับการเรียนรู้ในเบื้องต้นใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ วิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เลขคณิต และขับร้อง

การศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทรงสำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2510 และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกศิลปะ ในปีการศึกษา 2515 โดยทรงสอบข้อสอบของกระทรวงศึกษาธิการได้คะแนนเป็นลำดับที่ 1 ของประเทศทั้งสองครั้ง

หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนจิตรลดาแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาตามลำดับ ดังนี้

ปีการศึกษา 2516 ทรงเข้าศึกษาต่อในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงสำเร็จการศึกษา ในปีพุทธศักราช 2520 (ปีการศึกษา 2519) ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) สาขาประวัติศาสตร์ ได้รับพระราชทานรางวัลเหรียญทองในฐานะบัณฑิตที่ทำคะแนนยอดเยี่ยมตลอดหลักสูตร ทรงสอบได้เป็นที่ 1 ของชั้น

ปีการศึกษา 2520 – 2522 ทรงเข้าศึกษาในคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพระราชทาน ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึกภาษาตะวันตก ทรงทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **“จารึกพบที่ปราสาทพนมรุ้ง”**

ปีการศึกษา 2520 – 2524 ทรงเข้าศึกษาในคณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันตก ทรงทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง **“ทศปารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาท”**

ปีการศึกษา 2524 – 2529 ทรงเข้าศึกษาในคณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับพระราชทานปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ ทรงทำดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง **“การพัฒนานวัตกรรมการเสริมทักษะการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”**

แม้จะทรงสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงมีพระวิริยะอุตสาหะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในหลายสาขาวิชาตามพระราชอัธยาศัย หลายวิชา ได้ทรงนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาความเป็นอยู่ของพสกนิกรในประเทศให้เจริญก้าวหน้าตามพระราชประสงค์ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 รวมทั้งพระราชดำริส่วนพระองค์

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของชาติและของมวลมนุษยชาตินั้น พระองค์ได้ทรงร่วมประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและนานาชาติ พระปรีชาสามารถของพระองค์ทำให้มหาวิทยาลัยทั้งในประเทศ และต่างประเทศทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาวิชาที่ทรงพระปรีชาสามารถต่อเนื่องตลอดมา

นอกจากทรงศึกษาตามในระบบในสถานศึกษาแล้ว ในขณะที่โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ณ สถานที่ต่างๆ ในประเทศ และทั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยือนสถานที่ต่างๆ ด้วยพระองค์เองทั้งในประเทศและต่างประเทศ นั้น พระองค์ จะทรงสังเกต ทรงไต่ถาม ทรงศึกษาหาความรู้ และทรงบันทึกเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมด้วยพระอัจฉริยภาพของพระองค์ต่อเนื่องตลอดมา

พระบรมราชโองการ

ประกาศสถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พระปรีชาสามารถและพระราชกรณียกิจที่มีคุณูปการยิ่งในพระราชกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่มีมาแต่ยังทรงพระเยาว์นั้น ในโอกาสสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พุทธศักราช 2520 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ สถาปนาสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ดังที่น้อมเชิญความตอนหนึ่งมาดังนี้

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรามธิบติ จักรีนุพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า โดยที่ทรงพระราชดำริว่าสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และได้ทรงบำเพ็ญพระองค์ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองเป็นอเนกปริยาย...

...สมเด็จพระเจ้าลูกเธอได้ทรงอุตสาหะปฏิบัติกิจการอันเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชน โดยอเนกประการ ได้โดยเสด็จพระราชดำเนินไปในการทรงเยี่ยมราษฎร ตำรวจ ทหารในภูมิภาคต่างๆ อยู่เสมอทุกแห่งหน แม้ในท้องถื่นทุรกันดารมีภัยอันตราย ทำให้ทรงทราบถึงการดำรงชีวิต ปัญหา และอุปสรรคความยากแค้นต่างๆ ของบุคคลเหล่านั้นเป็นอย่างดีโดยปกติจะทรงปราศรัยทักทายกับราษฎรอย่างสนิทสนมด้วยพระเมตตา ทำให้ราษฎรมีโอกาสที่จะกราบทูลทุกข์สุขที่มีอยู่ได้ตามประสงค์ ทรงถือเป็นภาระที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุขตอบแทนบุญคุณเหล่าทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่สละชีวิตและความสุขในการป้องกันประเทศชาติ ได้ทรงก่อตั้งมูลนิธิซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า “มูลนิธิสลายใจไทย” ขึ้น สำหรับอนุเคราะห์ทหาร ตำรวจ และพลเรือนที่บาดเจ็บพิการในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศชาติด้วยการดูแลให้ฝึกอาชีพ ตลอดจนดูแลช่วยเหลือครอบครัวไม่ให้รู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง โดยทรงดำรงตำแหน่งองค์ประธานของมูลนิธิและทรงควบคุมบริหารงานอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้ นับว่าได้ทรงทำคุณประโยชน์ให้แก่บ้านเมืองและประชาชนในประการที่สำคัญประการหนึ่ง

ในด้านการพัฒนาประเทศ ทรงสนพระราชหฤทัยในกิจการพัฒนาทุกแขนง ได้โดยเสด็จพระราชดำเนินไปทรงศึกษาและช่วยเหลือในกิจการโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ ทรงทำหน้าที่เป็นราชเลขานุการส่วนพระองค์ ทรงรับพระบรมราโชบายและพระราชดำริมาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณทั้งในงานด้านเกษตร และด้านบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร นับเป็นการดูแลสอดส่องพระราชกรณียกิจส่วนหนึ่งต่างพระเนตรพระกรรณ ได้เสด็จไปทอดพระเนตรการพัฒนาประเทศของประเทศอิสราเอล โดยทรงรับเชิญเป็นอาคันตุกะของเจ้าหญิงฟารานาส พระราชธิดาของสมเด็จพระเจ้าชาร์แห่งอิหร่าน ประเทศทั้งสองดังกล่าวนี้ นับว่าเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้ามากในด้านการพัฒนาประเทศ ผลที่ได้จากการไปทอดพระเนตรกิจการต่างๆ ของแต่ละประเทศ ย่อมนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยได้อย่างดี...

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระองค์นี้ กอปรด้วยพระจรรยาบรรณที่เปี่ยมพร้อมด้วยคุณสมบัติน่าเลื่อมใสศรัทธาทุกประการ เป็นที่รักใคร่นับถือ ยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่วไป บัดนี้ก็ทรงพระเจริญวัย สมบูรณ์ด้วยพระเกียรติคุณดังกล่าว สมควรได้รับพระราชทานสถาปนาพระอิสริยยศศักดิ์ให้สูงขึ้นให้ทรงรับพระราชบัญชาและสืบทอดเสวยอรรตย์เพื่อเป็นพระเกียรติประวัติสืบไปตามโบราณขัตติราชประเพณี จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้สถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดาฯ กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้ามหาดัชนีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี

พระผู้ทรงเป็นครู

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มสอนหนังสือมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2521 โดยทรงเป็นอาจารย์พิเศษร่วมบรรยายวิชาอารยธรรมแก่นิสิตชั้นปีที่ 1 ในทุกคณะของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นอีกสองปีต่อมา ทรงเข้ารับราชการในตำแหน่งอาจารย์ประจำในกองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ในเดือนธันวาคม พุทธศักราช 2523

ด้วยความสนพระราชหฤทัยในการทรงโปรดที่จะเป็นครูมาแต่เดิม ซึ่งพระองค์เคยมีพระราชดำรัสถึงพระราชปณิธานในเรื่องดังกล่าวว่า **ทรงโปรดที่จะเป็นครู กับนักเขียน และถ้าต้องทรงเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วพระองค์โปรดที่จะเลือกเป็นครู** นับแต่ทรงเป็นครูตั้งแต่เดือนธันวาคม พุทธศักราช 2523 เป็นต้นมา ทรงปฏิบัติหน้าที่ครูโดยสมบูรณ์ ทรงทุ่มเทเวลาให้กับการสอนซึ่งผ่านการจัดการเตรียมเนื้อหาสาระด้วยความเพียบพร้อม ทรงจัดทำสื่อการสอนในหลากหลายมิติ การจัดการเรียนรู้ได้จำเจอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น หากแต่มีการจัดการศึกษานอกสถานที่เพื่อให้ศิษย์ซึ่งเป็นนักเรียนนายร้อยมีประสบการณ์ใหม่ๆ และมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลสมกับเป็นนักเรียนนายร้อยที่เป็นพลังทางปัญญาที่สำคัญของชาติบ้านเมืองสืบไปในอนาคต **แม้ในเวลาต่อมา นอกจากทรงเป็นครูแล้วยังทรงดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ในตำแหน่งผู้อำนวยการกองวิชาการประวัติศาสตร์ ส่วนการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พระองค์ก็ยังคงเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ ประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยการจัดให้มีการประชุมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ**

ทางด้านวิชาการได้พระราชทานแนวทางในการปฏิบัติราชการในกองวิชาการทรงส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และความคิดเห็นในการประชุมแต่ละครั้ง โดยทรงรับฟังทุกความคิดเห็นของที่ประชุมเพื่อทรงถือเป็นแนวทางปฏิบัติให้เกิดความก้าวหน้าสืบไปในอนาคต

พุทธศักราช 2530 กองทัพบกได้จัดตั้งกองวิชาประวัติศาสตร์ขึ้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี หรือทูลกระหม่อมอาจารย์ของศิษย์ทุกคน จึงทรงดำรงตำแหน่ง**ศาสตราจารย์ และผู้อำนวยการกองวิชา** แต่กระบวนกรในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนนายร้อยยังคงพัฒนาต่อไป

ครอบครัว และ โรงเรียน เป็นสถาบันสำคัญที่สุด ในการอบรมเด็กและเยาวชน

เมื่อไม่นานมานี้ผมได้ไปร่วมสวดมนต์ นั่งสมาธิและค้างคืนที่วัดแห่งหนึ่ง ตอนเช้าก็เข้าร่วมกิจกรรมสวดมนต์ทำวัตรเช้าต่อแล้วใส่บาตรและร่วมถวาย ภัตตาหารพระ หลังจากนั้นพระก็ให้ญาติโยมเข้าแถวไปตักอาหาร มารับประทานกันด้วยกิริยาสำรวม โดยพระได้นำสวดปฐกสังขา โยนิโส... ให้พิจารณาลดอัตตาในการบริโภคอาหาร

มีเหตุการณ์หนึ่งในขณะนั้นที่ผมอยากเอามาเล่า เพื่อเป็นข้อคิดให้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ มิได้มีเจตนาเพ่งโทษหรือจับเป็นอารมณ์แต่อย่างใด เพียงแต่ผมไม่อยากจะ เหตุการณ์นี้ผ่านไปโดยไม่นำมาวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์และเพื่อเป็นข้อคิดในการอบรม สั่งสอนเด็กและเยาวชนในอนาคตด้วย

กล่าวคือ ในระหว่างการเข้าแถวเพื่อตักอาหารมีพ่อ แม่ ลูกชายครอบครัวหนึ่ง ลูกชายคงอายุราวๆ เด็กประถมปลาย ก็ดูแต่งตัวดี น่าจะเป็นลูกคนมีฐานะและดูไม่น่าจะเป็นเด็กเกร (ยังขมในใจว่ารู้จักพาลูกมาเข้าวัดเข้าวา) พ่อแม่พาเด็กคนนี้มาเข้าแถวต่อจากผม โดยเด็กพยายามเบียดเข้ามาเพื่อแย่งตักอาหารที่เขาหมายตาไว้ คล้ายกลัวจะถูกแย่งไปเสียก่อนปานนั้น โดยไม่ฟังคำเตือนตลอดเวลาของพ่อแม่ เวลาตักอาหารก็ตักจนล้นถาด ด้วยกิริยาไม่น่ารัก

เหตุการณ์นี้ทำให้ผมคิดและอยากสะท้อนไปถึงคนเป็นพ่อเป็นแม่รุ่นใหม่ๆ ทุกคนว่า น่าจะต้องช่วยกันอบรมกล่อมเกลานูตรตั้งแต่ตอนเป็นเด็กตัวน้อยๆ (ไม้อ่อนดัดง่าย) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรู้จักให้ และการรู้จักรอคอย เริ่มตั้งแต่ฝึกให้รู้จักการให้ตั้งแต่เรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น รินน้ำให้พ่อแม่ดื่ม ตักข้าวให้พ่อแม่ก่อนของตนเอง แบ่งขนมให้น้องให้พี่ ให้ญาติ แบ่งปันของให้เพื่อน และช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยากและสรรพสัตว์ทั้งหลาย รวมทั้งฝึกให้ช่วยพ่อแม่ทำงาน ช่วยยกของ ดูแลทุกข์สุขของคนใกล้ชิด เป็นต้น และทุกครั้งที่เขาทำความดี ก็ต้องไม่ลืมที่จะชมเชย ยกย่องในสิ่งที่เขาทำอย่างจริงจัง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ก็จะทำให้เขารู้สึกภาคภูมิใจและติดพฤติกรรมที่ดีนี้ไป รวมทั้งเรื่องอื่นๆ เช่น การตักอาหารแต่พอรับประทาน และต้องรับประทานให้หมด การมีนิสัยที่พอเพียง เป็นต้น โดยการทำให้ดู ทำบ่อยๆ บอกสอนให้เหตุผลประกอบ ทำกันเป็นปกติในชีวิตประจำวันนี้แหละเขาก็จะติดเป็นนิสัย

เมื่อเข้าโรงเรียนคุณครูก็อบรมกล่อมเกลათ่อเนื่อง เขาก็จะได้ซึมซับและจะเป็นเด็กที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี มีเมตตา มีความกตัญญู ถ้าเริ่มต้นกันอย่างนี้ น่าจะลดนิสัยความโลภ การเอารัดเอาเปรียบผู้อื่นลงน้อยหรือหายไปเอง และจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ เป็นพ่อแม่ที่ดี เป็นคนดีของสังคม เป็นผู้ใหญ่ที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่น่าเคารพให้แก่เด็กในรุ่นต่อไปอีก สังคมก็จะสงบสุขน่าอยู่มากขึ้น

แต่ที่ผ่านมาสถาบันครอบครัวของเรายังถูกมองว่ามีความอ่อนแออยู่มาก ขาดตัวแบบที่ดีที่จะอบรมกล่อมเกลาลูกและเยาวชน พ่อแม่บางคนก็เอารัดเอาเปรียบพ่อแม่ของตนหรือแสดงความไม่กตัญญูต่อบุพการีของตนให้ลูกๆ เห็น (ปู่ย่าตายายของเด็ก) การเลี้ยงดูก็ขาดความจริงจัง หรือมุ่งสร้างภาพ มีทั้งเลี้ยงแบบปล่อยอย่างสุดฤทธิ์หรือดูแลแบบคุณหนูไปทั้งชีวิต พอเด็กเติบโตขึ้นก็จะกลายเป็นผลผลิตที่คอยคิด แต่จะเอาทุกสิ่งทุกอย่างจากทั้งพ่อแม่ สังคมและบ้านเมือง ไม่รู้จักการเป็นผู้ให้ คอยเอารัดเอาเปรียบคนรอบข้าง ขึ้นรถไฟฟ้าก็จะแย่งคนแก่นั่งแล้วเล่นมือถือกันตลอดแถวโดยไม่ยี่หระใครทั้งนั้น ชอบขับรถปาดหน้าแซงคิวคนอื่นอย่างเห็นเป็นเรื่องสนุกและเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อถูกต่อว่าก็จะโกรธพร้อมที่จะมีเรื่องกับทุกคน ทุกวัย สะสมความโลภความเห็นแก่ตัวตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนถึงขั้นคอร์รัปชัน โกงบ้านโกงเมือง โดยไม่รู้จักพอ ถ้าสังคมยังเป็นเช่นนี้กันมากขึ้น แม้คนจะเก่งบ้านเมืองจะก้าวหน้าขึ้นอย่างไรก็คงจะหาความสงบสุขเหมือนสังคมสมัยรุ่นปู่ รุ่นย่า รุ่นตา รุ่นยายได้ยาก

พอพูดถึงเรื่องนี้ก็อดคิดเลยไปถึงโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ซึ่งอยู่ในกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาการจะก้าวหน้ามากมายหลายแขนงที่จะทำให้ชีวิตผู้คนในโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก โดยเฉพาะความก้าวหน้าของระบบสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้มนุษย์เข้าสู่การปฏิวัติระบบข้อมูลของโลก ความก้าวหน้าและการเชื่อมโยงของเครือข่ายสารสนเทศ ทำให้แต่ละบุคคลสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น ข้อมูลจากทั่วโลกที่แพร่เข้ามาถึงบ้านทางโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ วิทยุสื่อสาร สื่อเหล่านี้จะกลายเป็นแหล่งผลิตวัฒนธรรม ทำหน้าที่เป็นตัวกำหนดแนวคิด ค่านิยม ที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนทั้งโลก โดยเฉพาะค่านิยมการเลียนแบบต่างประเทศ แม้จะเกิดผลดีที่ได้ฝึกภาษาต่างประเทศเพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน และเพื่อติดตามข้อมูลข่าวสารของประเทศต่างๆ ทำให้สามารถเตรียมตัวรับกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ แต่ถ้ารับข้อมูลข่าวสารด้วยการลอกเลียนแบบ เช่น การแต่งกาย การรับประทานอาหาร การใช้สินค้าแบรนด์เนม ฯลฯ โดยขาดการใช้วิจารณญาณในการเลือกรับและปรับประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมของบ้านเรา โดยไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ก็เกิดโทษมากกว่าประโยชน์อย่างแน่นอน

สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาเป็นสถาบันที่มีความสำคัญที่สุดในการหล่อหลอม
กลุ่มেলাเด็กและเยาวชนให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ

สถาบันครอบครัว มีบทบาทในการกำหนดสถานะทางสังคมให้แก่สมาชิกใหม่ เช่น
การกำหนดเชื้อชาติ ศาสนา เป็นสถาบันพื้นฐานในการพัฒนาสังคม ครอบครัวเป็นต้นกำเนิด
ของบุคลิกภาพและคุณลักษณะของสมาชิก จากการมีปฏิสัมพันธ์กัน เป็นการสร้างความ
ความสัมพันธ์อันดีแก่สมาชิกในครอบครัว ด้วยการให้ความรัก ความอบอุ่น ทำให้มีการถ่ายทอด
ความรู้สึกรักใคร่ ห่วงใย ทัศนคติ ความเชื่อจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง การเป็นพ่อแบบ แม่แบบ
และสิ่งแวดล้อมในครอบครัวจะช่วยหล่อหลอมพื้นฐานทางบุคลิกภาพและคุณลักษณะ
ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมให้แก่สมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ครอบครัว
ยังเป็นสถาบันพื้นฐานทางการศึกษาของสังคม มีบทบาทเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้
ฝึกฝนสมาชิกในครอบครัวให้รู้จักระเบียบของสังคม ด้วยการอบรมสั่งสอน เป็นธุระจัดหา
สถานที่เรียนเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตให้แก่สมาชิกในครอบครัว ให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ
และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

สถาบันการศึกษา (โรงเรียน) เป็นสถาบันสำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีหน้าที่
ต่อเนื่องจากสถาบันครอบครัว มีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมเพื่อให้เด็กและเยาวชน
มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ ด้วยการอบรมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นคนดีของ
สังคม สถาบันการศึกษายังเป็นแหล่งเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ
เทคโนโลยีให้แก่เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ที่คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตลอดจนให้การอบรม
และฝึกวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคนเพื่อนำไปประกอบอาชีพและ
พัฒนาอาชีพสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต

พระพรหมบัณฑิต อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ให้ข้อคิด
แก่สถาบันการศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชนไว้ตอนหนึ่งว่า

“

การพัฒนาคุณธรรมมิใช่แค่ถ่ายทอดความรู้ หรือบอกกล่าว ในยุคดิจิทัล
เด็กจะต้องมีการสืบค้น ค้นคว้า เด็กจะอยู่กับเครื่องจักรเป็น “ยุคแห่งการไม่สนใจ
เพื่อนมนุษย์” นั่งใกล้กันไม่คุยกันแต่สนใจโทรศัพท์มือถือ ทำให้เราห่างเหินกัน
สิ่งเหล่านี้สอนให้เราเก่งได้ แต่สอนให้เป็นคนดีไม่ได้ เพราะเครื่องจักรไม่มีหัวใจ
ไม่เป็นต้นแบบ ข้อมูลมีแต่เรื่องราวๆ ถ้าเราปล่อยให้เด็กอยู่กับเรื่องราวๆ
จะเกิดอะไรขึ้น คนที่เรียนผ่านดิจิทัลจิตใจขาดความอ่อนโยน ในยุคดิจิทัล
สอนได้ทุกวิชาทุกวันวิชาคุณธรรมจริยธรรม ถ้าสอนได้ทุกคนก็เป็นคนดีทั้งหมดแล้ว
เพราะการจะเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรมจะต้องถ่ายทอดมีต้นแบบที่ดี
เลียนแบบในการทำความดีมันยาก แต่เลียนแบบการทำความชั่วมันง่าย
เพราะมันจะไปตามกิเลส แต่เลียนแบบทำความดีมันทวนกระแสตามกิเลส...
ในการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีเป็นแม่แบบที่ดี มีสื่อดี
ครูจะต้องกระตุ้นการใฝ่รู้ให้ศิษย์อยากรู้ อยากอ่าน ครูต้องสอนวิธีคิดกรอง
ในการบริโภคสื่อถึงจะเป็นข่าวร้ายก็ต้องสอนให้วิเคราะห์ ฝึกการคิดเอง
ไตร่ตรองเอง...

”

อนึ่ง การหล่อหลอมกลมกล่อมเด็กและเยาวชนในโลกยุคปัจจุบันและอนาคต นอกจาก
จะเสริมสร้างทักษะชีวิตให้เขาสามารถดำรงชีวิตได้อย่างตลอดรอดฝั่งแล้ว ยังจำเป็นต้อง
ปลูกฝังให้เขาเป็นผู้มีจิตสาธารณะต่อสังคมและประเทศชาติด้วย จึงจะทำให้การอยู่ร่วมกัน
ในสังคมได้อย่างสงบสุข

คำว่าจิตสาธารณะนั้นหมายถึง การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นด้านการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติ และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการยกระดับจิตใจมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุข

แนวทางปฏิบัติตนให้เกิดคุณลักษณะจิตสาธารณะดังกล่าว เช่น การเคารพกติกา สังคมและปฏิบัติตนตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อกิจกรรมทางสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาสาธารณะประโยชน์ เป็นต้น หากคนในสังคมมีจิตสาธารณะจะส่งผลดีต่อสังคมและประเทศชาติหลายประการ กล่าวคือ ปัญหาทางสังคม น่าจะลดน้อยลง คุณภาพของสังคมก็จะดีขึ้น ผู้คนในสังคมจะรักใคร่กลมเกลียวกัน เกิดสังคมสมานฉันท์ ไม่แตกแยก ร่วมมือกันสร้างสรรค์และพัฒนา สถาบันครอบครัวก็จะมีความเข้มแข็งอบอุ่น เป็นพื้นฐานของสังคมที่เข้มแข็ง จิตใจของผู้คนในสังคมจะบริสุทธิ์และเบิกบาน เป็นสังคมที่เอื้ออาทร สังคมจะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีขึ้น และประเทศชาติก็จะสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีคุณภาพในที่สุด

โรงเรียนดี โครงการเด่น

ดร.วิทยา ศรีชมพู

MT STEP2 MODEL :

การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนวัดหนองจิก

สวัสดีครับ ท่านผู้อ่านที่รัก โรงเรียนดี โครงการเด่น ฉบับนี้ เสนอนวัตกรรม **MT STEP2 MODEL : การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดหนองจิก** ประกอบด้วย โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ โครงการส่งเสริมการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการพัฒนาเทคนิคการสอนของครู โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ โครงการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โครงการเสริมสร้างการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และโครงการเพื่อนสอนเพื่อน มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการ/กิจกรรม ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Product) และด้านผลลัพธ์ (Outcome) รูปแบบการประเมินประยุกต์ใช้แบบ CIPP MODEL

นวัตกรรม MT STEP2 MODEL : การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดหนองจิก เป็นนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามบริบทของโรงเรียนวัดหนองจิก 2) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในปีการศึกษา 2558 ให้สูงขึ้นร้อยละ 3 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ 4) เพื่อศึกษาผลกระทบของการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนด้วยนวัตกรรม MT STEP2 MODEL

นวัตกรรม MT STEP2 MODEL : การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวัดหนองจิก ได้นำแนวคิดและหลักการของการบริหารจัดการตามแนวทางคุณธรรม (Morality Administration) มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าด้านวัตถุ สร้างแรงจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญกับด้านจิตใจตามความเชื่อทางศาสนา และคุณงามความดี และเผยแพร่คุณธรรมไปยังผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ลดการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและการบริโภคนิยมอย่างเกินความพอดี เป็นการลดปัญหานี้สินและปัญหาภายในครอบครัว และนำหลักการของการบริหารจัดการคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management : TQM) คือ การมุ่งเน้นที่คุณภาพ การปรับปรุงกระบวนการและทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วม มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ โดยการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงงาน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาหรือบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการที่เหมาะสม 8 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

1. การนิเทศภายใน (Supervision)

เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสีน้ำเงินและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ของความเป็นไทย

3. การดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Take Care and Helping for Student)

ด้วยการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้แก่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่ออย่างใกล้ชิดด้วยความรักและความเมตตา โดยยึดหลักการที่ว่า “หากนักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือให้พ้นหรือบรรเทาปัญหาที่มีอยู่ ก็จะทำให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนมากขึ้น ส่งผลให้สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงขึ้น”

4. พัฒนาเทคนิคการสอนของครู (Teaching Technique)

ส่งเสริมครูให้พัฒนาและเลือกใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับตัวผู้สอน ตัวผู้เรียน และรายวิชา ที่จัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอนบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น

5. พัฒนาสิ่งแวดล้อมให้อื้อต่อการเรียนรู้ (Learning Environment)

โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก อย่างพอเพียงและใช้การได้ดี เพื่อเป็นสิ่งแวดล้อมส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความคิด บุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จในการศึกษา

6. พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational Innovation and Technology)

ระดมสรรพความรู้ที่มีเหตุผลมาประยุกต์ให้เป็นระบบใหม่และนำมาใช้ปฏิบัติการแก้ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอน นำนวัตกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาช่วยสร้างเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม (P : Participation)

การที่องค์กรชุมชน เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล ร่วมแก้ปัญหา และร่วมชื่นชม ส่งผลให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษา แก่นักเรียนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึงและจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

8. เพื่อนสอนเพื่อน (Peer Tutoring)

โดยให้นักเรียนที่เก่งไปช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนผู้สอนได้พยายามเข้าใจกับเนื้อหาการเรียนให้จริงเพื่อเอาไปสอนคนอื่นต่อได้ นักเรียนผู้ถูกสอนจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นจากการใช้ภาษาของเพื่อน ในวัยเดียวกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น โดยครูติดตามผลการสอนของเพื่อนผู้สอนและการเรียนของเพื่อนผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

ผลการพัฒนา พบว่า

1. ผลการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ด้วยนวัตกรรม MT STEP2 MODEL ตามโครงการที่ใช้ในการดำเนินการ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการทุกประการ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้นทุกระดับชั้น และเพิ่มขึ้นทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยภาพรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.14

3. การดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ ด้วยนวัตกรรม MT STEP2 MODEL ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรอย่างครบถ้วนทุกคน ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมเฉลี่ย 2.96 และ 2.95 ซึ่งอยู่ในระดับดีเยี่ยม ตามลำดับ

4. ผลกระทบของการดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียนด้วยนวัตกรรม MT STEP2 MODEL การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในโครงการทุกประการ ทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้น ชุมชนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน นักเรียนได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันทักษะทางวิชาการทั้งในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภาค ระดับจังหวัด และตามที่หน่วยงาน องค์กรต่างๆ จัดขึ้น

นวัตกรรม MT STEP2 MODEL : การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนวัดหนองจิก นั้นถือเป็นการบริหารงานที่ดีเยี่ยม ที่สามารถประยุกต์นำเอาบริบทของโรงเรียนมาบริหารจัดการให้สอดคล้องในเชิงทฤษฎีได้อย่างสมบูรณ์แบบ นำชื่นชมครับ //สวัสดิ์ศิริครับ

การเรียนรู้ ทุกหนทุกแห่ง

ความเป็นมาและความหมาย

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาห้าสิบปีที่ผ่านมา **พัฒนาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์** มีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ยังเป็นไปตามกฎของมัวร์ (Moore's law) ที่กล่าวโดยสรุปว่า การสร้างวงจรชิพคอมพิวเตอร์มีความหนาแน่นของจำนวนทรานซิสเตอร์ต่อพื้นที่เพิ่มขึ้นเท่าตัวทุกๆ สองปีโดยประมาณ ส่งผลให้ประสิทธิภาพของคอมพิวเตอร์ดีขึ้นเป็นสองเท่าทุกๆ สิบแปดเดือนโดยประมาณ และขีดความสามารถในการประมวลผลเร็วขึ้นอย่างต่อเนื่อง สามารถประมวลผลงานที่ซับซ้อนได้มากขึ้น ขนาดรูปร่างของคอมพิวเตอร์เล็กลง ใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยลง อีกทั้งมีแนวโน้มด้านราคาลดลงด้วย ทำให้มีผู้ใช้งานกันได้อย่างแพร่หลาย

เมื่อคอมพิวเตอร์มีราคาลดลง มีขีดความสามารถสูงขึ้น พัฒนาการด้านการซอฟต์แวร์ก็ก้าวหน้ามากขึ้นตามลำดับ จนทำให้ประยุกต์ใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้น มีการแทนที่สื่อต่างๆ ทั้งข้อความ ตัวหนังสือ รูปภาพ วิดีโอ เสียง ในรูปแบบดิจิทัล ฯลฯ สามารถจัดเก็บและนำข้อมูลดิจิทัลมาใช้งานได้ง่าย อีกทั้งการเชื่อมต่อทำได้ดีสามารถสื่อสารข้อมูลดิจิทัลระหว่างกันได้ทั่วโลก คอมพิวเตอร์จึงเป็นอุปกรณ์ที่ทุกคนสามารถจัดหาและนำมาใช้งานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และใช้ได้ทุกหนทุกแห่ง

การพัฒนาขีดความสามารถด้านความสามารถเก็บข้อมูล ทำให้มีความจุเพิ่มขึ้น จากการใช้แผ่นบันทึกมาเป็นการใช้ฮาร์ดดิสก์ที่มีความจุเพิ่มขึ้น จนมาใช้แผ่นวงจรบันทึก (SSD - Solid State Drive) ทำให้มีขนาดเล็กลงจุข้อมูลได้เพิ่มชิ้นการประมวลผลโดยรวมเร็วขึ้น และใช้เก็บข้อมูลข่าวสารได้เพิ่มขึ้น ประจวบกับการพัฒนาด้านการเชื่อมต่อและเครือข่ายคอมพิวเตอร์มีความก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยเฉพาะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่สามารถเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบเข้าเป็นเครือข่ายสื่อสารข้อมูลร่วมกันได้ทั่วโลก ทำให้ขอบเขตการใช้คอมพิวเตอร์และการสื่อสารขยายการประยุกต์ใช้งานได้กว้างขวาง สามารถเรียกใช้ เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ทุกที่ ทุกเวลา เชื่อมโยงผู้คนให้สื่อสารถึงกันได้ทุกที่ ตลอดเวลา

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการนำศัพท์คำว่า Ubiquitous ซึ่งมาจากภาษาละตินมาใช้ คำว่า Ubiquitous หมายความว่า มีอยู่ทุกหนแห่ง จากพจนานุกรม แปลว่า Existing or Being Everywhere เมื่อนำมาใช้กับคอมพิวเตอร์ จึงมีความหมายว่า คอมพิวเตอร์ทุกหนทุกแห่ง หรือใช้คอมพิวเตอร์ได้ทุกหนทุกแห่ง หรือใช้คำนวณได้ทุกที่ หรือใช้คำเต็มว่า Ubiquitous Computing จนในทุกวันนี้คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องคำนวณที่พกพา (Mobile Computer) ไปกับตัว หรือติดอยู่กับตัว เช่น อยู่ในนาฬิกา แว่นตา ติดตัวไปได้ทุกแห่ง สามารถเชื่อมโยงเข้าสู่เครือข่ายคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้งานร่วมกันได้ทุกที่

เทคโนโลยีการคำนวณและ คอมพิวเตอร์ทุกหนแห่ง (Ubiquitous Computing Technology)

เมื่อกล่าวคำว่า Ubiquitous ในที่นี้หมายถึง Ubiquitous Computing คือ การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ได้ ทุกหนทุกแห่ง การใช้งานคอมพิวเตอร์ในวันนี้แตกต่างไปจากเดิม ที่เมื่อก่อนคอมพิวเตอร์มีขนาดใหญ่ จึงติดตั้งอยู่กับที่ แต่ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีขนาดเล็กพกพาติดตัว เคลื่อนที่ไปไหนก็ได้ตลอดเวลา สามารถใช้เชื่อมโยงเข้าสู่เครือข่ายได้จากทุกที่ด้วยระบบไร้สายที่ครอบคลุมพื้นที่ ติดต่อสื่อสาร และเรียกใช้ข้อมูลไม่ว่าจะอยู่ที่ใด

การพัฒนาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทุกหนแห่ง ก็เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ที่ต้องการชีวิตที่ดีขึ้น ง่ายขึ้น สะดวกสบายขึ้น การพัฒนาเทคโนโลยีจึงเน้นการตอบสนองต่อการใช้งานที่ต้องการความคล่องตัวตอบสนองการทำงานได้ทุกที่ จากยึดติดอยู่กับที่ เช่น คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะมาเป็นโน้ตบุ๊ก ที่นำไปมาที่ต่างๆ ได้ ต่อมาทำให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น พกพาสะดวก เป็นแท็บเล็ต และยุคปัจจุบันต้องการเคลื่อนย้ายสะดวก มีโมบิลิตี้ (Mobility) สูง พกพาติดตัวได้ง่าย ใช้งานได้หลากหลายหน้าที่ เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นกล้องถ่ายภาพ เป็นเครื่องหาตำแหน่ง (GPS) ฯลฯ จึงพัฒนาเป็นอุปกรณ์โมบาย (Mobile Device) เช่น แท็บเล็ต สมาร์ทโฟนและพัฒนาต่อมาเป็นคอมพิวเตอร์แบบสวมใส่ร่างกาย (Pervasive Computer) เช่น นาฬิกา แว่นตา เป็นต้น

ขณะเดียวกัน การใช้งานคอมพิวเตอร์ จำเป็นต้องมีการรับส่งข้อมูลระหว่างกัน มีการเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เครือข่ายหลักที่ใช้งานคือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมโยงกันด้วยมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก ทำให้ทุกคนที่ต่อเชื่อมกับอินเทอร์เน็ต ไม่ว่าจะอยู่ที่ใด ก็สื่อสารถึงกันได้ ระบบการเชื่อมต่ออุปกรณ์การคำนวณเข้ากับเครือข่ายจึงได้รับการพัฒนาให้เชื่อมต่อได้ง่าย เพื่อการใช้งานทุกหนแห่งด้วยการพัฒนาให้ครอบคลุมพื้นที่ มีการพัฒนาและวางโครงข่ายทั้งแบบ

ใช้สาย (Wire Lan) และแบบไร้สาย (Wireless Lan) ตัวอย่างเครือข่ายไร้สายที่ใช้กันมาก เช่น แบบไวไฟ (Wifi) แบบการสื่อสารข้อมูลไร้สายบนเครือข่ายโทรศัพท์แบบ 3G และกำลังเพิ่มขีดความสามารถให้สื่อสารข้อมูลได้มากขึ้นเป็นแบบ 4G หรือ LET - Long - Term Evolution โดยเน้นเพิ่มขนาดช่องสื่อสารให้กว้างขึ้น เพื่อรับส่งข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น และให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ จนการใช้งานไปได้ทุกหนแห่ง

นอกจากเทคโนโลยีด้านเครื่องคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีการสื่อสารทั้งแบบใช้สายและไร้สายแบบต่างๆ แล้ว ยังรวมไปถึงเทคโนโลยีการประมวลผลบนเครือข่าย โดยเฉพาะเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่ทำให้มีการเก็บข้อมูลจำนวนมาก มีการพัฒนาเทคโนโลยีเว็บ (Web Technology) ที่สามารถเก็บข้อมูลและนำเสนอข้อมูลผ่านโปรแกรมบราวเซอร์ (Browser) มีเซิร์ฟเวอร์ให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก ผู้ใช้งานเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ผ่านการเชื่อมต่อทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยที่เครื่องผู้ใช้งานมีโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ก็สามารถเรียกใช้ข้อมูลข่าวสารได้ การเก็บข้อมูลบนเซิร์ฟเวอร์มีเป็นจำนวนมาก และเมื่อรวมกัน จึงมีข้อมูลข่าวสารมากที่สามารถเรียกใช้งานได้จากทุกที่ ทุกเวลา และเชื่อมโยงข้อมูล (Link) ถึงกันโดยอ้างอิงชื่อที่เก็บข้อมูล (URL - Uniform Resource Locator) การเก็บรวบรวมข้อมูลไว้รวมกันบนเครือข่าย จึงเสมือนข้อมูลข่าวสารล่องลอยอยู่เป็นกลุ่มเมฆ เรียกว่า **กลุ่มเมฆข้อมูลข่าวสาร หรือคลาวด์ข้อมูลข่าวสาร (Information Cloud)**

ข้อมูลข่าวสารและความรู้ทุกหนทุกแห่ง

.....

กลุ่มเมฆข้อมูลข่าวสาร (คลาวด์ - Cloud) หมายถึง การประมวลผล และการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศและความรู้ ที่รวมกันเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่อยู่ในอินเทอร์เน็ต เข้าถึงได้จากทุกที่ ทุกเวลา เสมือนล่องลอยอยู่รอบๆ ตัวเรา เหมือนเมฆลอยอยู่ในท้องฟ้า เมื่อต้องการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และความรู้ ก็ใช้เครื่องมือเรียกค้นให้แสดงผลที่คอมพิวเตอร์ โดยที่ไม่สนใจว่า ที่เก็บที่แท้จริงอยู่ที่ใด ซึ่งหมายถึงข้อมูล ทั้งหมดที่อยู่บนอินเทอร์เน็ตที่มีจำนวนมากมายมหาศาล หากเรา เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ ก็สามารถเรียกใช้ได้ เช่น **ข้อมูลอีเมล** จัดเก็บไว้ที่ตู้จดหมายของหน่วยงานที่ให้บริการเราเรียกใช้ ได้ทุกเมื่อ โดยไม่ต้องรู้ว่าสถานที่บริการนั้นอยู่ที่ใด อีเมล จึงเสมือนอยู่ในกลุ่มเมฆนี้

ความจำเป็นของการใช้คลาวด์ หรือกลุ่มเมฆหมอก แห่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ เพราะข้อมูล ข่าวสาร ความรู้มีมาก ยากที่จะเก็บไว้ที่คอมพิวเตอร์ที่เราใช้งานได้หมด หากเก็บไว้ในคลาวด์จะสามารถเรียกใช้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ที่ต่อเข้า อินเทอร์เน็ตได้ และยังใช้อุปกรณ์หลายอย่างที่เรามีอยู่ เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก หรือคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต การเก็บในคลาวด์จึงสร้างประโยชน์แก่การใช้งาน ได้ดี เมฆหมอกแห่งความรู้จึงมีบทบาทสำคัญต่อการใช้งาน ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานได้ทุกหนทุกแห่ง (Ubiquitous Access)

คลาวด์ เป็นขุมความรู้ที่ยิ่งใหญ่

เช่น วิกิพีเดีย สารานุกรมออนไลน์ที่มีเนื้อหา เกือบทุกภาษารวมกันกว่าสี่สิบล้านเรื่อง เป็นแหล่งความรู้ใหญ่ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลา เป็นแหล่งความรู้ที่ล่องลอยให้เรียกใช้ ได้ทุกที่ทุกเวลา

ปัจจุบัน สังคมก้าวสู่**สังคมออนไลน์** มีการดำเนินกิจกรรมบนโลกออนไลน์มากขึ้น การประยุกต์ต่างๆ ทำอยู่บนเครือข่าย เท่ากับว่า เราใช้คลาวด์เพื่อสื่อสารระหว่างกัน เรียกดู ข้อมูล นำข้อมูลใส่ในคลาวด์ เพื่อแบ่งปัน ข้อมูลการดำเนินกิจกรรมบนเครือข่ายสังคม ออนไลน์ จึงกระทำได้ทุกที่ทุกเวลา

แหล่งความรู้ที่อยู่บนคลาวด์ จึงมี บทบาทสำคัญต่อการศึกษายุคใหม่มีผลทำให้ การเรียนยุคใหม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้เรียนค้นหาแหล่งข้อมูลได้ง่าย สะดวก ทำได้ ทุกที่ ทุกเวลา

การเรียนรู้แบบทุกหนทุกแห่ง (Ubiquitous Learning)

การเข้าถึงความรู้เปลี่ยนไปจากเดิม เมื่อก่อนถ้าอยากจะค้นหาอะไร เราต้องแสวงหา อาจไปถามผู้รู้หรือแสวงหาจากห้องสมุด ซึ่งมีความยุ่งยาก เสียเวลากว่าจะได้ข้อมูล ความรู้นั้นมา ปัจจุบันหากอยากรู้อะไร ก็สามารถเรียกค้นจากกลุ่มเมฆข้อมูลได้ทันที เหมือนข้อมูลข่าวสารความรู้ที่ต้องการอยู่ที่ปลายนิ้ว จนเกือบเรียกได้ว่า มองเห็นข้อมูลได้ทุกที่ (Visibility) เห็นได้อย่างเร็ว จนทำให้ไม่ต้องจดจำอีกต่อไป เพราะเรียกค้นสิ่งที่ต้องการได้เร็ว

ในกลุ่มเมฆความรู้มีทรัพยากรการศึกษา (Education Resource) เพื่อใช้ประโยชน์ในเรื่องการเรียนการสอนจำนวนมาก การศึกษารูปแบบใหม่ใช้ทรัพยากรทางการศึกษาแบบออนไลน์ทำให้เรียนรู้ได้ไวมากเร็ว ต้นทุนการศึกษาต่ำลงมีความคล่องตัว (Agility) ให้บริการทั่วถึงแบบออนไลน์ (Online Service) เข้าถึง (Accessibility) ได้ดี มีความยืดหยุ่นทางเวลา (Time Flexibility) มีประสิทธิภาพ ทำให้การศึกษามีสภาพเป็นการศึกษาแบบเปิด (Open Education) ที่ผู้คนจำนวนมากเข้ามาเรียนรู้ได้จากทุกที่ทุกเวลา

ในกลุ่มเมฆมีทรัพยากรการศึกษาที่เปิดให้เข้าถึงได้ (OER - Open Education Resource) หมายถึง ทรัพยากรการศึกษาดิจิทัลที่เข้าถึงได้จากทุกที่ เป็นแบบเปิดให้นักการศึกษา ครู นักเรียน ประชาชนผู้สนใจทั่วไป เรียนรู้ด้วยตนเองหรือจะนำมาใช้ในการเรียนการสอน การวิจัยต่อยอดในสถานศึกษาก็ได้

ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (Open Education Resource) มีมากที่ผู้สร้างสรรค์ แบ่งปัน เข้าถึงได้เป็นแบบออนไลน์ (Open Online) ในรูปชิ้นส่วนดิจิทัล (Digital Object) มีรูปแบบหลากหลาย ทั้งที่อยู่ในรูปเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ อีบุ๊ก คำสอน คู่มือ ฟิล์มนำเสนอ เช่น ppt pdf ไฟล์เสียง ภาพนิ่ง อินโฟกราฟิกส์ (Info - Graphics) วิดีโอคลิป (Video Clip) แบบจำลอง (Simulation) การทดลอง (Lab Experiment) โมเดลจำลอง (Model) เครื่องมือการศึกษา (Education Tools) และแอนิเมชัน (Animation) ฯลฯ เพื่อการเรียนรู้

สิ่งที่สำคัญคือ มีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการเข้าถึงเพื่อเรียนรู้ ด้วยการสร้างเนื้อหาวิชา (Courseware) เพื่อการเรียนรู้เพื่อการเรียนแบบออนไลน์ ผู้เรียนเข้ามาเรียนวิชาที่สนใจ ที่ต้องการเรียนรู้ตามความต้องการได้มีรูปแบบการเรียนทางไกลผ่านเครือข่าย

บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ยังมีการให้บริการเรียนผ่านระบบการเรียนรู้ใหม่ๆ จำนวนมาก เช่น การเรียนรู้ผ่านระบบ MOOC (Massive Open Online Course) มีการจัดระบบห้องเรียนเฉพาะที่ทำขึ้นบนคลาวด์ เพื่อการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนบนคลาวด์ การเรียนรู้จึงทำได้ทุกที่ทุกเวลาเป็นการเรียนรู้แบบทุกหนทุกแห่ง (Ubiquitous Learning)

ที่มา : สารานุกรมการศึกษาร่วมสมัย เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสกาฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2559. 199 – 204

วาทะพระบรมครู

เรื่อง พราหมณ์ออกบวช

แต่คุณครู

ตอนที่ 48

“

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงสำคัญที่ใจ ใจประเสริฐที่สุด
สำเร็จมาจากใจ ถ้าใจไม่ดี การทำการพูดก็พลอย
ไม่ดีไปด้วย เนื่องจากความไม่ดีนั้นเป็นเหตุ ความทุกข์
ก็ติดตามมาเหมือนล้อเกวียนหมุนตามรอยเท้าโค

”

พบกันฉบับนี้ขึ้นต้นหรืออารัมภบทด้วยพุทธภาษิตเรื่อง ความสำคัญของใจ แปลโดยท่านอาจารย์วิน อินทสระ มาในหนังสือธรรมบททางแห่งความดี เล่มที่ 1 ซึ่งตามพุทธภาษิตนี้ ความดีและความชั่วทั้งหลาย ต้องเริ่มต้นที่ใจ บุคคลจะทำบุญหรือทำบาป จะพูดดีหรือจะพูดชั่ว ย่อมไปจากใจก่อน ใจเป็นผู้สร้างจินตนาการ เป็นผู้เดียวที่มีอำนาจเด็ดขาดในการให้ความสุขหรือความทุกข์ แก่บุคคล บุคคลที่มีความสุข เนื่องจากใจเขาเป็นสุข บุคคลที่มีความทุกข์ก็เหมือนกัน เนื่องจากใจเขาเป็นทุกข์ ใจจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในความสุขและความทุกข์

บุคคลที่เป็นคนดีนั้น เนื่องจากการทำดีและการพูดดีของเขามีความคิดดีเป็นมูลเหตุมาก่อน เมื่อตั้งใจจะเป็นคนดีแล้วก็ดำเนินตามความตั้งใจนั้น ใจของบุคคลเราจึงเป็นสิ่งประเสริฐที่สุด มีคุณค่ามากที่สุด และชี้โชคชะตาได้มากที่สุด

การได้วาทะ เรื่องพราหมณ์ออกบวชนี้เป็นเรื่องทรงใต้ตอบพราหมณ์การทวาชโคตร มีอยู่ในการทวาชสูตรแห่งพราหมณ์สังยุต คัมภีร์สังยุตตนิกาย สคาถวรรค มีความดังต่อไปนี้

กาลครั้งหนึ่งขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทับอยู่ในป่าแห่งหนึ่ง ในแคว้นแคว้นโคสิล คราวนั้นโคทั้ง 4 ตัว ของพราหมณ์การทวาชโคตรตัวหนึ่งได้หายไป พราหมณ์จึงได้เที่ยวหาโคไปในป่านั้น ได้พบพระพุทธรูปกำลังประทับนั่งเข้าสมาธิอยู่ ก็เข้าไปหาแล้วกล่าวขึ้นว่า โคทั้ง 4 ของสมณนี้นั่งจักไม่หายไปถึง 6 วันกับวันนี้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้นั่งสบายอยู่ ตันงา

ในนามของสมณนี้ คงไม่เสียคงไม่เหลือแต่ต่อกับใบ ต้นละใบ 2 ใบเป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ ผุ่งหนูคงไม่ไปวิ่งเล่นอยู่ในยุงข้าวเปล่าของสมณนี้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ เครื่องปูพื้นทั้งไว้ตั้ง 7 เดือนของสมณนี้คงไม่มาก ด้วยมดปลวกเป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ บุตรธิดาที่เป็นหม้ายซึ่งมีบุตรคนหนึ่ง 2 คนของสมณนี้คงไม่มีเป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ ตัวแมลงดาเหลืองสีดำ คงไม่กัดเท้าของสมณนี้ที่กำลังหลับอยู่ให้ตื่นเป็นแน่ เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ในเวลาเช้า สมณนี้คงไม่มีเจ้าหนี้มาทวงว่าจงให้เรา เพราะฉะนั้นสมณนี้จึงนั่งสบายอยู่ ฯลฯ

ถ้อยคำเหล่านี้ ของพราหมณ์นี้ มีคำอธิบายในอรรถกถาว่าพราหมณ์คนนั้นโคของเขาหายไปถึง 6 วันแล้ว เขาได้ไปทำไร่ทำนา หว่านงาไว้ เวลาฝนตกลงมาก็ทำให้เมล็ดงาจมลงไปใต้น้ำ ไม่อาจเกิดดอกได้ผลได้ ตันงาเหล่าโคที่โตขึ้นแล้ว ตันงาเหล่านั้น ก็มีตัวงูมากัดกินเสียเหลือแต่ต่อกับใบ อยู่เพียงต่อละใบ 2 ใบ พราหมณ์คนนี้ไปดูไร่ก็เกิดโหม่นสลดแค้นว่า ตันงาที่โตขึ้นแล้วก็ฉิบหายไปหมดแล้ว ที่ยุงข้าวของเขาข้าวก็หมดไปก็มีแต่ผุ่งหนูไปวิ่งเล่นตามสบายเครื่องปูพื้นที่ทำด้วยหญ้าของเขาที่ทิ้งไว้ถึง 7 เดือน ไม่มีผู้ใดดูแล เขามัวแต่ไปทำงานในป่าทุกวัน ก็มีปลวกกัดกินเสีย ลูกสาวของเขาก็เป็นหม้าย มีแต่ลูกน้อยๆ กลับมาอยู่กับเขา เขาต้องเลี้ยงดูเวลากินข้าวเขาแทบไม่มีช่องที่จะหย่อนมือลงไปกินภาชนะ เวลานอนกลางคืนก็ไม่มีอันหลับอันนอน เนื่องจากราคาญด้วยเสียงหนูและถูกตัวมด แมลงต่างๆ กัด ต้องไปหลบเอาเวลาจวนสว่าง พอมีเวลาก็กลับไปก็มีเจ้าหนี้มาทวงหนี้

สวรรค์ในอกนรกในใจ

เมื่อพราหมณ์นี้ได้รับความทุกข์อย่างนี้ เขาได้เห็น พระพุทธรูปนั่งสบายอยู่ที่โคนต้นไม้แห่งหนึ่ง เขาก็เกิด ความน้อยใจขึ้นว่า เราซึ่งเป็นทุกข์ พระพุทธรูปนี้นั่งเป็นสุขอยู่ เขาจึงเข้าไปใกล้แล้วกล่าวขึ้นดังที่ว่าไว้แล้วนั้น เหตุการณ์ เหล่านั้น พระพุทธรูปทรงรู้ตลอดแล้ว แต่ในเวลาจวนสว่าง วันนั้น คือ พระพุทธรูปทรงจตุสดวิโลก ได้ทรงเห็นอุปนิสัย แห่งพระอรหันต์ของพราหมณ์นั้น จึงมีพระประสงค์จะทรงโปรด จึงได้เสด็จไปประทับนั่งที่โคนต้นไม้ในป่านั้น

เมื่อพระพุทธรูปได้ทรงสดับคำของพราหมณ์ดังนั้น จึงตรัสออกไปว่า พราหมณ์ โค 4 ตัวของเราไม่ได้หายไปตั้ง 6 วัน กับวันนี้เป็นแน่ เพราะฉะนั้นเราจึงสบายอยู่ เราไม่มี ต้นงาในไร่ ซึ่งยังเหลือแต่ใบเดียว 2 ใบเลย เพราะฉะนั้นเรา จึงนั่งสบายอยู่ เราไม่มียุ่งข้าวเปล่าที่ให้นกขี้จิ้งจอกได้เลย เพราะฉะนั้นเราจึงนั่งสบายอยู่ เราไม่มีเครื่องปูพื้นที่ยังไถตั้ง 7 เดือน ให้มากไปด้วยมดแมลงต่างๆ เลย เพราะฉะนั้นเรา จึงนั่งสบายอยู่ เราไม่มีบุตรธิดาที่เป็นหม้ายมีลูกคนละคน สองคนเลย เพราะฉะนั้นเราจึงนั่งสบายอยู่ เราไม่มี แมลงดาเหลืองตัวดำมากัดเท้าของเราให้ตื่นเลย เพราะฉะนั้น เราจึงนั่งสบายอยู่ เข้าขึ้นมาเราไม่มีเจ้าหนี้มาทวงว่า จงให้เราๆ เลย เพราะฉะนั้นเราจึงนั่งสบายอยู่

ตอนนี้ขอให้ท่านผู้อ่านหรือท่านผู้ฟังจงคิดดูเถิดว่า เป็นคำที่พระพุทธรูปทรงได้อย่างถูกใจคำของพราหมณ์คนนั้น ทั้งนั้น เพราะฉะนั้นในพระบาลีจึงว่า เมื่อพราหมณ์คนนั้น ได้ฟังดังนั้นแล้ว ก็เกิดความเลื่อมใสนับถือได้ทูลขอพรพรพา และอุปสมบท เมื่อได้บรรพชาและอุปสมบทแล้วก็ได้ทรง ตั้งใจเจริญสมณธรรม ไม่ช้าก็ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ต้นเหตุที่พราหมณ์การทวาทศโคตรคนนั้นแหละออกบวช จึงทำให้ พวกพราหมณ์เกรงพระพุทธรูป จึงได้พากันไปด่าพระพุทธรูป ดังที่เคยนำมาเล่าให้ฟังเรียบร้อยแล้ว

แง่ที่เราจะต้องคิดในเรื่องทรงได้กับพราหมณ์ การทวาทศโคตรนี้ก็มีอยู่ว่า เมื่อใครมาพูดอะไรขึ้นมาลอยๆ ให้เราฟัง เราควรจะคิดดูให้ดีว่า เขาคงมีอะไรอยู่เป็นแน่ เมื่อเราคิดได้แล้วจึงเอ่ยปากตอบออกไป ถ้าเราคิดไม่ได้เราก็ควร นิ่งอยู่ เนื่องจากเมื่อเรานิ่งอยู่คนนั้นอาจจะเผยความในใจ ออกมา เราไม่อาจรู้ความเป็นไปของเขาเหมือนกับพระพุทธรูป เช่นมีคนใดคนหนึ่งเข้ามาถึงเราก็เอ่ยขึ้นว่า เออลำบากใจจริง เมื่อเราได้ฟังดังนี้เราต้องรีบคิดว่า คนนี้ลำบากใจด้วยเรื่องอะไร เมื่อเรารู้แล้วจึงพูดออกไป ถ้าเราไม่รู้เราก็นิ่งอยู่ ไม่เข้าเขาจะ เล่าเรื่องลำบากใจของเขาให้ฟัง ถ้าเราพูดถูกใจเขาได้ เขาก็ จะชอบใจมากๆ เหมือนกับพระพุทธรูปทรงพูดถูกใจพราหมณ์ การทวาทศโคตรดังที่กล่าวมานี้ ก็ แต่ว่า การที่เราจะหยั่งรู้ ความในใจเขานั้น เป็นของยาก เราต้องสังเกต กิริยา กาย วาจา ของเขาประกอบด้วยจึงจะได้ผู้ที่มาเอ่ยขึ้นลอยๆ โดยมาก ย่อมเป็นคนเล้าความคิด เป็นคนมีสติปัญญาดี ไม่ใช่คนโง่ๆ ผู้มีปฏิภาณและไหวพริบดีอาจตอบได้ทันทั่วทั้งที่

จากกันฉบับนี้จากกันด้วยถ้อยคำของท่านเจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ตีสมหาเถระ) อดีตเจ้าอาวาส วัดบรมนิวาส กรุงเทพมหานคร ที่ว่า คำโบราณมีว่า “สวรรค์ในอกนรกในใจ” หมายความว่า ผู้ประพฤติดี สวรรค์ก็ฉายแสงเข้ามาใส่อารมณ์จิตใจให้ชุ่มชื่นเบิกบานสบายใจ ผู้ประพฤติชั่วนรกก็ฉายแสงเข้ามาจี้จุดจิตใจให้เร่าร้อน ลำบากยากเข็ญเอง เป็นอันว่าคนดี คนชั่ว ย่อมประสบ “สวรรค์ นรก” ก่อนตาย ทั้งนั้น

(อ่านต่อฉบับหน้า)

ประโยคสัญลักษณ์ที่ 71

ปาร์ตี้ आफเตอร์

เขาเดินย่องๆ โน้มตัวจุ่มหลังลงดำด้วยความสุขาพและเกรงใจ สภาพการจราจรบนท้องถนนใจกลางกรุงเทพฯ ในช่วงเวลาหลังเลิกงานเย็นวันศุกร์เลวร้ายแสนสาหัส เมื่อมารวมเข้ากับสภาพที่จอตรถอันน้อยนิดในวัดแห่งนี้ที่กว่าจะวนจนได้ที่จอดก็ทำให้เขาเข้ามาในงานสายกว่าที่ควร พระสงฆ์เริ่มสวดไปแล้ว

เขาชะเง้อเงยกราบตามองอีกครั้งก็พบว่าต้องไปนั่งตรงไหนในบริเวณศาลา 5 แห่งนี้

“ทำไมมาช้าจังวะ” ชายวัยเดียวกับเขาที่นั่งอยู่ก่อนเอ่ยถามด้วยเสียงที่ไม่ได้กระซิบและไม่ถึงกับเบาเพราะนั่งค่อนข้างห่างจากแถวหลังๆ

เขาพนมมือขึ้นจบหน้าผากแล้วเลื่อนมือที่พนมลงมาค้างไว้กลางหน้าอก เอ่ยตอบในเชิงบ่นทั้งที่ยังหายใจเหนื่อยหอบ

“เซี่ย! รถแมงมดติดส์ตรว์! ที่จอดรถก็โธโห กว่าจะวนจนได้จอด”

“ไม่เป็นไรหรอก พระเพ็งเริ่มสวดได้สัก 10 นาทีเอง” ชายวัยเดียวกันอีกคนที่นั่งอีกข้างของเขายกมือให้สบายใจ

ชายอายุประมาณ 45 ปีทั้งสามคนเป็นเพื่อนกับชายวัยเดียวกันอีกคนที่นอนสงบนิ่งไม่หายใจอยู่ในโลงซึ่งตั้งเด่นอยู่ภายในศาลา

“เด้” กับ “อ็อฟ” คือ เพื่อนที่นั่งพนมมือฟังพระสวดอยู่ก่อน

“ดิ๋ว” คือ เพื่อนที่ตามมาทีหลัง ส่วนเพื่อนที่นอนนิ่งอยู่ในโลงชื่อ...

“ตกลงไอ้เหี้ยหมึกมันเป็นโรตายวะ ญ่ยุ่งๆ เลยยังไม่ได้ถามดีเทลจากพวกมึงเลย” ดิ๋วเอ่ยถามเพื่อนๆ ทั้งสอง

“แม่งเป็นมะเร็งตับ” เด้บอก

“ห่า...” อ็อฟสบถแล้วเล่าต่อ

“พอตรวจเจอปั๊บนะ ไม่กี่เดือนแม่งไปเลย เซี่ยหมึกแม่งโคตรชวย”

“ช่วยห่าไรละ ก็แม่งแตกเหล้ายังกะน้ำ” ดิ๋วว่า

“ก็มึงงี้ใช้ห่าดิ๋ว ตอนเรียนเล็อกชวนไอ้เหี้ยหมึกมันแตกเหล้าทุกวันตอนที่นั่งเกดแม่งทั้งมึงนะ”

หลังเต้าเรื่องนี้ทั้งสามคนก็หัวเราะคิกคักจนตัวโยก ถ้าเป็นข้างนอกคงฮาครืนกันไปแล้ว แต่ตอนนี้ต้องเก็บอาการไม่หัวเราะให้มันโง่ฉ่างกันไป เพราะถึงคนที่อยู่ในโลงจะสนิทกันแค่ไหนแต่ยังงี้มันก็คืองานศพ

“हां! นั่นมันตั้งนานมาแล้ว แล้วตอนนั้นไอ้หมึก
แม่งก็เต็มใจมาแตกกะกุด้วยเหอะ แตกกี้ที่กูก็เลี้ยงมันทุกที
แม่งพลั้งเลยช่วงนั้น เมาจึงดังค์อยู่ครบ”

ดิ่วพูดถึงตรงนี้ทั้งสามก็ฮาคิกคักๆ แบบกลั่นๆ
กันอีกครั้ง ถึงจะเป็นงานศพเพื่อน แต่ทั้งสามก็คิดว่าถ้าวิญญาณ
ไอ้หมึกมันยังวนเวียนอยู่ในงานจริงๆ มันก็คงมายืนหัวเราะ
กับเรื่องพวกนี้อยู่เหมือนกัน

“อ้าวเฮ้ย! พระสวดจบครึ่งนึงแล้ว เค้าเสิร์ฟอาหาร
แล้ววะ” อีฟพระเจ้อคอสังเกตความเคลื่อนไหวภายในศาลา

“เสิร์ฟอะไรวะ น่ากินปาว” ดิ่วถามอีฟ

“งานไอ้เชี่ยหมึกสงสัยจะเสิร์ฟปลาหมึกผัดซีเม่าวะ
แดกเหล่ากะแม่งกี้ที่แม่งกิ้งตั้งแต่เมนูนี้” เต้้ออีก

“เหมาะกับแม่งแล้วไง กี้ไอ้หมึกแม่งซีเม่า”

หลังดิ่วคำตอบทั้งสามหัวเราะคิกคักแบบสะกดความฮา
อีกครั้งจนคนข้างๆ เริ่มหันมามอง

“ข้าวต้มกึ่งวะ!” อีฟบอกอย่างผิดหวังหลังจาก
รับชามมาจากคนที่ช่วยเสิร์ฟอาหารในงานศพ

“แม่งไม่เหมาะกับงานไอ้หมึกเลย” เต้่มองข้าวต้ม
ชามเล็กในมือด้วยอาการเดียวกับอีฟ

“แดกๆ ไปเหอะ หิว”

ดิ่วพูดไม่ทันขาดคำทั้งสามก็จ้วงข้าวต้มกึ่งที่เอามา
เลี้ยงในงานศพของหมึกเพื่อนรักอย่างเอร็ดอร่อย

...

พระเริ่มสวดอีกครั้งและยาวไปจนจบพิธี

แขกที่มาร่วมงานเริ่มทยอยกลับ ดิ่ว เต้้อ อีฟ รอน
จนในงานเริ่มบางตาลงจึงสบโอกาสเข้าไปทักทายพูดคุยกับ
แม่ของหมึกซึ่งพวกเขาสนิทสนมคุ้นเคยเป็นอย่างดีตั้งแต่
สมัยเรียน

“อ้าวดิ่ว มากับเค้าด้วยเหรอลูก” แม่ของหมึก
ร้องทักดิ่วด้วยรอยยิ้ม

“ตอนแรกเห็นแค่เต้กับอีฟมาตอนก่อนพระสวด
แม่งก็นึกว่าวันนี้ดิ่วไม่ว่าง”

“รถมันติดนิดหน่อยครับแม่ แต่ยังไงก็ต้องมาครับ
ไอ้หมึกทั้งคน”

แม่ของหมึกยังยิ้มที่เห็นเพื่อนสนิททั้งสามของลูกชาย
แต่น้ำใสๆ เริ่มรินขึ้นมาคล้ำเคลือบดวงตาคู่นั้น

“หมึกเค้าโชคดีนะที่เพื่อนๆ รักเค้า แต่เค้าบุญน้อย
ไปหน่อย” เสียงแม่เริ่มสั่นๆ แต่เล็กน้อยเกินที่ใครจะทันสังเกต

“หมึกมันไปสบายแล้วแม่ แม่ไม่ต้องห่วง เหลือแต่
แม่กับมุกน้องสาวมันนั่นแหละที่ยังต้องสู้ชีวิตกันต่อ”
ดิ่วพยายามปลอบแม่ของเพื่อน

“ไอ้มะเร็งตับนี่มันร้ายจริงๆ แป็บเดียวเท่านั้นแหละ
หมึกไปเลย พวกเราก็ระวังๆ กันนะ ไปตรวจสุขภาพซะบ้าง
มีอะไรก็จะรู้จะได้กันไว้ก่อน อย่าเป็นแบบหมึก”
แม่พรวดเด้งเพื่อนๆ ของลูกชายด้วยความเป็นห่วง

“ครับแม่ พวกผมก็กลัวเหมือนกัน”

ดิ่วดึงของสี่ขาที่พับไว้ออกมาจากกระเป๋าเสื้อเชิ้ต
ยื่นให้แม่ของหมึก

“แม่ อันนี้พวกผมสามคนขอช่วยงาน แล้วแม่กับมุก
มีอะไรให้พวกผมช่วยบอกได้เลยนะพวกผมยินดีช่วยครับ”

“อ้อจ้ะๆ ขอบใจมากนะลูกนะ ขอให้จำเริญๆ นะ
ทุกคนนะ”

“งั้นพวกผมขอตัวลาก่อนนะครับแม่ไว้เดี๋ยวจะมาเยี่ยม
ไอ้หมึกมันใหม่ แต่ยังไงวันเผาศพผมมาแน่ๆ ครับ”

“จ้ะๆ ดูแลสุขภาพกันด้วยนะลูกนะ”

ทั้งสามยกมือไหว้รำล้าแม่ของเพื่อนรัก เดินคุย
มาด้วยกันจนถึงที่จอดรถของวัด

“ไป!” ดิ่วพูดสั้นๆ

“ไปไหนวะ” เต้้กับอีฟถามขึ้นมาแทบจะพร้อมกัน

“อ้าวไอ้เหี้ย! แดกเหล่าดิ่ววะ!”

แล้วรถสามคันของชายสามคนก็เคลื่อนออกจากวัด
ไปในทิศทางเดียวกัน...

...

การใช้นวัตกรรมแบบฝึก การเขียนกลอนแปดด้วยตนเอง

ชุดที่ 1.4 ข้อห้ามเกี่ยวกับการสัมผัส

1. สัมผัสเลื่อน หรือ แยกสัมผัส

หมายถึง สัมผัสที่อยู่ใกล้กันหลายคำจนทำให้เลอะเลือนไปหมด เช่น “โอ้เจ้าพวงบุปผาณทาทิพย์
สูงลิบลิบเหลือหยิบถึงตะลึงแขนง” คำว่า ลิบ, ลิบ หยิบ เป็นสัมผัสรับได้ทั้งนั้น จึงทำให้พราเลือนไปไม่ไผเพราะ
หรือบางท่านว่า สัมผัสเลื่อน หมายถึง การสัมผัสถึงคำที่ 3 และคำที่ 5 พร้อมกันในวรรครับ หรือวรรคส่ง เช่น

“แม่เไรเป็น ดอกฟ้า น้ากนอม
เหล่าชายล้อม อยู่พร้อมพรัง ดังฟุ้งผิง
อย่างคิดจัน ต่ำต้อย พลอยคะนิง
เอื้อมไม่ถึง ก็พึงเจียม เสจี่ยมใจ”

จากบทกลอนบทนี้ คำว่า กนอม ส่งสัมผัสมายัง ล้อม กับ พร้อม และคะนิง ส่งสัมผัสมายัง ถึง
และ พึง ต่างก็สัมผัสกัน แต่การสัมผัสนั้นไม่ทราบมาจากคำไหน กนอม จะส่งสัมผัสไปยัง ล้อม หรือ พร้อม กันแน่
คะนิง จะส่งสัมผัสไปยัง ถึง หรือ พึง กันแน่ ลักษณะดังนี้ เรียกว่าสัมผัสเลื่อน หรือ แยกสัมผัส

การแยกสัมผัสยังมีอีกหลายกรณี เช่น จะส่งสัมผัสใช้คำที่เหมาะสมในตำแหน่งที่ถูกแต่เกิดมีคำที่
เสียงสระตัวเดียวกันมาตัดหน้าแย่งรับสัมผัสไปเสียก่อน เช่น

“เป็นนักเรียน ไม่พอ รักอรั
มันตึก หรือโจน ไครบอ
ถ้ามันงาม หรือทำให้ เรียนได้ความ
ก็น่าตาม ใจดู อยู่เหมือนกัน
แต่รู้กัน ความจริงนั้น มันไม่เหมาะ
เพราะรักเกาะ เรียนอ่อน หย่อนเห็น
ดีไม่ดี อาจดับ ลับช้วน
จึงสำคัญ คิดให้นัก เกิดนักเรียน”

จะเห็นว่า คำว่า งาม กัน นั้น มัน เพราะ ล้วนแต่แย่งสัมผัสทั้งสิ้น

2. สัมผัสซ้ำ

สัมผัสซ้ำ หมายถึง คำที่เหมือนกันมาใช้ซ้ำกัน ในกลอนบทเดียวกัน ไม่ว่าคำนั้นๆ จะมีรูปแบบการเขียนและมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรก็ตาม อาจมีการออกเสียงเป็นอันเดียวกันจะใช้ซ้ำกันไม่ได้ เช่น กาล กับ การ ธรรม กับ ทำ และ พรรณ กับ พันธุ์ เป็นต้น

ตัวอย่าง

“จงระวัง ถ้อยคำ ชั่วอักษร
ถ้ารีบร้อน จะทำให้ กลอนไร้ค่า
แม้ความดี ก็เสียรส หมดราคา
จงทราบว่า ค่าใช้คำ ชั่วไม่ดี”

3. สัมผัสเสียงสั้น ยาว

การใช้คำที่มีเสียงสั้น ยาว รับสัมผัสสนอกนั้นใช้ไม่ได้ เช่น ไอ่ กับ อาย วัน กับ วาน คิด กับ ขีด เห็น กับ เกณฑ์ เป็นต้น

ตัวอย่าง

“สัมผัสนอก โปรดุ ให้รู้ชัด
วรรคสองรับ สัมผัส ว่าเปลอไพล
แล้ววรรคสาม ลงคำว่า คำลาย
ไอกับอาย ผิดสัมผัส บัญญัติกลอน”

4. สัมผัสเกิน

สัมผัสเกิน หมายถึง การใช้คำที่มีเสียงสระ อยู่ติดกันในวรรค ไม่ควรใช้

ตัวอย่าง

“ไม่เคยคิด บิดาเบือน ว่าเพื่อนแบ่ง
ถึงเพื่อนเก่ง เคร่งครัด ไม่ขัดขวาง
จะคิดแปลก แหวกออก ไปนอกทาง
ใจก็วาง อย่างนั้น ไม่ผันแปร”

คำว่า เคร่ง กับ อย่าง เป็นสัมผัสเกิน ไม่ควรใช้ นักกลอนสมัยใหม่ถือว่าไม่ไพเราะแต่ก็ถือว่าไม่ผิด บางคนก็ว่าไพเราะดี ข้อนี้ก็แล้วแต่ครูของแต่ละคนว่าจะสอนศิษย์กันอย่างไร?

5. สัมผัสคำที่ใช้ไม่ได้คู่กับสระกับคำที่ใช้สระเอยๆ

เช่น แห้ง กับ แผลง เล็ง กับ เด้ง เห็น กับ เกณฑ์ เป็นต้น สำหรับกรณีนี้ ผู้ที่เคร่งครัดจะบอกว่าไม่ได้ ส่วนผู้ที่ไม่เคร่งครัดนักก็จะบอกว่าใช้ได้ เพราะเห็นใจเนื่องจากคำพวกนี้มีอยู่ไม่มากนัก หาสัมผัสยากสำหรับข้อนี้ขอแนะนำว่า หากเป็นกลอนประवादก็ควรหลีกเลี่ยงเพราะจะเป็นจุดหนึ่งที่ทำให้ถูกหักคะแนนก็ได้ เพราะฉะนั้นกลอนสำนวนไหนที่ไม่มีที่ติเลยจะดีกว่า

คำถาม จงอธิบายข้อห้ามของการสัมผัสมาให้เข้าใจ

ตอบ

(เฉลย) ตรวจคำตอบได้ในบทเรียน ชุดที่ 1.4

ชุดที่ 1.5 เสียงท้ายวรรค

เสียงท้ายวรรค ก็เป็นข้อควรระวัง เพราะบางคนเขียนกลอนได้ไพเราะแต่ใช้เสียงท้ายวรรคผิด จึงทำให้ผลงานด้อยคุณค่า การใช้เสียงท้ายวรรคมีกฎเกณฑ์ ดังนี้

ท้ายวรรคหนึ่ง ใช้ได้ทุกเสียงแต่ไม่นิยมใช้เสียงสามัญ เนื่องจากเสียงสามัญเป็นคำที่ออกเสียงเบาไม่ไพเราะ

ท้ายวรรคสอง ใช้ได้เฉพาะเสียง เอก โท จัตวา (' ˊ ˋ) ห้ามเสียงสามัญและเสียงตรี (ˊ ˋ ˊ)

ท้ายวรรคสาม ใช้ได้เฉพาะเสียงสามัญและเสียงตรี (ˊ ˋ ˊ) ห้ามเสียง เอก โท จัตวา (' ˊ ˋ)

ท้ายวรรคสี่ ใช้ได้เฉพาะเสียงสามัญและเสียงตรี (ˊ ˋ ˊ) ห้ามเสียง เอก โท จัตวา (' ˊ ˋ)

การที่จะทราบว่าคำไหนเสียงอะไรนั้นจะสังเกตจากรูปวรรณยุกต์ต่างๆ เป็นเครื่องหมายบ่งบอกเสมอไป ย่อมไม่ได้ เพราะคำตายที่ผันเสียงไม่ได้ยังมีใช้อยู่อีกมาก และอักษรต่ำที่ไม่มี ๐ หรือ ๑ นำ ถ้าใส่วรรณยุกต์เอกจะเป็นเสียงโท เช่น คำ ทำ เป็นต้น และใส่วรรณยุกต์ โท จะเป็นเสียงตรี เช่น น้ำ ช้ำ ไว้ เป็นต้น จะมีเพียงอักษรกลางและอักษรสูงที่ไม่ใช่ คำตาย จึงจะอาศัยดูรูปวรรณยุกต์เป็นเครื่องหมายบ่งบอกเสียงได้ แต่ขอแนะนำให้เทียบเสียงกับอักษรกลางก็จะทราบได้เองว่าเป็นเสียงอะไร เพราะอักษรกลางผันได้ครบทุกเสียงอยู่แล้ว

คำถาม อธิบายเสียงท้ายวรรคของแต่ละวรรคมาให้เข้าใจ

ตอบ

(เฉลย) ดูคำตอบจากบทเรียนชุดที่ 1.5

ใบความรู้

คำเสียงสูง (เอก โท จัตวา) เหมาะเป็นคำท้ายสุดของวรรค

- อัศฌา ศัย ไก่ ได้ ไหม้ ไสว ไผ่ ไหม่ ไม่ ไส่ ไกล่ ไหล่ ไส ไหว นิสัย อาศัย ปราศรัย ไช สมัย ตักขัย ไฉน
ไถ เผลอไผล พิสมัย ให้ สาไถย ไผ่ ไคร่ หนามไหน่ เสือกไส คั่วไชว่
- หนี ศรี บัดสี สี ฝี่ ถิ ราสี ปี่ ชี่ จวี รัศมี หมี่ ยักขั ถี่ ที่ จี่ นี พี่ คอยจ้ำจี้ ปรี หรี เรือยรี บายสี ปักสี ฝี่ ราชสีห์ หวี
- หมอง สอง ผยอง ของ จ้อง หนอง ผอง สมอง สอง ผ่อง จ่องหอง ห้อง สมอง
- ผสม สม ตำขรม ขม ล่ม ถูถ่ม ร่ม ถม ขนม ฉม ผม ผสม เสี่ยงขรม หมักหมม อุ้มสม
- เขลา เขา เสลา เหงา เสา เผา เฉา เหา เสร้า เก้า เกล้า เหล้า หลายเท่า เก้า ลมเป่า เหมา อับเฉา
- ผล ข้อจล สน กุศล ไพรสนธิ์ สับสน อนุสนธิ์ ขน ถนนวน ฝน ปั่น ฝน เข้มข้น หม่น ต้น เกลื่อนกล่น ร่วง
หล่น โกลาหล ข้อจล บั่นผล ฝักฝน พหล สกล เหตุผล แห่งหน
- คำ ว่า หา ฎา ขา เกศา ชิวหา เซษฐา ษา ทิศา หนา จำ อิจฉา ปรรณนา ศาสนา หฐหา ประสา ขวา
ถลา มุสา นาถา รัชยา กนิษฐา สังขาร์ วาจา หว่า กว้า หย้า กล้า อันแสนปรา่ ประหม่า หล้า ไอ้อ่า พร้า หน้า
รักษา วงศา วาสนา ศึกษา สังขยา สาขา เสนหา หรรษา หมา อนาถา อาสา อิดหนา
- เพื่อน เหมือน เชื้อน กาลเคลื่อน ยังมีเคลื่อน ลอยเลื่อย เร้นเงื่อน
- หลอน ขอน สอน อักษร สังขร หมอน สมร หอน อุทธาหรณ์ ก่อน ว่อน ถอน ชุกซ่อน ถอดถอน สี่ฟ้าอ่อน
ออกอ่อน ประภัสสร อติสร สังหรณ์
- ถึง หึ่ง หึ่ง โกรธซึ่ง หนักอึ้ง กระโดดผึ่ง ถลิ่ง สลิ่ง
- เปลื้อง นางเลื่อง เหมื่อง เหลื่อง
- สังข์ หวัง หลั่ง ขลัง หนั่ง สั่ง กระหัง ภูฏึง ขัง ซึ่งขัง แตรสังข์ ปลุกผึง ผึง เลหัง
- ขัน ผืน อาสัฏ ขยัน เขตขันธ์ หยั่น หน่น มหันต์ ขวัญ สวรรค์ สรร สัน หรรษ์ เดียดฉั่น สันดี ฉั่น อาถรรพ์
หมั่น หน่น ห้วน ลั่น บั่น สั่น นาพั่น กั่น กะทันหัน กะฉั่น คับขัน เฉิดฉั่น สร้างสรรค์ สีสัน เอกฉั่น ไศศวรรย์
- ฉาย ขวนขวาย หมาย หาย สาย หลาย สลาย สหาย บ่าย สาย มั่งง่าย ง่าย เหนือหน่าย คำหวานร้าย
กระต่าย ดงฝ้าย ขาย หงาย หวาย เหลือหลาย
- สาร ศาล หาร หวาน ขาร ขาน สมาน ฐาน วิถาร หาญ ราวฉาน ทหาร ผลาญ ม่าน บ้าน กร้าน ก้าว
ผ่าน ก้าน ขนาน ข้าวสาร เสร็จฉาน ัญญาหาร ปาฏิหาริย์ ลูกหลาน สุนัขฉาน ห้วยฉาน สู่ฉาน อีกหาญ
- หมาย สว่าง ว่าง ไม่รู้สร้าง เห็นว่าง สาง ทุ่งกว้าง ก่อร่าง สร้าง ว่าง อย่าง บ้าง ต่าง กระฉ่าง ขัดขวาง
ขวาง ดาวหาง สะสาง
- หนอ ขอ หอ หรอ คอ ศอ อ้อ ซ้อ ต่อ หล่อ พ่อ ไม่กล้าก่อ ดินสอ น้ำลายสอ หมอ
- ผิน หิน สิ้น ถวิล สิ้นธุ์ ศิลป์ ตัดสิน หมิ่น ดิ้น กสิณ กระฉิน โกสินทร์ ติจิน
- ขาม สยาม หยาม งาม หาม ลั่นหลาม สาม หวาม ห้าม บ่าม
- เหยียญ เหยียร เเศียร เขียน หั้นเขียน เกษียร ความเลี่ยน จวดเจวี่ยน เสถียร เสมียน เสวี่ยน
- ศิษย์ หิต ประกาศิต สิทธิ ผิด บัณฑิต สนิท ไพสิฐ กิจ
- ปั่นป่วน ผวน หวน สวน กำศรวล หวล ถ้วน ครบถ้วน หลายส่วน แยมสรวล ฉนวน ผ้นผวน สงวน
หอมหวาน โหยหวาน
- ฝอย หอย สอย หงอย ต่ำต้อย เสื่อมถอย บ่อย สร้อย หึงห้อย ปล่อย
- สัตย์ หัด หมัด กำดัด วิบัติ
- ขึ้น อื่น ดาษดื่น แข็งขึ้น ไม่ตื่น สะอื้น ขัดขึ้น ผื่น ผื่น เหมือนหื่น
- อดสู หนู หมู ภู อยู่ หดู่ ต่อสู้ ทุกผู้ ญลุ ญ หู
- หาว หนาว สาว ฉาว ขาว ข้าว ข่าว ว้าว แหล่นหลาว อื้อฉาว

- ต่ำ ถล่ำ ขำ หนำ ย่ำ คั่นคำ จ้ำ อารมณ์ร่า ขำร่า อุปถัมภ์
- แป้ว แหวว แผ่ว แก้ว แก้วล้วน แน่ว
- แหียง แสง ระแหง ยอกแสบกั๊ก แสงกรรแสง กำแหง แขนง เคลือบแฝง แกล้ง แฝง แผลง แบ่ง แสวง

หน่วยแฉ่ง

- แห่น แสน แฉ่น แฉ่น แชน แฉ่น แฉวน แบบแผน แหวน
- เอี้ย เจย เหวย เอี้ย หวีเสี้ย เขย เขนย เจลย ระเหย
- หลง ประสงค์ สงฆ์ พิศวง ผง หงส์ สูงส่ง
- จักษ์ จัก คักดี หัก หลัก ทุกข์หนัก
- หรือ ถือ กระหือ กระสือ หนังสือ หรือ ปรี้อ
- เขว เจ โผเผ สรวลเส หันเห
- เสริญ เขิน เห็น พ่อเกริน ขวยเขิน ชุกเขิน เกิน ผิวเขิน เหาะเหิร
- แห แส แข แผล แม่ แส่ม กระแส แฉ ต่อแหล แยแส แห่น
- เขิม เสริม เข้ม เจลิม ส่งเสริม ฮึกเขิม
- หลึง สิ่ง ชิง หยิ่ง ทุกสิ่ง นิ่ง อ้อยอิ่ง ยิง ผิง สมิง สวง
- ช่มเหง เก่ง เร่ง
- ไชมขง ไชยง ไชลง ตายโง โงง ไอโงง
- เหลี้ยว เตี้ยว เขี้ยว เบี้ยว เสี้ยว ขับเคี้ยว ชุนเคี้ยว แน่นเหนียว เหนียว เหลี้ยว
- หวง สรวง หลวง ห่วง กาลล่วง
- เหลือ เสือ เหนือ ถือ เผื่อ
- ฉิว สิว หิว หิว ผิว สยิว
- ถนอม หลอม จ่อม ผ่ายผอม หอม ขอม
- ส่วย หวย ฉวย ขวย ฉวย ผั่วผวย สลวย กระส่วย
- เหนียม เสียม
- เหลิง เถลิง ยุ่งเหยิง
- สิบ ขลิบ
- เสียง เขียง เขียง ฉียง ถกเถียง สะไบเฉียง
- โคม โสม โถม โหม
- เพี้ย เห็น เหลือเชียว เข็ม
- โทน โชน โพน โหน โหลน
- สุด หยุด กุลบุตร เกษียรสมุทร เทพบุตร วิสุทธิ์ เอกบุรุษ
- อับ หลับ กระจับ กิตติศัพท์ เครื่องประดับ เจ้าดำรับ
- สบ ศพ สงบ จดจบ ไถกลบ อีสป บรรจบ เล็บขบ หลีกหลบ
- หัว ทัว ชั่ว ผัว สลัว ยืมหัว ตัดชั่ว จอบพลั่ว ขวนหัว ถั่ว ทุ่นหัว ขั่ว
- ชุ่น หอมกรุ่น สุนทร สดุด อบอวน กงสุล กระสุน ชุน ชนุน ชุน เขียวชุน หนุน อุดหนุน หนุ
- หนามบ่ง ระหง ส่ง ควันหลง บัหรง ประสงค์ ผง พิศวง พิษสง สรวง หงษ์ หงส์ หลง
- ผลอ เอ่อ เกื่อ สืบเหวอ คอมพิวเตอร์ ชักเย่อ
- ขวดโหล ถ้วยโถ โผ โหม โห ยะโส
- มรสุ่ม สุ่ม หลุ่ม ตีหลุ่ม กลุ่ม ดอกไม้พุ่ม
- ชิม ถนิม สนิม หยิม กระหยม กรุ่มกริม พอฮิม เอิบฮิม น้ำจิ้ม หัวทิ่ม
- กลิ่นฉุย ขุย ถุย ปุย แก้มตุ่ย เดินตุ่ย อีหลุกหลุกหลุย ดินยุ่ย แพ้หลุดลุ่ย ฟ้ามุย ใส่หุย หามุย

ปฏิรูปการศึกษา : ด้วยวัฒนธรรมคุณภาพ

จำได้ว่า...เมื่อตอนบรรจุเป็นครูใหม่ๆ ซึ่งอยู่ในยุคโครงสร้างการศึกษาในระดับประถมศึกษา ยังเป็น สปช. สปจ. สปอ. และกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นยุคที่เรียกกันว่าน่าจะเป็นโครงสร้างที่ดี ที่ทำให้ครูมีความเหนียวแน่นรู้จักกันหมดในแต่ละ สปอ. ซึ่งเป็นยุคของการกระจายอำนาจ ทั้งในด้านบุคลากรและด้านวิชาการที่มีการกำกับดูแลอย่างทั่วถึง งานด้านคุณภาพ ทางการศึกษา มีการวัดคุณภาพผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบจากส่วนกลางเพื่อประเมินคุณภาพ ของผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน โดยการจัดพื้นที่ของโรงเรียนในระดับต่างๆ เช่น สีเขียว สีส้ม สีเหลือง และสีแดง สีเขียวเป็นสีที่มีคุณภาพดีหรือเยี่ยมแล้วลดหลั่นลงมา และพื้นที่สีแดงซึ่งเป็นพื้นที่อันตรายต้องกำกับดูแลเป็นพิเศษ ส่งผลให้เกิดการแข่งขัน เพื่อยึดพื้นที่คุณภาพและส่งผลถึงความดีความชอบของครูและผู้บริหารในระดับต่างๆ สูงขึ้นไปอีกด้วย การมีและเป็นอยู่ของกลุ่มโรงเรียน สำนักงานประถมศึกษาอำเภอ ส่งผลให้การเข้าถึงการควบคุม ดูแล ได้ง่ายและทั่วถึง

แต่ทว่า..การแข่งขันในบางครั้งต้องกลายเป็นตัวจุดรั้งเมื่อกติกาที่วางไว้ต้องพังทลายด้วยความโลภ เมื่อมีการเล่นนอกกติกาด้วยการเปิดซองข้อสอบก่อนกำหนดและบอกนักเรียนล่วงหน้าเพื่อหวังความดี ความชอบ และยึดพื้นที่ที่สี่เขียวรอดพ้นจากการกำกับ ติดตาม ดูแลอย่างใกล้ชิด

จำได้ว่า..ในปีหนึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการควบคุมการสอบ เมื่อถึงตอนพักเที่ยงได้เข้าห้องน้ำ ห้องน้ำครูดกับห้องน้ำนักเรียน ได้ยินเสียงนักเรียนพูดกันลั่นห้องน้ำทบทวนคำตอบข้อสอบ เมื่อกลับเข้ามาคุมสอบช่วงบ่ายก็เลยตรวจสอบตรวจกระดาษคำตอบของนักเรียน เปิดดูไล่เรียงแต่ละหน้า เจอเฉลยเพียบแต่เฉลยไม่หมดจะเหลือไว้วิชาละ 3 – 4 ข้อ ด้วยสภาพความเป็นจริงดังกล่าวจึงทำให้ยึดพื้นที่สี่เขียวได้อย่างต่อเนื่อง

เรื่องราวเหล่านี้ผ่านมากว่าสามทศวรรษ ทุกวันนี้การสอบเปลี่ยนไปจากเดิม มีหน่วยงานใหม่ดำเนินการรับผิดชอบโดยสถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือเรียกทั่วไปว่า “สทศ” ซึ่งเป็นการทดสอบระดับชาติ (O - NET) เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียนและสะท้อนผลการจัดการเรียนการสอนของแต่ละโรงเรียน และผลของการจัดคุณภาพดังกล่าวมีผลต่อระบบสถานะความดีความชอบในกรอบของครูและโรงเรียนเช่นเดิม

แน่นอนว่าด้วยความรัดกุมและประสิทธิภาพส่งผลให้การดำเนินการสอบอยู่ภายใต้กรอบกติกาอันน่าเชื่อถือในความบริสุทธิ์และยุติธรรม แต่ทว่ากฎเกณฑ์ของการสอบมิได้นำผลของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มาคิดผลการประเมินคุณภาพที่ผูกพันด้วยความดีความชอบในระดับโรงเรียนและครู ย่อมส่งผลให้เกิดความเบี่ยงเบนของฐานนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ จะพบข้อชวนสงสัยว่านักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในบางโรงเรียนมีสถานะเป็นผู้บกพร่องทางการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างผิดสังเกต บางโรงเรียนมีนักเรียนที่บกพร่องทางการเรียนรู้เกือบครึ่งชั้นเรียนหรือครึ่งห้องเรียน และเมื่อผลของการทดสอบระดับชาติประกาศผล ย่อมมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้นเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่ย้อนคืนหรือวนเวียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ แม้ยุคสมัยเปลี่ยนและวิธีการจะแตกต่างกันก็ตาม ผลดังกล่าวย่อมเต็มไปด้วยคำถามที่ค้างคาใจถึงคุณภาพที่แท้จริง และสะท้อนผลต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพรอบด้าน รวมทั้งการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ด้วยความเจตนาดีของระบบคิดที่ต้องการการขยับ ปลุกเร้าเพื่อร่วมสร้าง หรือยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในสถานการณ์ที่ถูกโดนกระหน่ำด้วยความคาดหวังของสังคมและประเทศชาติที่ต้องการให้การจัดการศึกษาเพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพเติมให้กับสังคม และเป็นความหวังของการพัฒนาชาติต่อไป ปรากฏการณ์ของข้อตกลง กติกา หรือแนวทาง การได้มาของความสำเร็จความชอบนอกจากจะเป็นไปตามกรอบอัตรากำลังแล้ว ต้องประกอบด้วย ความดี และความชอบในด้านอื่นๆ ด้วยตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ผลงานนักเรียนในระดับต่างๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนตามการทดสอบระดับชาติ ฯลฯ แม้ว่ามีผู้ไม่เห็นด้วยจำนวนมากกับการแข่งขัน การประกวดทุกระดับ แต่ก็ไม่สามารถหยุดยั้งเมื่อไม่สามารถตอบใจที่ดีกว่านี้ได้ ย่อมส่งผลให้เกิดการบิดเบี้ยวและทำลายขวัญกำลังใจต่อผู้ที่มีความตั้งใจทำงานอย่างซื่อสัตย์และเที่ยงตรง

วัฒนธรรมคุณภาพทางการศึกษา คือเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา สะท้อนผลผ่านผู้เรียน อันเกิดจากการจัดการเรียนการสอนด้วยความเอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนมีทักษะครบตามหลักสูตรในทุกด้าน จึงเป็นประเด็นที่ต้องตระหนักร่วมกันทั้งในระดับนโยบายและหน่วยปฏิบัติอย่างโรงเรียน ครู

เรื่องราวเหล่านี้ได้เกิดคำถามมากมายจนถึงขั้นเปรียบเทียบว่าทักษะด้านความรู้ของเด็กปัจจุบันชั้นมัธยมปีที่ 3 มีทักษะ มีความรู้พื้นฐานไม่เกินกว่าเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในอดีต แม้จะเป็นการเปรียบเทียบที่ใช้ประสบการณ์ความรู้สึกส่วนตัวก็ตาม แต่ก็น่าสนใจว่าความรู้สึกเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร เชื่อแน่ว่าปรากฏการณ์อย่างหนึ่งทางการศึกษาปัจจุบันคือการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ครบถ้วนนำทุกชีวิตไปสู่การพึ่งพาตลาดบริโภคในสังคมยุคใหม่ส่งผลมีทักษะชีวิตอ่อนแอส่วนทักษะความรู้ที่เกิดขึ้นได้ตั้งอยู่ในวังวนของความรู้ที่สนองตอบต่อการใช้การทำงานในเชิงตลาดมากกว่าการผลิตหรือการสร้างงานเพื่อนำพาชีวิตและสังคมในอนาคต และภาพประมวลงทางจริยธรรมยังเป็นปัญหาส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมผ่านกระจายในมิติของความล้มเหลวแม้จะรู้ตัวหรือไม่รู้คิดก็ตาม

เรื่องราวเหล่านี้ล้วนเป็นผลพวงมาจากการจัดการศึกษาที่มีได้ใส่ใจเชิงวัฒนธรรมคุณภาพทางการศึกษาทำการศึกษาเพียงกระพี้ทั้งในระดับครอบครัวและในระบบการศึกษา เพราะเราต่างพลัดหลงในกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงกระแสโลก

ในระดับโรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ได้พลัดหลงในกระแสธารอันเชี่ยวกราดของสังคมยุคใหม่กระซางเอาความดีงามไปหมดแล้ว เหลือไว้เพียงความรู้สึกท่ามกลางความเป็นไปตามสายน้ำจนยากที่จะขึ้นฝั่งได้ ด้วยนิยามของคำว่า “หน้าที่” แต่มิได้เติมความเอาใจใส่ จริใจ ความดีงามจนสามารถสร้างเป็น “วัฒนธรรมคุณภาพ” ให้เกิดขึ้นด้วยความตระหนัก ย่อมส่งผลให้เกิดความคลอนแคลนต่อไปในอนาคต

There is no smoke without fire. ไม่มีไฟ อ่อมไม่มีควัน

Great teachers are not silent. ครูดีจะไม่เงียบ

ชั้น ม.๔/๒

Happy to be here. ยินดีที่ได้มาเรียน

ชั้น ม.๔/๒

ชั้น ม.๔/๒

ครูทำเพื่อใคร ใคร (จะ) ทำเพื่อครู

(ตอนที่ 1)

สนามหญ้าด้านหลังอาคารคณะครุศาสตร์วันนี้ดูเขียวสดกว่าทุกวัน
เนื่องจากฝนเพิ่งหยุดตกไป หยดน้ำฝนยังเกาะพร่าอยู่ตามยอดหญ้า

เย็นย่ำวันนี้จะมีงานเลี้ยงรุ่นของบรรดาศิษย์เก่า กลางสนามตั้งเวทีขนาดย่อมประดับประดา
ด้วยดอกไม้สวยงาม ด้านหน้าเวทีตั้งเป็นโต๊ะจีนปูผ้าขาวเรียบร้อย คะเนดุงราวๆ เกือบร้อยโต๊ะ บนเวทีคนงาน
เริ่มขนเครื่องดนตรีและเครื่องเสียงขึ้นมาติดตั้ง ทิวบริเวณติดไฟสปอตไลท์และไฟนีออนหลากสีส่องสว่าง

เสียงผู้คนที่กำลังเตรียมงานเดินขวักไขว่ แต่ละคนมีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส อีกไม่นานบรรดาศิษย์เก่า
หลากหลายรุ่นก็จะทยอยกันเข้ามาในงาน

ห่างไปไม่กี่ไกลจากเวทีกลางสนาม ณ ต้นประดู่ใหญ่ท่ามกลางหมู่ไม้อันเขียวชอุ่มข้างสนาม มีเสียง
ของอะโรวางอย่างคล้ายจังหวะดนตรีดังขึ้นเป็นระยะๆ

เจ้าของเสียงไพเราะอยู่ด้านบนสุดของกิ่งอ่อน กำลังเฝ้าคอยร้องเพลงเสียงใสสบายใจ เสียงของ
เจ้าหล่อนดึงดูดความสนใจจากทางชนหนุ่มที่กำลังร้องเพลงอย่างสบายใจเช่นกัน ได้หันขวับมามองทางต้นตอ
เสียงนั้นทันที กิ่งไม้อ่อนที่ขยับไปมาค่อยๆ หยุดเคลื่อนไหว พร้อมเสียงร้องแผ่วเบาหากไพเราะของนกสาว
หล่อนกระโดดไปมาเหมือนมองหากิ่งอ่อนที่พอเหมาะเพื่อพักพิงทางชนหนุ่มเฝ้านมาหากิ่งไม้ด้านล่าง
ทั้งระยะห่างโดยมีลำต้นแกนกลางกันพร้อมเอียงคอชำเลื่องสังเกตทางชนสาวแปลกหน้าที่เวลานี้ยังคง
ส่งเสียงใส เมื่อจังหวะเหมาะเหมือนหล่อนเบญจาแล้วกับกิ่งไม้้นหลังจากสังเกตสังกแล้วอย่างถี่ถ้วน

กางเขนหนุ่มจึงได้ที่ส่งเสียงทักทายอย่างรวดเร็วพลัน
“สวัสดีวันนี้อากาศดีนะจ๊ะ” กางเขนสาวหันมองพลางส่ายหน้า
ไปมา “ฉันก็อยากเห็นด้วยกับเธอหรอกจ๊ะ ถ้าไม่มีเสียง
เป่าปี่ ประโคมดนตรี จากข้างล่างโน้น ฉันเลยตอบว่า
ไม่จริงจ๊ะ วันนี้ อากาศไม่ดีเลย”

กางเขนหนุ่มขยับปีกที่ปกคลุมด้วยขนสีดำไปมา
ด้วยท่าที่เขินๆ ก่อนออกตัวว่า “ฉันคงหมดสมัยที่จะทักทาย
แบบนี้แล้วไซ้” ใหม่ บททักทายแบบนิทานนกกางเขน
เมื่อ 50 ปีที่แล้ว ใช้กับบรรยากาศวันนี้ไม่ได้สินะ”

“ไม่ใช่หรอก ความจริงที่นี้ก็อากาศดีทุกวัน เพียงแต่
วันนี้เขาจัดงานเลี้ยงรุ่นกัน ฉันซึ่งพักพิงอยู่ทางโน้น ได้ยิน
มาว่าเป็นงานสังสรรค์ของชาวฝึกหัดครู ศิษย์เก่าที่นี้
เมื่อ 40-50 ปีที่แล้ว เลยต้องโยกย้ายมาถิ่นนี้ เชื่อว่าเสียงประโคม
ดนตรีจะพอเหมาะพอดีกว่าด้านโน้นมาก”

“ดีเลยจ๊ะ เพราะบริเวณนั้น ส่วนใหญ่มีเพียง
ช่วงกลางวันทีหนุ่มสาวนักศึกษาครู มานั่งคุยกัน พอเย็นย่ำ
ก็แยกย้ายกันไป”

“แล้วเธอไม่รำคาญเสียงหนุ่มสาวพวกนั้นหรือจ๊ะ”

“ไม่หรอกจ๊ะ ฉันฟังเพลิน นักศึกษาครูพวกนั้น
พูดคุยกันเรื่องาน มีเรื่องหยอกล้อกันตามประสา บ้างก็พูดคุยกัน
เรื่องนิทานอาจารย์จนฉันจำชื่อได้เกือบหมดแล้ว”

“เออหนอ มนุษย์พวกนี้ต่อไปเป็นนักศึกษาครู ก็ยัง
นิทานอาจารย์” กางเขนสาวซุ่มเสียงเหมือนปลงอนิจจา

“นั่นละนะ ถึงจะเป็นนักศึกษาครูก็ยังเป็นลูกศิษย์
อยู่ดี ปีก่อนฉันอยู่ตรงใกล้ๆ งานเลี้ยงก็ได้ยินประจำว่า
พวกศิษย์เก่าชอบพูดคุยกันถึงความหลังครั้งยังเป็นนักเรียน
บางทีก็หนีไม่พ้นนิทานครูด้วย”

“ถ้าอย่างนั้นคืนนี้เธอก็มาพักกับฉันเสียที่นี้สิ จะได้
ไม่ต้องไปทนรบกวนอยู่แถวโน้น”

กางเขนสาวพยักพเปิดจะอวยปาก เหมือนฉกคิด
ขึ้นมาได้จึงกล่าวตอบไปว่า

“จริงของเธอ สำหรับคืนนี้ ฉันคงต้องเชื่อเธอ แต่ฉัน
พักพิงที่นี้ไม่ได้หรอก หากไม่นำฟาง ขนนก เยื่อไม้มากมาย
จากรังทางโน้นมาที่นี้”

“ฉันนี่ไง ช่วยเธอได้ ไปซิช่วยๆ กัน”

เมื่อตกลงความกันได้ กางเขนสาวที่ชักใช้ไล่เสียง
กันมาครูใหญ่ ก็พากันบินเคียงคู่กันไป อีกฟากฝั่งของสนาม
ที่กางเขนสาวจากมา

“คนไกลมาก่อนนะปี่” เสียงทักดังๆ มาจากสุกม
ซึ่งเดินออกมาต้อนรับเพื่อนด้วยท่าทางกระฉับกระฉ่ง
เพราะเขาเป็นโต้โผใหญ่จัดงานในวันนี้

“ก็เห็นว่าปีนี้จัดเลี้ยงที่วิทยาลัยเลยริบมา เพื่อช่วย
ตระเตรียมอะไรได้บ้าง คงไม่สะดวกเหมือนโรงแรม”

“ไม่หรอก เตรียมไว้หมดแล้ว ไม่ต้องห่วงพอดี
แดงเค้าเป็นอาจารย์อยู่ที่นี้ เค้าประสานงานไว้หมดแล้ว
อีกซักชั่วโมงคงพร้อมแล้วละ มาทางนี้สิ พรรคพวกหลายคน
อยู่ด้านโน้นนั่นะ ”

พูดจบ เขาก็พาดลับเดินมาทางก๊วนเพื่อนที่จับกลุ่ม
คุยกันก่อนแล้ว

“เฮ้ย...วันนี้มาคนเดียวหรอวะ” เสียงชลกกล่าวทัก
“เออสิ...กูมันคนโกล ไม่ใช่เจ้าถิ่นนครสวรรค์
นี้ได้พาคณรู้ใจมาด้วยได้”

“มาเอง ชวนที่ไหน” ชลกพูดไปยิ้มไปหญิงวัยกลางคน
ที่นั่งข้างๆ หัวเราะพร้อมยกมือไหว้ตลับ

“สุเทพละ ไม่มาด้วยกันหรอ” สุนันท์เอ่ยถาม

“เค้าล่วงหน้ามาตั้งแต่เมื่อวาน จะมาเยี่ยมบ้านแม่แพน
เค้าด้วย”

“อ้าวนั่น แก๊งชัยนาท มากันแล้ว” รัตนชัยชี้ไป
ทางด้านข้างของสนาม ทุกคนหันตามไป เห็นพรรคพวกกลุ่มใหญ่
เดินเข้ามาสมทบ

สุทุมยืนยิ้มแก้มปริ ทั้งดีใจ และปลื้มใจที่งานเลี้ยงรุ่น
ปีนี้เป็นอีกครั้ง ที่เพื่อนๆ ร่วมรุ่น ต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
ทำให้คนพื้นเพนครสวรรค์ที่บัดนี้มีหน้าที่การงานเติบโตใหญ่
และสร้างครอบครัวอยู่ที่กรุงเทพฯ เช่นเค้า ไม่อาจละเลย
ความรับผิดชอบในฐานะประธานรุ่นให้เพื่อนได้พบปะ
เป็นประจำทุกปี

“มาแล้วครับทุกคน” สุเทพส่งเสียงทักทายมาแต่ไกล
ทุกคนหันมองพร้อมยิงคำถามใส่กันยกใหญ่

ฝ่ายนั้นยิ้มรับ พร้อมกับตอบคำถามเพื่อนๆ

“เค้าเห่อหลานนานๆ เจอกันทีเลยไม่มา เออนี่
เกือบลืม เจอภรรยาอาจารย์สละเมื่อวาน แกบอกว่าต้นเดือนหน้า
ทำบุญครบรอบอาจารย์ ใครพอมีเวลาก็เชิญด้วยนะ”

“พูดแล้วนี่ถึงอาจารย์นะ” รัตนชัยเอ่ยขึ้น

“ใช่ นี่ก็ถึงสิ่งที่อาจารย์สอน” สุนันท์ กล่าวส่าย
พร้อมๆ กับภาพความทรงจำต่างๆ ในอดีตที่ผุดขึ้นมา...
ภาพของชายร่างเล็ก ผมหยิกลอนสีดำขลับ ผิวคล้ำ
ดูหนุ่มกว่าอายุ

อาจารย์ผู้ซึ่งชั่วโมงสอนของท่านผ่านไปอย่าง
เปลितเพลิดจนหมดคาบแบบไม่รู้ตัว เพราะอาจารย์มีวิธีสอน
โดยการเล่าเรื่องให้ลูกศิษย์ฟังอย่างสนุกสนานไม่น่าเบื่อ

“ฉันชอบตอนที่อาจารย์เล่าเรื่องลิลิตพระลอ ฉันจึง
รอฟังอย่างใจจดใจจ่อเลย” วรรณศรีหรือยายก็ของเพื่อนพูดขึ้น

เพื่อนๆ ทุกคนอดยิ้มไม่ได้ เพราะจำได้ว่า
อาจารย์หลายต่อหลายท่านเหนื่อยหน่ายกับวรรณศรี เพราะ
ความซุกซนของเจ้าหล่อน กับความช่างซักถามที่บางครั้ง
อาจารย์บางท่านก็จนมุม ไม่ใช่อาจารย์อ่อนด้อยด้านวิชาการ
จนไม่สามารถให้คำตอบกับเธอได้ หากแต่คำถามของหล่อน
เป็นประเภทที่คนฟังต้องคิดในใจว่า คิดได้ไง บางท่านก็ตบตบ
เปลี่ยนเรื่องเพราะถามกลับไปกลับมาเพราะขี้เกียจต่อความยาว
สาวความยืดกับหล่อน แต่สำหรับวิชาภาษาไทย นำแปลก
ที่วรรณศรีจะดูสงบเสงี่ยมเสียจนน่าแปลกใจ

(อ่านต่อฉบับหน้า)

บุคลิกภาพและภาพลักษณ์ ของนักวิชาการที่แท้

(ตอนที่ 1)

ในสภาพของสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ชีวิตมีความยากลำบากมากขึ้น ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี วิถีชุมชน วิถีวัฒนธรรม วิถีคุณธรรม ล้วนมีความแตกต่างหลากหลาย เกิดโรคภัย อุบัติภัยที่น่ากลัว อย่างที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน ความขัดแย้งและปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาต้องร่วมกันแก้ไขโดยอาศัยความรู้ อย่างแท้จริงเป็นสังคมฐานความรู้ ที่ต้องมีหลักวิชาและเหตุผลที่เชื่อถือได้ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่มีความรู้ หรือนักวิชาการ จึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นหลักและเป็นฐานของสังคม

บุคลิกภาพนักวิชาการ

นักวิชาการคือใคร

ถ้าจะพิจารณาตามความหมายของคำ นักวิชาการก็คือ “ผู้รู้” นั่นเอง คำ “นักวิชาการ” นี้ ออกจะเป็นคำใหม่ที่ใช้กันเกร่อในระยะสามทศวรรษมานี้ สมัยก่อนเราใช้คำว่า “ปราชญ์” หรือ “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ซึ่งแปลว่า “ผู้ที่มีความรู้อันมีค่าเป็นประโยชน์” การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มิได้เป็นง่าย ๆ นอกจากจะเป็นผู้มีความรู้มีหลักการมั่นคงแล้ว ยังเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยคุณธรรม บารมี และสถานภาพทางสังคมสูง เป็นที่เคารพนับถือของผู้ศึกษาใฝ่หาความรู้โดยทั่วไป ความหมายของผู้ทรงคุณวุฒิในปัจจุบันนี้ก็ดูออกจะตกต่ำลงไปมาก เดียวนี้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเพียง ผู้ตรวจพิจารณาแบบสอบถามหรือเครื่องมือการวิจัยเท่านั้นเอง หรือถ้าเอาคำนี้ไปต่อท้าย คำว่า “กรรมการ” ได้เป็นใหม่คือ “กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ” จากประสบการณ์ของข้าพเจ้า พบว่า ตำแหน่งนี้หาได้ทรงภูมิพิเศษไปจากกรรมการธรรมดานักไม่ และบางครั้งดูเหมือน จะถูกกันออกนอกวงของคณะกรรมการธรรมดาด้วยซ้ำไป

วิธีคิดและพฤติกรรมของคนในสังคมยุคใหม่ค่อนข้างจะอิงและยึดหลักของเหตุผล ทางวิชาการอยู่มาก เมื่อบุคคลหรือหมู่ชนจะคิดจะทำอะไร จะกำหนดนโยบาย เทคนิควิธี และตัดสินใจปัญหาอย่างไรจึงมักต้องพึงพา “ผู้รู้” ผู้ชำนาญการในเรื่องนั้นๆ แม้ว่าบางครั้ง เมื่อไปปรึกษาแล้ว จะทำให้สับสนงงวุ่นวายมากกว่าเก่า แต่ก็รู้สึกอุ่นใจว่าได้ปรึกษานักวิชาการแล้ว นักวิชาการจึงเป็นผู้รู้หลักวิชาเป็นที่ปรึกษาและเป็นแหล่งความรู้ที่สามารถ ใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้ ความน่าเชื่อถือของนักวิชาการคือ การแสดงออกทางความคิดและสติปัญญา การใช้เหตุผล และการปฏิบัติที่สามารถนำทฤษฎีมาใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ได้จริง อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

ธรรมชาติของวิชาการนั้นมีความคิดที่หลากหลาย และลึกซึ้ง ดังนั้นหลักทฤษฎีหนึ่งเดียว อาจถูกนักวิชาการตีความอย่างเชื่อมั่นได้หลายอย่าง การโต้เถียงที่เกิดจากความแตกต่างทางความคิดจึงเกิดขึ้นได้มากในหมู่นักวิชาการ ความแตกต่างทางความคิดนี้เป็นดาบสองคม คมที่หนึ่งย่อมทำให้เกิดความรู้ยิ่งงอกงามยิ่งขึ้น อันเป็นลักษณะที่ดีของการศึกษา แต่คมที่สอง ก็อาจบั่นคือนักวิชาการนั้นได้ ถ้าเขาเป็นคนที่ขาดคุณธรรม อาฆาตมาดร้าย ตีอรรถนั้เชื่อมั่นในตนเองสูงจนถือว่าเสียงที่คัดค้านเขานั้น เป็นเสียงนกเสียงกา

ความขัดแย้งและความแตกต่างทางวิชาการเป็นสิ่งที่ดี แต่ต้องไม่ให้กลายเป็นความแตกแยก นักวิชาการที่แท้จริงเป็นผู้ที่รู้เขา รู้เรา ยึดประโยชน์และผลสำเร็จของส่วนรวมมากกว่ายึดตนเองเป็นศูนย์กลาง นักวิชาการจึงต้องมีสติและปัญญา ควบคุมกัน สติเป็นคุณธรรม ปัญญาเป็นความรู้ สองสิ่งนี้เป็นคุณสมบัติพื้นฐาน ส่วนความสามารถในการแสดงออกและการสื่อความหมายเป็นคุณสมบัติประการต่อมา ประสิทธิภาพและทัศนคติต่อโลกและชีวิต ก็เป็นคุณสมบัติเสริมส่งให้เขาเป็นนักวิชาการที่เป็นที่พึ่งได้ของสังคม

นักวิชาการในศาสตร์ของสาขาหนึ่ง อาจมีคุณสมบัติเป็นนักวิชาการในศาสตร์สาขาอื่นอีกหลายๆ สาขาก็ได้ ถ้าสังคมและวงวิชาการได้ยอมรับว่ารู้จริง ยกตัวอย่างเช่น ศาสตราจารย์ดร.ระพี สาคริก ศาสตราจารย์ดร.ระวี ภาวิไล ศาสตราจารย์ มรว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี การแสดงออกที่แหลมคมของท่าน ทำให้คนรุ่นใหม่ได้พึ่งพาทางวิชาการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ มีพักที่จะเอ่ยถึงนักวิชาการเฉพาะสาขาที่เป็นปูชนียบุคคลอีกมากในบ้านเมืองนี้ ที่ได้ทำคุณประโยชน์แก่ชาติอย่างสุดจะพรรณนา

บทบาทของนักวิชาการ : ฟันเฟืองของสังคมหรืออุปการะพบกันทั้งปวง

ผู้ที่สนใจข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน คงจะยอมรับว่าบทบาทของนักวิชาการทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีได้ปรากฏเด่นชัดมากในการเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มชนสื่อมวลชนได้เสนอบทบาททั้งในด้านดีและในด้านลบของนักวิชาการ มีการตั้งชื่อให้เป็นนักวิชาการเกินบ้าง นักวิชาการสติเฟื่องบ้าง มีการพูด เขียนหรือถกเถียงผ่านสื่อมวลชน ขัดแย้งกัน เกิดการปะทะกันทางความคิดขึ้น มีการวิพากษ์วิจารณ์ว่าอีกฝ่ายหนึ่งกระทำการอันไม่สมควร ประชาชนคนเดินดิน ตัดสินไม่ได้ว่าใครถูกใครผิด หรือถูก – ผิด ด้วยกันทั้งสองฝ่าย บทบาทที่แท้จริงของนักวิชาการคืออะไรคำถามนี้มีคำตอบที่ขัดแย้งได้มากมายหลายประการ ดังจะขอยกตัวอย่างมาโดยสังเขปต่อไปนี้

1

นักวิชาการควรวางตนไว้สูง เพื่อเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของสานุศิษย์ทั่วไป ใช่หรือไม่ ?

ตอบ 1.1 ใช่ นักวิชาการไม่ควรไปเที่ยวยุ่งกับเรื่องของชาวบ้าน ทำหน้าที่ค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้ เป็นครูคนที่พอแล้วนักวิชาการต้องทำงานในวงวิชาการ

ตอบ 1.2 ไม่ใช่ ถ้านักวิชาการทำตัวเป็นปรมาจารย์เฉยๆ เขาก็ไม่ต่างอะไรกับคัมภีร์ไบเบิล พจนานุกรม หรือกฎเกณฑ์ ใครอยากรู้อะไรก็มาถาม หลังจากนั้นก็ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกต่อไป มิชามิโนนาก็จะถูกทอดทิ้งอยู่ในห้องปรับอากาศอย่างว่าเหว่เดียวดาย

2

นักวิชาการควรมีบทบาทค้นคว้าถ่ายทอดวิชาการทำหน้าที่ชี้แนะให้คำปรึกษาเท่านั้น ไม่ควรลุกขึ้นวิพากษ์วิจารณ์เจตนาการทำงานของผู้ที่เขาปฏิบัติจริงในวงวิชาชีพ นักวิชาการนั้นมีแต่พระคุณไม่มีพระเดช ไม่มีฐานอำนาจมีแต่ทฤษฎี ไม่เข้าถึงปัญหาแท้จริง พูดว่าอะไรไม่มีน้ำหนัก ใครเขาจะอยากฟัง อยู่เฉยๆ ดีกว่า อย่าสร้างศัตรู คิดอย่างนี้ถูกต้องหรือไม่

ตอบ 2.1 ถูกต้อง ทุกวันนี้ราคาของนักวิชาการประเภท “ดาราวิทยุ” เต็มทนแล้ว คนพวกนี้มองใครก็ชั่วหมดยกเว้นตัวเอง นักวิชาการไม่ควรก้าวร้าว และไม่ควรตั้งตัวเองเป็นหัวหอกเที่ยวทิ่มแทงใคร นักวิชาการที่เกรี้ยวกราดนั้นเชื่อว่าใครจะเกรงกลัวและชื่นชม นักวิชาการในปัจจุบันไม่มีบารมีและความขลังพอที่จะยับยั้งการตัดสินใจของผู้ที่มีอำนาจบ้านเมืองได้

ตราบไตนักวิชาการยังรวมตัวรวมความคิดกันในการทำงานเพื่อส่วนรวมไม่ได้ ยิ่งต่างคนต่างอยู่ ชิงดีชิงเด่น เห็นแก่ตัวอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ก็คงต้องก้มหน้าทำงานเป็นพฤติกรรมจ้จไปวันๆ

ตอบ 2.2 ไม่ถูกต้อง นักวิชาการควรเป็นผู้ชี้นำสังคมเพราะสถานการณ์และปัญหาของสังคมทุกเรื่อง ล้วนต้องมีสาเหตุองค์ประกอบและปัจจัยที่สัมพันธ์กันต่อเนื่อง ผู้ที่จะสามารถวิเคราะห์หาคำตอบได้ต้องมีหลักการและแนวคิดที่เป็นระบบ จึงจะมองเห็นแนวทางแก้ปัญหา นักวิชาการจะนิ่งเฉยอยู่ได้อย่างไร ถ้ากำลังมองเห็นความวิบัติของสังคมและประจักษ์ความล่มจมของบ้านเมืองอยู่ตรงหน้า เขาย่อมต้องแสดงออก ต้องบอกกล่าว ทั้งด้วยวิธีพูดเขียนแสดงพลังร่วมกันกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาขึ้น เขาควรทำตัวเป็นนาฬิกาปลุก ให้คนในสังคมรู้สึกตัว ตระหนักในภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นเสี่ยงปลุกต้องดังกังวานและขานรับกันอย่างต่อเนื่อง

ทั่วทั้งประเทศทุกสถาบัน แม้จะมีมือเผด็จการมากดให้หยุดก็ไม่สามารถกดได้ทุกแห่ง นักวิชาการจึงเป็น “ยามเฝ้าระวัง” คอยบอกเหตุเภทภัย ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และความเปลี่ยนแปลงทุกอย่าง จิตใจที่มุ่งมั่นใช้วิชาความรู้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม จะเสมือนเครื่องไขให้ลานนาพิกาปลูกมีพลังดั่งกัมปนาท ความเห็นแก่ตัวและความเฉยเมยจะทำให้ลานอ่อนล้า เสี่ยงก็แผ่วเบา จนในที่สุดนักวิชาการก็ไม่ต่างอะไรกับนาพิกาปลูกเก่าๆ เยียบนิ่งสนิท ปลูกไม่ได้แม้แต่ตัวเอง

นักวิชาการจึงต้องแสดงความคิดเห็นของตนให้ปรากฏ

นักวิชาการต้องสื่อและเชื่อมโยงความรู้กับสภาพที่เป็นจริงให้สอดคล้องกัน เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา

นักวิชาการต้องใช้สื่อทุกชนิดช่วยในการแสดงออกและปลูกเร้าให้เพื่อนร่วมชาติ ตื่นตัวพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม ด้วยวิธีการที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

นักวิชาการไม่ใช่เป็นเพียงหนอนหนังสือขดตัวอยู่แต่ในกองตำรา ในที่สุดก็ไม่ต่างอะไรกับมดปลวกที่คลานคุ่มๆ อยู่บนชั้นหนังสือในห้องสมุดน่าเสียดาย

3

นักวิชาการเป็นปุถุชนคนหนึ่ง มีความโลภ โกรธ หลง เช่น คนมีกิเลสทั่วไป อย่าไปหวังอะไรกับเขามากนัก จะผิดหวัง

ตอบ 3.1 เห็นด้วย โธ่เอ๋ย พวกที่จบปริญญาโท ปริญญาเอก พวกคนแก่เรียนทั้งหลาย ก็รุ่นลูกหลานของเรานี้เอง ปากยังไม่สิ้นกลิ่นน่านม บางคนยังไม่รู้จักบ้านเมืองไทยดีเสียด้วยซ้ำ เขากำลังก่อร่างสร้างตัว ก็ต้องรับจ้างทำวิจัย รับงานพิเศษ รับเขียนตำราให้ได้ตำแหน่งวิชาการ จะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนโดยเร็ว ชีวิตคือการแข่งขัน น้ำขึ้นให้รีบตัก สิบเบี้ยใกล้มือ นักวิชาการทั้งหลายที่ยึดคำพังเพยเหล่านี้เป็นสรณะ ก็ต้องรีบกอบโกยเอาไว้ ปะเหมาะเคราะห์ได้ตำแหน่งบริหาร หรือได้เป็นที่ปรึกษาโครงการใหญ่ๆ ครอบครัวยังจะสบาย

ส่วนนักวิชาการชรา นั้นเล่า เขาก็ผ่านโลกมามากแล้ว งานสอนงานวิจัย งานบริการสังคม ก็ได้ทำมาหมดทุกอย่าง จนมีตำแหน่งและฐานะพอสมควรแก่อัตภาพ เขาทำหน้าที่ประจำวันแต่ละวันให้ได้ดีก็เพียงพอแล้ว เหนื่อยมามากควรพักผ่อนเสียที ความรู้ที่มีอยู่มากล้นจนใช้ไม่หมดขอสอนหนังสือไปตามสบาย อย่าตะเกียกตะกายหางานอื่นมาเป็นภาระ แสวงหาความสงบในชีวิตดีกว่า ทำมาอยู่มา วิจัยมาเหนื่อยมาก หรือใครว่าไม่จริง

ตอบ 3.2 ไม่เห็นด้วย นักวิชาการเป็นปุถุชนที่มีปัญญาและได้รับการฝึกหัดอบรม กาย วาจา ใจ มาดีแล้ว คนทั่วไปจึงเรียกชื่อเขาอีกชื่อหนึ่งว่า ปัญญาชน จริงอยู่ปุถุชนย่อมมีความทะยานอยาก มีโทสะ และบางครั้งมีความหลงผิด แต่ปุถุชนมีความทะยานอยาก มีโทสะ และบางครั้งมีความหลงผิด แต่ปุถุชนที่ใช้ปัญญา ย่อมมีหลักธรรมและหลักเหตุผลกำกับแนวทางดำเนินชีวิตของเขาจนรู้ว่า “ทางสายกลาง และความดีชอบ” นั่นคืออย่างไร การทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นการบริหาร งานสอน งานวิจัย และงานบริการสังคมเป็นสิ่งที่ดีแก่การมีฉันทะในการพัฒนาตนให้ก้าวหน้ามีหลักฐานมั่นคงเป็นคุณธรรมที่ควรปฏิบัติการรู้จักหยุด รู้จักพอ ก็เป็นหลักประจำใจของผู้ที่มีศีลมีธรรม ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าการทำงานของนักวิชาการนั้นจะต้องไม่อยู่บนพื้นฐานของความเห็นแก่ตัว หากนักวิชาการลดความเห็นแก่ตัวสำเร็จ เขาก็จะลดความเห็นแก่ได้ลงไป ต่อจากนั้นการเอารัดเอาเปรียบ การแก่งแย่งแข่งขัน ก็จะจางหายไปด้วย สังคมวิชาการจะน่าอยู่สักเพียงไหน ถ้านักวิชาการได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนว่าเขาเป็นปุถุชนที่มีสติ ใช้ปัญญา และมีวิญญาณเสรี

เมื่อนักวิชาการมีมิจฉาธุฐิ เขาจะเกิดอหังการ
อวดเก่งเบ่งทับผู้อื่น ยกตนข่มท่าน มีข้ามนานความเด่นของเขา
จะดับ ตัวอย่างมีให้เห็นอยู่มากมายมิใช่หรือ

เมื่อนักวิชาการมีสัมมาทิฐิ เขาจะสุภาพอ่อนน้อม
ถ่อมตนเพราะเขาเคารพและยอมรับในความสามารถของ
ผู้อื่นด้วย เขาเป็นนักวิชาการที่พร้อมจะเป็นผู้ให้ และผู้ให้
ย่อมเป็นที่รัก ข้อนี้ไม่มีใครเถียงได้แน่นอน

ความเติบโตทางวิชาการ และความมั่งคั่งทาง
ปัญญาไม่ขึ้นอยู่กับวัยหรืออายุ เราไม่ควรด่วนตั้งสมมติฐานว่า
นักวิชาการหนุ่มสาว เป็นพวกสมัยใหม่ แนวคิดก้าวหน้า
ส่วนนักวิชาการสูงอายุ นั้น เป็นพวกอนุรักษนิยม แนวคิดล้าหลัง
หัวเก่า เป็นพวกไม้ตายซาก (Dead Wood) งอกงามลำบาก
อันที่จริงบทบาทและพฤติกรรมของนักวิชาการนั้น ขึ้นอยู่กับ
ความรักงานและความรู้จริงของเขา มากกว่าขึ้นอยู่กับวัย
ไม่แก่ที่ยังเขียวสดมีอยู่ไม่น้อย พอๆ กับไม้อ่อนที่แคะแกร็น
และเหี่ยวเฉา (Dead Green Wood)

นักวิชาการจึงต้องมีคุณสมบัติที่คนทั่วไปฝากความหวัง
ไว้ได้ นักวิชาการสามารถเป็นทั้ง “หลัก” และเป็นทั้ง “ฐาน”
ของสังคม ถ้านักวิชาการเป็นพวกหลักลอย บ้านเมืองเราจะ
ไม่มีอะไรเหลือ

เนื่องจากมีเวลาน้อย จึงไม่สามารถยกตัวอย่าง
ประเด็นขัดแย้งมากถกเถียงต่อไปได้ สรุปได้ว่า นักวิชาการที่แท้
ต้องเป็นคนที่มิจฉาธุฐิ มีสติ และใช้ปัญญา คุณสมบัติ
ทั้ง 3 ข้อนี้เองที่มีผลต่อบุคลิกภาพของนักวิชาการ

เมื่อนักวิชาการไม่ใช่หุ่นแต่เป็นคนมีวิญญาณ
เขาจึงมีบุคลิกภาพที่แจ่มใส ไม่อับเฉา เป็นคนที่มีชีวิตชีวา
เจริญงอกงามอยู่เสมอ มีฉันทะคือ รักที่จะทำงานสร้างสรรค์
เชื่อมั่นในตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน

เมื่อนักวิชาการมีสติ เขาย่อมสามารถควบคุม กาย
วาจา อารมณ์ และจิตใจของตนได้ เขาย่อมมีบุคลิกภาพ
ที่สงบเย็น เรียบง่าย การแสดงออกของเขา ย่อมแสดงออก
ถึงความตั้งใจจริง แน่วแน่ ไม่หวั่นไหว จັบจด การทำงานของเขา
จะมีระบบระเบียบ มีวินัยในตนเองและดำเนินการไปตาม
ขั้นตอน

เมื่อนักวิชาการรู้จักใช้ปัญญา เขาย่อมคิดเป็น และ
ถ้าเขาคิดเป็นบุคลิกภาพและการแสดงออกเขาย่อมมีเหตุผล
มีหลักเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือไว้ใจได้ เขาจึงเป็นคนที่น่านับถือ
เป็นคนที่สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างกล้าหาญ รู้จักประเมินค่า
ตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้ถูกต้องตามสภาพความเป็นจริง

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าเราจะวาดบุคลิกภาพของ
นักวิชาการไว้เลิศเลอสักเพียงใดนักวิชาการก็ยังคงเป็นมนุษย์
เป็นสมาชิกของวงวิชาชีพ และเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
นักวิชาการจึงจะอยู่อย่างโดดเดี่ยวไม่ได้ขอให้เราร่วมมือกัน
ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เพื่อผลอันไพบูลย์ของส่วนรวม

(อ่านต่อฉบับหน้า)

นักวิจัยจะต้องระบุให้ชัดว่ากรณีที่เลือกศึกษานั้นมีลักษณะที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์ในตัวอย่างใด หรือมีลักษณะเป็นแบบฉบับอย่างไร สามารถเขียนบรรยายได้ กระบวนการเลือกที่จะทำให้เกิดประโยชน์ คือ ทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยซ้ำ ๆ จะช่วยนักวิจัยมีจุดยึดที่มั่นคงว่าการมองหากรณีและหลักฐานเพื่อการค้นหาความชัดเจนตามประเด็นที่มุ่งหมายไว้

การเลือกกรณีศึกษาที่เป็นกรณีเดียวหรือหลายกรณีเป็นประเด็นสำคัญ เพราะจะได้กำหนดหน่วยวิเคราะห์ได้ถูกต้อง เช่น การศึกษากรณีที่เป็นหน่วยงานในองค์กรหนึ่ง หรือโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงการมีหน่วยวิเคราะห์อย่างน้อยสองระดับ ได้แก่ ระดับผู้ปฏิบัติ และระดับผู้บริหาร ซึ่งจะเห็นการเพิ่มความซับซ้อนและขนาดของข้อมูลที่ต้องเก็บและวิเคราะห์

จุดเด่นของการวิจัยกรณี คือการใช้แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย นักวิจัยจะระบุล่วงหน้าว่าหลักฐานอะไรที่ต้องเก็บมาวิเคราะห์บ้าง และวิธีวิเคราะห์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเช่นกัน เพื่อตอบคำถามวิจัย ข้อมูลมีทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณตามหลักฐานที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลมีความหลากหลายทั้งการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการทบทวนหรือวิเคราะห์เอกสาร การสังเกต ตลอดจนการเก็บข้อมูลที่เป็นวัตถุ

นักวิจัยจะต้องออกแบบการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และเป็นวิธีการที่ต้องตลอดช่วงเวลาของการออกแบบ นักวิจัยต้องทำด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างงานวิจัยที่ดี มีคุณภาพทั้งด้านความตรงภายใน ความตรงภายนอกและน่าเชื่อถือด้วย การสร้างความตรงต้องมีข้อมูลจากการวัดที่ถูกต้องตามมิติที่ศึกษา

สำหรับความตรงภายใน (Internal validity) แสดงให้เห็นว่าภายใต้สถานการณ์เฉพาะๆ จะเชื่อมโยงไปยังอีกสถานการณ์หนึ่ง และต้องใช้หลักฐานหลายๆ ชิ้น จากแหล่งต่างๆ เพื่อให้เห็นความจริงที่เสาะหา นักวิจัยพยายามสร้างห่วงโซ่หลักฐานตามหาความจริงตรวจสอบย้อนไปย้อนมา

ส่วนความตรงภายนอก (external validity) เป็นสิ่งที่สะท้อนว่าข้อค้นพบสามารถอธิบายแผ่ขยายไปยังกรณีอื่นหรือไม่ อย่างไร ถ้าข้อค้นพบสามารถอธิบายได้กว้างไกล มากผู้คน หลากพื้นที่ อย่างน่าเชื่อถือ ความตรงภายนอกของการวิจัยนั้นๆ ก็ยิ่งมาก เทคนิคที่ใช้ที่ทำให้เกิดความตรงภายนอกสูงที่พบ เช่น การตรวจสอบกรณีศึกษาแบบไขว้ (cross-case examination) และการตรวจสอบภายในกรณี (within-case examination) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความน่าเชื่อถือ หมายถึง ความคงเส้นคงวา ความถูกต้อง และความคมชัดของการวัดผลภายในงานวิจัยนั้น ทำให้การตรวจสอบผลด้วยกระบวนการที่ใช้ในการวิจัยนั้นทำได้อีก การออกแบบการวิจัยกรณีศึกษาที่รอบคอบจะสร้างความมั่นใจ รายงานเป็นเอกสารที่ดีและสามารถนำไปทำซ้ำ และได้ผลเหมือนเดิม

ขั้นที่ 3 เตรียมการเก็บข้อมูล

การวิจัยกรณีเป็นกระบวนการสร้างข้อมูลมาจากการเจาะจงแหล่งข้อมูลล่วงหน้าทั้งหมด ดังนั้น จะต้องมีการจัดการกับข้อมูลที่ดี ตรวจสอบความเพียงพอ ความครอบคลุม เพื่อป้องกันการเก็บข้อมูลมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น หรือหลงประเด็นจากคำถามวิจัย นักวิจัยจะเตรียมฐานข้อมูลเพื่อช่วยการจัดหมวดหมู่ข้อมูล คัดแยกและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจะนำมาวิเคราะห์ภายหลังได้

ตัวอย่างกรณีศึกษาที่ผู้วิจัยมีผู้ช่วยเก็บข้อมูล นักวิจัยเตรียมกิจกรรมฝึกอบรมที่ให้นักวิจัยของตน โดยสร้างแบบวิจัยที่ชัด (clear protocols) และกระบวนการไว้ล่วงหน้าสำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนาม ฝึกปฏิบัติ นำร่องจริง ๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นภายในสาระของการอบรม ผู้เก็บข้อมูล ประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจการวิจัยกรณีศึกษานั้น ๆ ความหมายในคำศัพท์เฉพาะ กระบวนการ และวิธีการต่างๆ ฝึกผู้เก็บข้อมูลให้ใช้วิธีการทั้งหลายอย่างถูกต้องด้วย สอนให้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบสามเส้า ตัวโครงการฝึกอบรมผู้เก็บข้อมูลจะสอนทุกขั้นตอนจนถึงการเขียนรายงาน ตลอดจนให้รู้ถึงกรอบเวลาในแต่ละขั้น นักวิจัยที่ดีจะฝึกฝนทุกขั้นตอน และศึกษาทฤษฎี และฝึกทุกขั้นตอนเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพการวิจัย

ขั้นที่ 4 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

หลักฐานของการศึกษาค้นคว้า มีแหล่งที่มา 6 แหล่ง

1. เอกสาร
2. บันทึกเชิงประวัติศาสตร์
3. จากการสัมภาษณ์
4. การสังเกตโดยตรง
5. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม
6. ข้อมูลรูปธรรมที่จับต้องได้

นักวิจัยต้องรู้ว่าจะใช้แหล่งข้อมูลเหล่านี้อย่างไร แต่ละแหล่งมีวิธีการให้ได้มาซึ่งข้อมูลแตกต่างกัน บางครั้งจำเป็นต้องใช้หลายแหล่งเพื่อให้ได้หลักฐานที่อธิบายสิ่งเดียวกัน บางครั้งการรวบรวมข้อมูล อาจจะมีการติดตามหรือติดตามเป็นลูกโซ่เพื่อโยงใยให้ได้สิ่งที่ต้องการอธิบาย ผู้วิจัยจึงต้องใช้หลักการพิจารณาเลือกด้วยความเข้าใจ และต้องให้ได้ความหมายกับการเพิ่มพูนคุณภาพที่อธิบายได้ รายละเอียดของแหล่งข้อมูลทั้ง 6 มีดังนี้

1. เอกสาร

เอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยปกติมีหลายแบบ ควรเลือกเอกสารที่มีข้อมูลที่ได้มาจากการรวบรวมอย่างมีแผน เช่น จดหมาย บันทึกช่วยจำ และเอกสารเพื่อการสื่อสารแบบต่างๆ

1. ประกาศ บันทึกประชุม และรายงานเหตุการณ์ต่างๆ
2. เอกสารด้านการบริหาร
3. รายงานการประเมิน
4. ข่าว หรือบทความ บทวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์

นอกจากนี้ยังมีเอกสารอื่นๆ ที่น่าจะพิจารณา อาจมีความคลาดเคลื่อนบ้างแต่นักวิจัยต้องวิเคราะห์ถึงสาระว่าจะรับมาหรือไม่

สิ่งที่สำคัญที่สุดของการใช้เอกสารสำหรับการศึกษาค้นคว้า คือ เพื่อหาหลักฐานที่สนับสนุน (Corroborate) และข้อโต้แย้ง (Argument) กับแหล่งอื่น ประโยชน์การใช้มีหลายประการเช่น

- ตรวจสอบความถูกต้องของตัวสะกดและชื่อองค์กรที่กล่าวถึงในบทสัมภาษณ์
- เอกสารอาจใช้สาระขยายข้อมูลจากแหล่งอื่น แต่ถ้าเราพบว่าสาระมีความขัดแย้ง ก็จะมีโอกาสที่เราจะตรวจสอบหาความจริงต่อไป
- เราสามารถใช้งานที่อ้างอิง

จากที่กล่าวมา จะเห็นประโยชน์มากมาย นับว่า เอกสารมีบทบาทที่ชัดเจน ในกระบวนการเก็บข้อมูลของการศึกษาค้นคว้า

2. บันทึกเชิงประวัติศาสตร์

บันทึกที่นำมาใช้เป็นข้อมูลหลายลักษณะเช่น ข้อมูลจากฝ่ายงานบริการในช่วงเวลาหนึ่ง จำนวนและลักษณะข้อมูลขององค์กร เช่น ฝ่ายงานบริหาร งบประมาณในช่วงเวลาหนึ่ง ข้อมูลจากการสำรวจ เช่น สัมภาษณ์ หรือเป้าหมายอื่นๆ ในกรณีศึกษาค้นคว้าบุคคล บันทึกเชิงประวัติศาสตร์ อาจเป็นประวัติ การเจ็บป่วย สภาพโรคพยาธิ ที่ค้นได้จากกระเบียนคนไข้ หรือ ระเบียนที่โรงเรียนเก็บสะสมไว้

ข้อมูลลักษณะเช่นนี้ อาจเชื่อมโยงให้เห็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่กำลังศึกษา ข้อมูลเหล่านี้ นักวิจัยต้องพิจารณาถึงความเกี่ยวข้องของสาระที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสมเหตุสมผล

3. การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญมาก การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาที่แนะให้คิดตามบุคคลที่เป็นกรณีศึกษา มากกว่าการตั้งคำถามเตรียมคำตอบอย่างเดียว เพราะการศึกษาค้นคว้าต้องการค้นหาความจริงที่ซับซ้อนและเจาะลึก การสัมภาษณ์จึงประกอบด้วยงานที่ต้องทำ 2 งานคือ (1) เกาะติดการค้นหาลักษณะ และ (2) ถามคำถามที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงของการสนทนาโดยไม่ยึดติดกับความคาดหวังเพื่อเสริมแบบแผนใน (1) ดังนั้นการสัมภาษณ์จึงมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งจะทำให้ให้นักวิจัยได้ข้อมูลสดจากการตอบหรือแสดงออกของผู้ถูกสัมภาษณ์ตามจริงของผู้คน ลักษณะของผู้ถูกสัมภาษณ์บางคนมีลักษณะเอื้อเพื่อข้อมูลมากกว่าที่จะตอบเฉพาะอย่างจำกัด

เราถือว่าเป็นบุคคลผู้มีข้อมูลรอบด้านจริงๆ (Key informants) ทำให้นักวิจัยสามารถแกะรอยไปสู่ความจริงที่ซับซ้อนได้ง่าย

การสัมภาษณ์อีกแบบ คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Focused interview) มักจะใช้เมื่อมีช่วงเวลาเก็บข้อมูลสั้น ประมาณสัก 1 ชั่วโมง นักวิจัยยังคงใช้คำถามแบบปลายเปิด แต่เตรียมคำถามเป็นชุดไว้ ถามแบบต่อเนื่องตามติดในประเด็นเดิม นักวิจัยต้องซักซ้อมการถามอย่างดีเพื่อไม่ให้เร่งรัดจนกลายเป็นการถามนำ การสัมภาษณ์อาจใช้อุปกรณ์บันทึกเสียงช่วยด้วยก็ได้ แต่ไม่ควรใช้เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ยินยอม หรือผู้สัมภาษณ์เองไม่มีความชำนาญพอ ซึ่งจะทำให้รบกวนการฟังและการไม่มีทักษะใช้เครื่องบันทึกข้อมูลก็ทำให้ได้ข้อมูลคลาดเคลื่อนหรือไม่สมบูรณ์ได้เช่นกัน

4. การสังเกตโดยตรง

การเก็บข้อมูลที่ต้องลงไปเก็บในขณะที่มีการปฏิบัติ หรือเรียกว่ามีกิจกรรมภาคสนาม นักวิจัยพิจารณาแล้วว่า เป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการอธิบายพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ เป็นหลักฐานสำคัญที่จะตอบคำถาม

การสังเกตอาจสังเกตอย่างเป็นทางการ หรืออย่างไม่เป็นทางการขึ้นอยู่กับเหตุผลความเหมาะสมที่นักวิจัยต้องพิจารณา ข้อมูลจากการสังเกตเป็นสารสนเทศเสริม เพื่อความชัดเจนของหัวข้อ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของการสังเกต การสังเกตต้องมีการสังเกตมากกว่า 1 ครั้ง หรือมีผู้สังเกตมากกว่า 1 คน

5. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม

เป็นวิธีที่มีเทคนิคเฉพาะของการสังเกตที่ผู้วิจัยลงเก็บข้อมูลจะแสดงบทบาทในเหตุการณ์ภายในสังคมเล็กๆ เพื่อให้มีส่วนเข้าไปร่วมในกิจกรรมที่บุคคลเป้าหมายอยู่ ทำให้ได้ข้อมูลตรงตามบริบทในขณะนั้น เช่น การไปเยี่ยมบ้านนักเรียนตามภาระงานของครู แต่ครูจะใช้โอกาสนั้นให้คำถามที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเป็นข้อสนทนา หรือ เข้าไปสังเกตพฤติกรรมความเป็นอยู่ที่ถูกสุขลักษณะถึงบ้าน ข้อมูลการเข้าไปมีบทบาท จะมีความจริงของการแปลความหมายที่เชื่อมโยงกับบริบทและเวลา การวิจัยเชิงสำรวจอาจเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์อย่างรวดเร็วตามข้อคำถามจะมีคุณภาพต่ำกว่า แต่อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมก็มีข้อจำกัดทั้งโอกาสและเวลาที่ใช้ ดังนั้น การวิจัยกรณีเพื่อหาความจริงเกี่ยวกับกรณีอาจจำเป็น ทั้งนี้อยู่ที่การตั้งคำถามและการคาดหวังการใช้ประโยชน์หรือคุณค่านั่นเอง

6. ข้อมูลรูปธรรมที่จับต้องได้

หลักฐานประเภทนี้ทั้งที่เป็นวัตถุ หรือหลักฐานที่สื่อสะท้อนถึงวัฒนธรรม หรือพัฒนาการด้านความคิดต่างๆ ถือเป็นร่องรอยที่จะเชื่อมโยงกับข้อมูลบางอย่าง เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หรือสนทนา

ผู้วิจัยจะพบได้จากการเยี่ยมพื้นที่ หรืออยู่ในฐานปฏิบัติการ ตัวอย่างที่เป็นประสบการณ์ของผู้เขียนเมื่อไปโรงเรียนแห่งหนึ่งที่กำหนดเป็นกรณีไปศึกษา เรื่องประสิทธิภาพการใช้ครู การวิจัยชิ้นนี้เป็นพหุกรณี 2 ระดับ คือ มีโรงเรียนที่ศึกษา 2 โรง ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ รวม 6 โรงเรียน ข้อมูลที่จะกล่าวเป็นตัวอย่างมีร่องรอยที่น่าสนใจมาก ผู้วิจัยพบชุดอุปกรณ์ของช่างตัดผม มีทั้งกระจกติดผนัง แก้ว และป้ายบอกกิจกรรมอยู่ในสภาพที่ถูกทิ้งบนพื้น 2 ชั้น ส่วนชั้นที่สามก็แขวนอยู่ ณ ที่เคยแขวนแต่ตะขอเกี่ยวเสื้อตัวเดียว ป้ายจะแกว่งไปมาเมื่อลมพัด และคิดว่าในไม่ช้าก็จะมีคนมาอยู่กับแก้วชาหักในชุดของมัน ความหมายของหลักฐานนี้ได้จากการสนทนากับผู้ช่วยผู้อำนวยการที่พาชมโรงเรียน ด้วยการตั้งคำถามของผู้วิจัย ว่า “นี่อะไร” “นั่นอะไร” “เหตุการณ์นี้เกิดเมื่อไร” “การเปลี่ยนแปลงเกิดเมื่อไร” “มีความพยายามใช้ประโยชน์จากสิ่งนี้อีกหรือไม่” “โรงเรียนมีกิจกรรมทดแทนสิ่งนี้หรือไม่” “ทำไม” บทสนทนาเป็นชุด เป็นโอกาสที่ได้เข้าใจสภาพการบริหารในโรงเรียน ประสิทธิภาพการใช้ครู และการกำกับดูแลของระบบการบริหารตั้งแต่หน่วยเหนือระดับต่างๆ ตัวอย่างนี้ชี้ให้เห็นแหล่งข้อมูลมากกว่าหนึ่งแหล่ง และวิธีการค้นหาความจริงแบบสามเส้า ทำให้การตีความและได้รายงานด้วยความมั่นใจ

ขั้นที่ 5 ประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ภายในกรณี (Within-case analysis) ตัวอย่างการศึกษาคณบดีโรงเรียนรักการอ่าน นักวิจัยศึกษาเอกสารของแต่ละกิจกรรมย่อยเสมือนเป็นกรณีที่แยกจากกัน เพื่อพิจารณาแบบแผนในลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของแต่ละกรณี นักวิจัยแต่ละคนเตรียมเขียนรายงานในรายละเอียดแต่ละกรณี จัดหมวดหมู่ของคำถามและคำตอบ และตรวจสอบข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความต่าง

ต่อไปการวิเคราะห์ข้ามกรณี (Cross-case analysis) นักวิจัยตรวจสอบคู่กรณีที่ละคู่ (กิจกรรมย่อยที่ละคู่) จัดหมวดหมู่ความเหมือนและความต่างในแต่ละคู่ จากนั้นนักวิจัยตรวจสอบความต่างในคู่เหมือนและความเหมือนในคู่ต่าง ขณะที่ตรวจสอบแบบแผนจะเห็นหลักฐานที่แสดงความขัดแย้งชัดเจน นักวิจัยจะตามไปสัมภาษณ์เพื่อยืนยันข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อมัดหลักฐานให้แน่นมั่นกับการอธิบายความสัมพันธ์ในการตอบคำถามวิจัยที่ตั้งไว้

นักวิจัยต้องตรวจสอบข้อมูลด้วยหลักเหตุผลของการตีความ ว่าเพียงพอที่จะสรุปเพื่ออธิบายเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างกรณีเป้าหมาย และผลตามที่ตั้งคำถามไว้แต่ต้น ตลอดเวลาที่อยู่ในกระบวนการเก็บข้อมูลต้องประเมินและวิเคราะห์ไปด้วย ควรมองหาโอกาสที่จะสร้างความเข้าใจใหม่ๆ วิธีการศึกษาคณบดีจะช่วยให้ผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสามเส้าที่จะทำให้ข้อค้นพบและข้อสรุปที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

นักวิจัยจะจัดหมวดหมู่ทำตารางให้เห็นความสัมพันธ์ข้อมูล จัดรวมข้อมูลเพื่อเริ่มนำเสนอตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา แล้วทำการตรวจสอบทวนความจริงที่ได้ ดูข้อขัดแย้งที่มี ขั้นนี้อาจจะทำการสัมภาษณ์ซ้ำเจาะลึกถ้าจำเป็น และสอบทานกับข้อมูลสำคัญจากการสังเกต

อาจใช้แผนผัง แผนภูมิแบบต่างๆ ที่เหมาะสมประกอบการนำเสนอ จะเพิ่มความชัดเจนการได้ข้อมูลเชิงปริมาณมาสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพจะทำให้เกิดความกระจ่างในการอธิบาย

เทคนิคการตรวจสอบจากผู้วิจัยหลายคนก็สามารถเสริมการอธิบายความหลากหลายของข้อสรุปได้ ถ้าพบความขัดแย้งของข้อสรุป แสดงว่าต้องวิเคราะห์ในระดับที่ลึกเพื่อค้นหาคำอธิบายที่ชัดเจน

ถ้าพบหลักฐานที่ปรากฏมีความขัดแย้งกัน การค้นหาจุดที่ขัดแย้งก็ต้องทำ หาให้พบ นักวิจัยจะใช้หลักฐานและพิจารณาตีความอย่างเป็นธรรม เพื่อให้ได้ข้อสรุปตอบคำถาม “อย่างไร” และ “ทำไม” อย่างถูกต้อง ส่วนนี้เป็นข้อค้นพบที่มีคุณค่ามาก เพราะจะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและนำไปสู่การตัดสินใจใช้ความรู้อย่างระมัดระวัง นับว่าเป็นการลดความเสี่ยงที่ได้จากการพบหลักฐานเชิงประจักษ์

ขั้นที่ 6 เขียนรายงานวิจัย

ในรายงานวิจัยควรกล่าวขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน กล่าวถึงปัญหาและคำถามวิจัย บรรยายวิธีการที่ใช้ และจุดอ่อนหรือข้อจำกัดต่างๆ บรรยายการเก็บรวบรวมข้อมูล และเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปคำตอบของคำถามทุกข้อ รวมถึงข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป ลักษณะสำคัญของการรายงานวิจัยแบบนี้ คือ การเล่าเรื่องซ้ำทวนในเรื่องเฉพาะที่สัมพันธ์กับประสบการณ์ที่สำเร็จหรือที่ผิดพลาด โดยการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างการเก็บข้อมูลและตอบคำถาม หรือวิจารณ์โดยตรงในประเด็นที่ไม่ชัดเจน นักวิจัยอาจคัดลอกข้อความที่เป็นประเด็นที่วิจารณ์ และชี้ให้เห็นจุดที่ต้องเก็บข้อมูลมาตรวจสอบแบบสามเส้า ในรายงานจะเสนอข้อค้นพบทั้งที่เป็นความสอดคล้องและความขัดแย้งกับวรรณคดีที่ทบทวนมา ข้อสรุปของรายงานวิจัย เสนอทั้งแนววิจัยเพื่อการพัฒนาหรือข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยต่อไป ทั้งนี้จะทำให้ให้นักวิจัยอื่นที่สนใจนำผลการวิจัยไปประยุกต์ในชุมชน หรือเครือข่ายต่อไป ผลการวิจัยควรมีการเผยแพร่และให้ทั่วถึงยังผู้มีส่วนร่วมทุกคน

การรายงานกรณีศึกษาเป็นการนำเสนอผลการแปลงข้อมูลที่ซับซ้อน เป็นการบรรยายที่เข้าใจง่าย ช่วยให้ผู้อ่านสามารถตั้งคำถามและตรวจสอบ และเข้าใจถึงเป้าหมายของรายงาน ผู้อ่านมีความมั่นใจในทุกเรื่อง ทุกประเด็นตามที่ได้อ่าน มีการสื่อสารที่ชัดเจนอธิบายขอบเขตของกรณีและเน้นจุดขัดแย้งเป็นพิเศษ กล่าวโดยสรุป การเขียนรายงานการวิจัยก็คือการฉายภาพปัญหาที่ซับซ้อนสร้างประสบการณ์แก่ผู้อ่าน ให้สามารถเชื่อมโยงกับข้อค้นพบใหม่ได้

เทคนิคการเขียนรายงาน จะเขียนแยกเป็นบทหรือเขียนตามลำดับกาลเวลาก็ได้ บางคนเขียนเป็นเรื่องเล่า ในขณะที่เตรียมการเขียนนักวิจัยจะตรวจสอบเอกสารอย่างพิถีพิถันเพื่อหาจุดที่ไม่สมบูรณ์ นักวิจัยจะใช้ผู้อ่านหลายกลุ่มช่วยอ่านและวิจารณ์ฉบับร่างก่อน แล้วใช้ข้อวิจารณ์ปรับปรุงรายงาน แก่ไขให้มีความสมบูรณ์ ผู้ที่จะให้อ่านวิจารณ์น่าจะมีนักเขียนบทความ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา

Stake (1995,122-125) เล่าสไตส์การเขียนรายงานไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

เริ่มด้วยการสร้างแผนการเขียนให้ปรากฏชัดเจนและพร้อมใช้ ดังตัวอย่างที่แสดงในตารางที่ 1 กำหนดสิ่งที่จะรายงานเป็น 7 ส่วน

1. บันทึกภาพ/เหตุการณ์/เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง
2. ระบุประเด็น จุดประสงค์ และวิธีการศึกษา
3. บรรยายเพิ่มเพื่อให้ความหมายกับ กรณี บริบท
4. บรรยายการวิเคราะห์และสาระที่พบ
5. บรรยายรายละเอียด อ้างอิงเอกสาร ข้อความสำคัญที่คัดลอกไว้ แสดงข้อมูลที่เก็บสามเส้า
6. การยืนยัน
7. ส่งท้าย

ลองทำตามตัวอย่างของ Stake มีรายการที่เตรียมเขียนรายงาน 7 ส่วน ในช่องขวาเป็นสาระตามที่ตั้งใจให้ปรากฏในรายงาน ช่องขวามือนี้อาจยังไม่เติมอะไรจนกว่าจะเริ่มบันทึกข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ ได้ความคิดเกี่ยวกับประเด็นที่ควรพิจารณา ตารางนี้น่าจะเตรียมไว้แต่เนิ่นๆ เมื่อเริ่มลงมือทำวิจัย จากนั้นเมื่อประมวลและจัดระเบียบข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ก็จะมองเห็นสิ่งที่เติมลงในแต่ละส่วนด้วยความเข้าใจจนได้สาระเต็มทุกช่องแล้วก็ลงมือเขียน การเขียนแบบเล่าเป็นเรื่องและสุดท้ายผู้เขียนเองเกิดความเข้าใจเรื่องได้ตลอดจากการเขียนนั่นเอง

ตารางที่ 1 แสดงสาระเพื่อเขียนรายงานตามตัวอย่างของ Stake

	แผนการเขียนรายงาน 7 ส่วน	สาระตามที่ตั้งใจในรายงาน
1.	บันทึกภาพ/เหตุการณ์/เรื่องราวที่เกี่ยวข้อง	ฉันต้องการให้ผู้อ่านได้ประสบการณ์มากๆ สามารถรับรู้และเข้าถึงสภาพสถานที่และเวลาที่กำหนดในกรณีศึกษา
2.	ระบุประเด็น จุดประสงค์ และวิธีการศึกษา	ถึงแม้ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่จะไม่สนใจวิธีที่ฉันใช้ แต่ฉันก็ต้องบอกให้เขารู้ว่า การวิจัยดำเนินไปอย่างไร ฉันเป็นใคร และฉันคิดถึงอะไรและทำอะไรที่จะให้เข้าใจกรณีศึกษา
3.	บรรยายเพิ่มเพื่อให้ความหมายกับกรณี บริบท	ฉันต้องการเสนอข้อมูลที่ค่อนข้างชัดเจน มีข้อโต้แย้งน้อย จะต้องมีการตีความในระดับที่เห็นความเชื่อมโยง ไม่ใช่ข้อมูลดิบๆ ถ้าหลักฐานมีข้อโต้แย้ง ฉันจะเสนอข้อโต้แย้ง พร้อมหลักฐาน
4.	บรรยายการวิเคราะห์และสาระที่พบ	อาจจะอยู่ระหว่างทางที่ศึกษา ฉันอยากจะเสนอผลการวิเคราะห์เหตุการณ์และบริบทที่ซับซ้อนที่มีความสำคัญ (key issues) เพื่อเข้าใจกรณีศึกษา อาจค้นคว้าความรู้จากกรณีอื่นมาเทียบเคียง
5.	บรรยายรายละเอียด อ้างอิงเอกสาร ข้อความสำคัญที่คัดลอกไว้ แสดงข้อมูลที่เก็บสามเส้า	บางประเด็นมีปัญหาต้องติดตาม ข้อมูลที่มีการติดตามยืนยัน ฉันจะชี้แจงว่าอะไรที่ได้ตรวจสอบโดยเฉพาะ ข้อมูลจากการเก็บสามเส้า แล้วจึงสรุป
6.	การยืนยัน	เป็นความตั้งใจของฉันที่จะให้ผู้อ่านพิจารณาสาระว่า เขาเกิดความรู้จากผลการศึกษากกรณีนี้อย่างไร เขามองเห็นประโยชน์ที่จะนำไปดัดแปลงหรือไม่ ฉันอยากสรุปความรู้สึก ความเข้าใจในกรณีศึกษาในระดับความเชื่อมั่น ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนไปจากเดิม
7.	ส่งท้าย	ฉันอยากจะจบด้วยบันทึกที่จะฝากผู้อ่านว่า รายงานที่อ่านก็เป็นเพียงการค้นพบของคนๆ หนึ่งในสิ่งที่มีความซับซ้อน

สรุปสาระของรายงาน ควรประกอบด้วย

- คำอธิบายกรณีการศึกษา
- วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา
- วิธีการแสวงหาความจริง
- ธรรมชาติของสภาพแวดล้อม

ความยาวของรายงานไม่สามารถกำหนดตายตัว ขึ้นอยู่กับคำถามที่นักวิจัยกำหนด และลักษณะของกรณี แต่มีหลักว่าควรสั้นแต่ครอบคลุมสาระสำคัญดังกล่าว

คุณภาพของรายงาน

Stake (1995,131) แนะนำให้วิจารณ์รายงานที่เขียนเองหรือให้ผู้อ่านที่สนใจช่วยวิจารณ์ มีรายการให้พิจารณาดังนี้

1. รายงานฉบับที่อ่าน อ่านง่ายเพียงไร	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ยาก ☐
2. การเรียบเรียงดี แต่ละประโยคเหมาะสมดี เสริมสาระทั้งเล่ม	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ไม่เหมาะสม ☐
3. รายงานนี้มีกรอบมโนทัศน์ (เช่นมี themes หรือ issues)	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
4. ประเด็นต่างๆพัฒนาขึ้นด้วยวิธีที่มีความสมเหตุสมผลทางวิชาการ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
5. กรณีที่ศึกษามีการให้ความหมายชัดเจน	มาก ☐	ปานกลาง ☐	น้อยมาก ☐
6. การเสนอเป็นเรื่องราว	มาก ☐	บางที ☐	ไม่มี ☐
7. ผู้อ่านได้รับสาระที่มาจากประสบการณ์ที่ชัดเจน	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
8. แทรกการอ้างอิงอย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
9. หัวเรื่อง รูปภาพ หลักฐาน ภาคผนวก ดัชนี ให้อย่างมีประสิทธิภาพ	มาก ☐	ปานกลาง ☐	ไม่ ☐
10. มีการตรวจทานรายงานดี มีความสละสลวยเรียบร้อย	ประณีต ☐	ดี ☐	หยาบ ☐
11. ผู้เขียนแสดงการยืนยันผลหรือไม่ตีความเกินจริง	ใช่ ☐	ปานกลาง ☐	ไม่ ☐
12. การเสนอสภาพแวดล้อมเพียงพอ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
13. เสนอข้อมูลดิบเพียงพอ	มาก ☐	ปานกลาง ☐	น้อย ☐
14. แหล่งข้อมูลได้รับการเลือกอย่างดีและมีจำนวนเพียงพอ	ใช่ ☐	ไม่ชัด ☐	อ่อน ☐
15. ข้อมูล และการแปลผลได้ผ่านการตรวจสอบแบบสามเส้า	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
16. บทบาทของนักวิจัย และทักษะที่แสดงให้เห็นปรากฏใช้ได้	ดี ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่มี ☐
17. กลุ่มเป้าหมายผู้อ่านที่ตั้งใจมีความชัดเจน	ใช่ ☐	บางที ☐	ไม่ ☐
18. มีความเป็นธรรม และไม่ลำเอียง	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
19. ความตั้งใจส่วนตัว ได้มีการตรวจสอบ	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐
20. แต่ละบุคคลอยู่ในภาวะเสี่ยง	ใช่ ☐	เล็กน้อย ☐	ไม่ ☐

คุณภาพผลการวิจัย

การพิจารณาคุณภาพของการวิจัยกรณี มีหลักเกณฑ์เดียวกันกับการพิจารณาคุณภาพงานวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีอื่นๆ คือ มีคุณค่า (Trustworthiness) คำนี้มีความหมายถึงสิ่งที่เป็นคุณค่าอันเกิดจากความถูกต้อง มีคุณธรรม มักจะพูดว่า “เป็นที่เชื่อได้ว่าสิ่งนี้ควรแก่การยกย่อง ชื่นชม มีค่ายิ่ง” ดังนั้น เมื่อ Guba (1981 อ้างใน Mills, 2003 pp 78-81) กล่าวถึง ข้อค้นพบจากการวิจัยว่ามีค่ายิ่ง เขาหมายถึงได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปสร้างสรรค์ประโยชน์ได้จริง แนวทางการปฏิบัติที่นักวิจัยจะทำให้เกิดคุณภาพที่แท้จริง มีทุกขั้นตอน พิจารณาด้วยเกณฑ์ความตรงของการวิจัย (Criteria for validity of case study research) 4 ข้อ ดังนี้

1. ความน่าเชื่อถือของการวิจัย (Credibility)

หมายถึง รายงานวิจัยนั้นสะท้อนถึงความสามารถของนักวิจัยที่เข้าถึงความซับซ้อนของเรื่องที่ศึกษาแล้วเสนอให้เห็นความเชื่อมโยงเป็นแบบแผนของการอธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ ทั้งนี้ นักวิจัยควรมีการดำเนินการดังนี้

- 1) ควรยัดเวลาของการศึกษาและเก็บข้อมูลให้ยาวพอที่จะเห็นสิ่งที่ซับซ้อนซ่อนเร้นอยู่ให้ทำความเข้าใจกับธรรมชาติของสิ่งที่ศึกษาเพื่อไม่ด่วนสรุป จนเกิดความผิดพลาดในการตีความได้
- 2) ให้สังเกตด้วยความตั้งใจที่จะค้นหาสิ่งที่ผิดไปจากที่พบทั่วไป
- 3) ตั้งคำถามหลายหลายแง่มุม แล้วเก็บข้อมูลที่ตอบให้ครอบคลุมแบบสามเส้า (triangulation) เพื่อให้มีหลักฐาน ทั้งที่มีความสอดคล้องกับที่มีความขัดแย้ง
- 4) สร้างข้อสรุปที่มีแหล่งอ้างอิงที่เพียงพอ เชื่อมโยงประเด็นอย่างสมเหตุสมผล และสามารถสอบทานได้

2. ความถูกต้องในการถ่ายโยง (Transferability)

หมายถึง สารที่บรรยายมีความหมายที่ลุ่มลึกภายในสภาพความจริงของบริบท เนื่องจากนักวิจัยกรณีไม่ประสงค์ค้นหาความจริง (truth) เพื่อแผ่ขยาย (generalize) ในระดับกว้างเกินสภาพบริบทในกรณีที่เลือก ดังนั้น เกณฑ์คุณภาพของการวิจัยจึงวัดที่ความถูกต้องของการรายงานที่นักวิจัยสามารถพัฒนาการบรรยายที่สอดคล้องกับบริบท Guba ได้แนะนำนักวิจัยดังนี้

- 1) รวบรวมรายละเอียดข้อมูลที่ทำให้นำมาเปรียบเทียบกับบริบทที่ศึกษา (เช่น รายละเอียดบรรยายบริบทของห้องเรียน ของโรงเรียน) กับสภาพบริบทที่นำมาโยงเทียบกันได้
- 2) พัฒนาการบรรยายบริบทที่มีรายละเอียดพอที่จะบรรยายสรุปด้วยการเทียบเคียงกับบริบทที่มีสภาพเปรียบเทียบกันได้

“โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น”

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน เลขที่ ๒ ถนนอังรีดูนังต์
แขวงปทุมวัน เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ ๑๐๓๓๐

ปฐมบท ปรากฏการณ์

กว่าหนึ่งทศวรรษที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน มีหลักสูตรในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยกิจกรรมพหุปัญญาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และกิจกรรมโครงงานบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยมีแนวคิดที่จะส่งเสริมการจัดหลักสูตรให้นักเรียน ของโรงเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยความ “ดี ... เก่ง สุข” และการจัดหลักสูตรดังกล่าวมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับช่วงวัยของนักเรียนกล่าวคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นนักเรียนใหม่ของทางโรงเรียน ควรได้รับการส่งเสริมปัญญารอบด้านอย่างหลากหลายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ค้นพบความสามารถของตนเองและครูจะได้ข้อมูล เพื่อส่งเสริมนักเรียนเฉพาะด้านได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ มีความเป็นวัยรุ่นมากขึ้น เริ่มมีการปรับตัวเข้ากลุ่มและอยู่ร่วมกัน โรงเรียนจึงออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนได้ ตระหนักถึงการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการมีจิตตระหนักรู้ถึงความสำเร็จของกลุ่มและการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองรวมถึงการตระหนักรู้ในความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่มจนกระทั่งกลุ่มของตนเองประสบความสำเร็จจากภารกิจหรืองานที่ได้รับมอบหมาย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นนักเรียนที่มีความรู้และความถนัดที่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องจากรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เรียนรู้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันมาแล้ว ในขั้นนี้เป็นขั้นที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำโครงงานเพื่อแก้ปัญหาที่พบในชีวิตประจำวันโดยใช้ความรู้และกระบวนการใน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนไม่สามารถแยกองค์ความรู้ออกเป็นรายวิชาในสถานการณ์ชีวิตจริง การจัดหลักสูตรดังกล่าวเป็นพื้นฐานในการพัฒนานักเรียนให้เติบโตขึ้นและพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ควบคู่ไปกับการจัดการหลักสูตรในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ยังประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอสอดคล้องกับแนวทางส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) อีกด้วย

สร้างสรรค์งานโรงเรียนนักคิด

กิจกรรมพหุปัญญา หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันจันทร์คาบเรียนที่ ๗ - ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เป็นอาจารย์ผู้สอน มีการผลัดเปลี่ยนบทบาทกันเป็นผู้นำกิจกรรมหลักและผู้ดูแลนักเรียนโดยกิจกรรมต่าง ๆ มีความมุ่งหมายในการส่งเสริมพหุปัญญาสำหรับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์นั้นจะมีความแตกต่างกัน

โดยในหนึ่งกิจกรรมจะมีความสอดคล้องของปัญญาในแต่ละด้านอย่างหลากหลาย มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม ร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันอังคารคาบเรียนที่ ๗ - ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เป็นอาจารย์ผู้สอน มีการผลัดเปลี่ยนบทบาทกันเป็นผู้นำกิจกรรมหลักและผู้ดูแลนักเรียนโดยกิจกรรมต่างๆ มีความมุ่งหมายในการส่งเสริมกลุ่มสัมพันธ์สำหรับนักเรียน กิจกรรมในแต่ละสัปดาห์นั้นจะมีความแตกต่างกัน โดยในกิจกรรมจะมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมของคนอื่นที่มาร่วมกิจกรรม ทดลองและเรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นโดยใช้กิจกรรมกลุ่มเสมือนห้องทดลองปฏิบัติการ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยึดกลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ยึดการค้นพบตนเอง เน้นกระบวนการควบคุมคู่ไปกับผลงาน และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม อาจารย์ประจำชั้นร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

กิจกรรมโครงงานบูรณาการ หมายถึง กิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ทุกคนเข้าร่วมทุกวันพุธคาบเรียนที่ ๗ - ๘ ตลอดปีการศึกษา โดยอาจารย์ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงาน จัดการเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้เรียนเหมือนกับการทำงานในชีวิตจริงอย่างมีระบบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา วิธีการหาความรู้ความจริงอย่างมีเหตุผล ได้ทำการทดลอง ได้พิสูจน์สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักการวางแผนการทำงาน ฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม ตลอดจนได้พัฒนากระบวนการคิดโดยเฉพาะการคิดขั้นสูง และการประเมินตนเอง โดยมีครูเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวผู้เรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟัง และการสังเกตจากผู้รู้ โดยผู้เรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงาน และได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบรูปธรรม มีการประชุมอาจารย์ประจำชั้นเพื่อร่วมกันออกแบบกิจกรรม อาจารย์ประจำชั้นร่วมกันเป็นผู้สอนและดูแลนักเรียน รวมถึงการนำผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมมาประชุมเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีเนื้อหาที่ทันสมัยกับความรู้ในปัจจุบัน

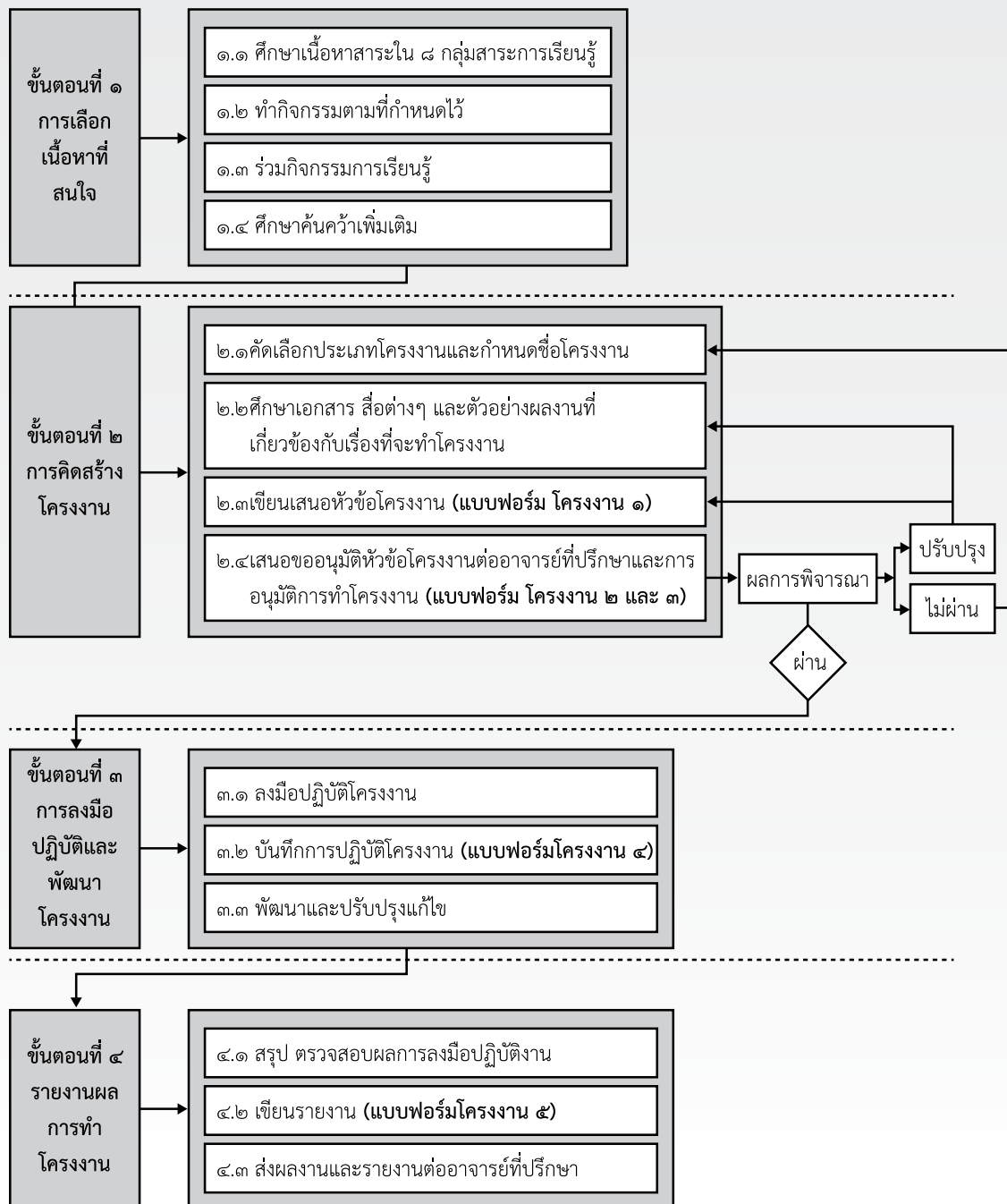
เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการแบบโครงงานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสอดคล้องกับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ Constructivism (ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง) และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่เริ่มจากการแสวงหาความรู้กระบวนการคิด และทักษะในการแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและสามารถเรียนรู้ได้ หากได้รับการกระตุ้นและส่งเสริมอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของแต่ละคน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้กับการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่เรียนกับการนำไปใช้ นอกจากนั้นแนวทางของการจัดทำโครงงานยังยึดปรัชญาการเรียนรู้ “คิด-ทำ-จำ-แก้ไข-พัฒนา” ซึ่งเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์จะยั่งยืนและต่อเนื่องถ้าได้ยึดกระบวนการเรียนรู้ ลงมือคิด ลงมือปฏิบัติและจะทำให้เกิดการจดจำ แก้ไขปัญหา

ระหว่างทำและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการจัดการศึกษาในลักษณะของการบูรณาการแบบโครงงาน นั้นยังสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3R และ 4C โดย 3R ในที่นี้ ประกอบด้วย การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ประกอบด้วย การคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) การสื่อสาร (Communication) การร่วมมือ (Collaboration) และความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองจากสื่อ และ/หรือการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแต่ละสาระการเรียนรู้ซึ่งเป็นการ เรียนรู้รายบุคคล และเรียนเป็นกลุ่มตลอดจนผู้เรียนพร้อมที่จะศึกษาแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่างๆ ได้ จึงได้นำแนวทางเรื่องการทำโครงงานมาประยุกต์ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้โดยกำหนดให้นักเรียนทำโครงงาน และกำหนดให้มีการเก็บคะแนนจากโครงงานเป็นส่วนหนึ่ง ของการวัดและประเมินผลการเรียนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยจะเก็บในลักษณะของการ ประเมินผลระหว่างภาคเรียนคิดเป็นคะแนนเก็บ ๑๐ คะแนน ซึ่งคะแนนดังกล่าวจะนำไปรวมกับคะแนน การสอบปลายภาคเพื่อตัดสินผลการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่อไป

แนวทางการจัดการเรียนรู้ในกิจกรรมโครงงานบูรณาการ

การทำโครงงานมีขั้นตอนการดำเนินงานหลัก จำนวน ๔ ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) การเลือกเนื้อหา ที่สนใจ ๒) การสร้างโครงงาน ๓) การลงมือปฏิบัติงาน พัฒนาโครงงาน ๔) การรายงานผลการดำเนิน โครงงาน จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปขั้นตอนการทำโครงงาน ได้ดังแผนภูมิที่ ๑ ซึ่งเป็นแนวทางใน การจัดการเรียนรู้โครงงานบูรณาการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยความร่วมมือของอาจารย์ ประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มาจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และอาจารย์ที่ปรึกษาโครงงานที่มีความ เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง รวมถึงนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการทำโครงการบูรณาการ

ผลิิตภาพ หนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรม

ผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานดังตารางกิจกรรมพหุปัญญา กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และกิจกรรมโครงการบูรณาการ อาทิ แผนการจัดกิจกรรม ใบความรู้ ใบงาน และผลงานที่ได้รับการสร้างสรรค์จากนักเรียนของโรงเรียนจนหลักสูตรดังกล่าวประสบความสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความมุ่งหมาย ดังนี้

ตอบปัญหากระทุ้ธรรม

กิจกรรมเสริมสร้างความแข็งแรง

กิจกรรมแปลงเพลงอาเซียน

กิจกรรมฝึกฝนการใช้ภาษาในการสื่อสาร

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

นักเรียนร่วมกิจกรรม mind mapping

กิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม

กิจกรรมปลูกฝังให้เกิดความสามัคคี

รูปธรรมที่ภาคภูมิ

สิ่งที่ได้เรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

๑. นักเรียนได้รับการส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลายและเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้
๒. นักเรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกันและได้เรียนรู้กระบวนการกลุ่ม
๓. นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำโครงการบูรณาการซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียน

สิ่งที่ได้เรียนรู้สำหรับอาจารย์และการปรับปรุงให้ดีขึ้น

๑. อาจารย์ได้ร่วมมือรวมพลังกันเรียนรู้ในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพ เนื่องจากอาจารย์ประจำชั้นทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนกิจกรรมระดับชั้น ต้องมีกระบวนการประชุมเพื่อสร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของแต่ละระดับชั้นการปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันคือการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วมมือรวมพลังของสมาชิกในชุมชนวิชาชีพ มีการเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน และการสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ดังที่คุรุสภามีแนวทางการส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC)

๒. การทำงานร่วมกันเป็นทีมจะทำให้งานเกิดความสมบูรณ์และมีรายละเอียดที่ดีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากอาจารย์ประจำชั้นซึ่งมาจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความรู้ ความสามารถและความถนัดเฉพาะที่แตกต่างกันไป และการประชุมจะส่งผลให้ได้แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมที่น่าสนใจมากขึ้น

การขยายผลและเผยแพร่ผลการพัฒนา

๑. เรียบเรียงและเผยแพร่หนังสือ “การจัดการเรียนรู้โครงการบูรณาการด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม ๒” เดือนมกราคม ๒๕๕๙ หนังสือเล่มนี้เป็นหนึ่งของผลงานในโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือดังกล่าวได้เผยแพร่ไปยังโรงเรียนและหน่วยงานสถานศึกษาจำนวนมาก รวมถึงห้องสมุดคุรุสภาด้วย

๒. นำเสนอและเปิดโอกาสให้ผู้ขอเยี่ยมชมโรงเรียนเรื่องการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและขอความอนุเคราะห์จากทางโรงเรียนเกี่ยวกับ “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” จากอาจารย์ ในโรงเรียนต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงนิสิต นักศึกษาปริญญาตรี ปริญญาโท รวมถึงคณาจารย์บัณฑิตในการขอเก็บข้อมูลเรื่องการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาต้นแบบเพื่อพัฒนา นักเรียน

๓. นำเสนอแนวทางในการจัดโครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แก่โรงเรียนเทศบาล ๖ นครเชียงราย ในโครงการบริการวิชาการแก่อาจารย์ ในวันที่ ๙ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐

๔. โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ได้ดำเนินการเผยแพร่หนังสือ “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ แก่โรงเรียนและห้องสมุดในวงการการศึกษา

๕. ดำเนินการจัดอบรมการดำเนิน “โครงการพัฒนาคุณค่าความเป็นมนุษย์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” แก่อาจารย์และผู้สนใจในงานสาธิตวิชาการครั้งที่ ๖ ณ มหาวิทยาลัยบูรพา ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๐

บันทึกถึงดวงดาว 91

กระท่อมดาริกา
น้องดาวที่รัก

เด็กคือเด็กเป็นได้ในสูง - ต่ำ
อาจต่างดำดำนดิบสืบทศทาง
พลั้งดัดดัดได้ไม่ง่ายนัก
ตัวอย่างดีชี้นำทำทางเดิน

หากเกสือกกลั้วสั่นกล้ากระดำกระด่าง
แสงสว่างส่องให้ไม่ยอมเดิน
อ่อนก็ห้ามแรงก็หักมักขัดเขิน
เด็กย่อมจักจำเริญ...เดินทางดี

บันทึกฉบับนี้ พี่มีกลอนประกอบภาพถ่ายให้น้องดาวอ่าน ในภาพคือนักเรียนหญิงคนหนึ่งกำลังก้มเก็บขยะใต้ต้นไม้หลังห้องทำงานของพี่ พี่ “แอบบันทึกภาพ” ด้วยความรู้สึกตื่นตัวใจเพราะมักจะเห็นภาพนี้เป็นประจำทุกเช้าก่อนเข้าแถวเคารพธงชาติ แรกๆ ไม่ทันสังเกต ระยะเวลาหลังๆ ลองตั้งใจดูก็พบภาพเช่นนี้ทุกเช้า

ภารกิจหนึ่งก่อนเข้าแถว นักเรียนแต่ละห้องต้องช่วยกันดูแลความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ จุดประสงค์คือ ต้องการฝึกนักเรียนให้รู้จักรับผิดชอบและเสียสละรวมถึงการทำงานร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อส่วนรวม

วันหนึ่งพี่พบนักเรียนหญิงคนนี้ จึงถามว่าไม่เห็นหรือเห็นเก็บขยะทุกเช้า เธอตอบว่าไม่เห็นเลย เพราะเป็นหน้าที่ที่จะทำให้โรงเรียนสะอาด พี่จึงบอกว่าจะขอประกาศชมเชยหน้าแถว เธอขอร้องว่าอย่าประกาศชื่อเธอเลย เช้าวันหนึ่งที่พี่เลยพูดชมรวมๆ ว่ามีนักเรียนหญิงคนหนึ่งอยากให้โรงเรียนสะอาด จึงเก็บขยะบริเวณที่รับผิดชอบทุกวัน พร้อมชมเชยนักเรียนส่วนใหญ่ที่มีความเสียสละเช่นกัน สุดท้ายให้นักเรียนปรบมือพร้อมกันแสดงความยินดีกับสิ่งดีๆ ที่ทุกคนได้ทำและจะทำต่อไป

พี่คิดว่าแม้ครูจะมีหน้าที่สำคัญคือ การให้ความรู้ แต่เรื่องคุณธรรมจริยธรรมก็เป็นเรื่องที่ขาดไม่ได้ เรื่องนี้เป็นนามธรรมหรือเป็นเรื่องของจิตใจที่จำเป็นต้องอาศัยเวลาในการบ่มเพาะ “ดัด” ให้นักเรียนรู้สึก “คุณธรรมและจริยธรรม” เป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันกับผู้คนมากมายในสังคม เรื่องหนึ่งที่พี่เห็นว่าครูควรทำอย่างยิ่งก็คือ “การให้แรงเสริมหรือกำลังใจ” ด้วยคำยกย่องชมเชยให้สังคมได้รับรู้ เช่น ตัวอย่างที่พี่เล่าข้างต้น หรือเรื่องนักเรียนเก็บเงินหรือสิ่งของมีค่าได้ รวมทั้งเรื่องอื่นๆ ทำนองนี้ ให้นักเรียนได้รับรู้บ่อยๆ ชิมชับบ่อยๆ เป็นการดัดอย่างช้าๆ ซึ่งพี่เชื่อว่าได้ผลดีกว่าการดัดด้วยการออกคำสั่งหรือบังคับ

พี่คิดว่า นี่เป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการให้แรงเสริมนอกเหนือจากเงินหรือสิ่งของเป็นรางวัล

อีกตัวอย่างหนึ่ง ที่พี่เห็นว่าแรงเสริมมีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนคือการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งปีการศึกษาที่ผ่านมาให้นักเรียนสอบภาคเรียนละ 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีความซับซ้อนแตกต่างกัน จากการสังเกตและการสอบถามนักเรียน พี่และครูที่สอนระดับนี้พบข้อสรุปง่ายๆ ว่า

การสอบครั้งที่ 1 ผลการสอบไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุหลักจากการสังเกตขณะนักเรียนสอบและคำบอกเล่าของนักเรียน คือไม่อ่านข้อสอบให้ละเอียดรอบคอบ ไม่ตั้งใจทำข้อสอบ และไม่เห็นความสำคัญ (หลายคนหลับขณะสอบ)

การสอบครั้งที่ 2 ผลการสอบไม่เป็นที่น่าพอใจ สาเหตุคล้ายๆ กับการสอบครั้งที่ 1

การสอบครั้งที่ 3 ผลการสอบดีขึ้นกว่าครั้งที่ 1 และ 2 เพราะนักเรียนบอกว่าตั้งใจอ่านข้อสอบและตอบคำถามได้จากการอ่าน

การสอบครั้งที่ 4 ผลการสอบเป็นที่น่าพอใจ คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมสูงขึ้น เหตุผลคล้ายๆ กับการสอบครั้งที่ 3

พี่ชอบบอกร้องดาวว่าหลังรู้ผลการสอบครั้งที่ 1 ครูผู้สอนและพี่ใช้การ “ต่อนักเรียนแบบเหมารวมทั้งห้องที่ไม่ตั้งใจอ่านและไม่ใส่ใจทำข้อสอบ” เพราะคิดว่าไม่มีผลต่อคะแนนในวิชาเรียนปกติ แต่หลังจากรู้ผลการสอบครั้งที่ 2 พี่และครูในกลุ่มสาระฯ ได้ปรึกษาหารือกันว่าควรจะทำอย่างไรผลการสอบจะสูงขึ้น (PLC - Professional Learning Community) การดูว่าต่อนักเรียนคงไม่ได้ผล ในวงสนทนาจึงตกลงใช้วิธีให้แรงเสริมด้วยการพูดให้กำลังใจนักเรียนว่า **ไม่ต้องกังวลว่าจะได้คะแนนเท่าไร จะไม่มีการต่อนะ ดูคำหรือลงโทษ พร้อมมอบรางวัลเล็กๆ น้อย ๆ สำหรับผู้ที่ทำคะแนนได้สูงสุดหรือมีพัฒนาการสูงขึ้นจากเดิม** แต่ไม่ลืมเน้นให้นักเรียนตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการสอบแต่ละครั้ง และที่สำคัญคือ เป็นการพิสูจน์ตัวเองว่า **“หากตั้งใจทำย่อมทำได้”** แทบไม่น่าเชื่อว่าวิธีการเช่นนี้จะทำให้นักเรียนตั้งใจทำข้อสอบมากขึ้น สังเกตได้อย่างไร? พี่และครูผู้สอนสังเกตได้หลังจากสอบเสร็จแล้ว นักเรียนจำข้อสอบหลายๆ ข้อได้พร้อมกับถามถึงคำตอบหรือแนวการตอบ ซึ่งแตกต่างจากการสอบครั้งที่ 1 และ 2 มาก

ทั้งหมดที่เล่า น้องดาวคงสังเกตได้นั่นคือ “วิจัยในชั้นเรียน” แบบง่ายๆ นั่นเอง หากพี่ตั้งใจศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัย พี่คิดว่าคงจะพบบทสรุปที่มีต่อการพัฒนาการเรียนการสอนหลายประเด็นทีเดียว

นี่เป็นการสังเกตง่ายๆ ซึ่งพี่เห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูทุกคน **“ควรมีคุณสมบัตินี้”** ไม่จำเป็นต้องใช้หลักการหรือทฤษฎีที่ซับซ้อนมากมาย เพียงอาศัยเวลาและมองสิ่งต่างๆ ให้ละเอียดลึกซึ้งมากกว่าปกติเท่านั้น อาจไม่ใช่หน้าที่ตรงๆ ของครูแต่พี่คิดว่าหากครูทุกคนทำได้อีกถือว่า **“นักเรียนคือผู้โชคดี”** ที่มีผู้ชี้แนะเส้นทางที่ถูกต้องและส่งเสริมให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิตในอนาคตต่อไปเหมือนบทกลอนที่กล่าวไว้ว่า

ครูคือแจ่มจันทร์นวลชวนใจชื่น	สว่างพื้นคณานต์โลมลานหล้า
อวลอะเคือเอื้ออวยด้วยเมตตา	มิใช่แสงแรงกล้าแห่งอาทิตย์
ก่อวัดโอฬาลงคลังอำนาจ	หากเกรี้ยวกราดจักเหมือนไฟไหม้ลูกศิษย์
ต่างกับแสงจันทร์เพ็ญเช่นมิ่งมิตร	ส่องชีวิตพบทาง...สว่างเย็น
เพราะพี่เห็นว่า นักเรียนของเราคือ...	

จากใบอ่อนเพื่อต่อไปเป็นใบแก่
แข็งแรงแแล้วแก่แล้วร่วงหล่น
คือเธอ - ผู้เยาว์วัยในวังวน
เติบโตเต็มตนในวนวัง...

แห่งความว้าวุ่นความว้าเหว่
ท่ามกลางกลิ่นหอมแห่งเพลงแห่งหวัง
เกิด...สะสมสร้างเสริมเพิ่มพลัง
เพื่อแตกพุ่มงามสะพรั่งบังแดดแรง

รักและคิดถึง
พี่ติน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ครูไทย ควรมีเพื่อคุณภาพของการศึกษา

ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความเชื่อมโยงกับคุณภาพของการศึกษา การที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น ครูต้องมีความรู้ ความเข้าใจในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการและต้องแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นครูมืออาชีพด้วย ครูต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ อย่างถ่องแท้ในวิชาชีพครู หรือการรู้วิชาชีพครู (Teaching Profession Literacy) และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่จะเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ

การรู้วิชาชีพครูในแนวคิดปัจจุบัน ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือชุดทักษะ สมรรถนะ และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์หรือนำไปใช้ประโยชน์ในสภาพการณ์ และนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้

ความเป็นครูมืออาชีพที่จะสามารถดำเนินการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น มีองค์ประกอบสำคัญ 4 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ความรู้ทางวิชาชีพ (Professional Knowledge)

.....

การรู้วิชาชีพครูเป็นมิติที่สำคัญจำเป็นสำหรับการดำเนินการอย่างมืออาชีพ การรู้วิชาชีพครูหมายถึง การมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ คือ ความรู้ด้านเนื้อหา (Content Knowledge) ความรู้ด้านการสอน (Pedagogical Knowledge) ความรู้ด้านเทคโนโลยี (Technological Knowledge) และที่สำคัญคือ ความรู้ เนื้อหาผสมผสานวิธีการสอน และเทคโนโลยี หรือที่เรียกว่า TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge)

มิติที่ 2 การปฏิบัติอย่างมืออาชีพ (Professional Practice)

.....

2.1 ครูจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมืออาชีพนั้น “สมรรถนะ” เป็นปัจจัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินการเรียนรู้

2.2 ครูมืออาชีพต้องจัดจ่อกับการพัฒนาการของนักเรียนรอบด้าน ทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย เจตพิสัย สังคมและด้านจิตใจ เพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหา ตัดสินใจ ร่วมมือ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติอย่างมืออาชีพของครูมีลักษณะ ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม มีความหมายและมีความสำคัญต่อนักเรียน
2. การสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในเชิงบวก และมีความปลอดภัย ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์
3. การประเมินการสอนของครู และการเรียนรู้ของนักเรียน ด้วยวิธีการประเมินที่หลากหลาย รวมทั้งมีการให้ข้อติชมที่เหมาะสมและรวดเร็ว เพื่อปรับการเรียนรู้และเปลี่ยนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มิติที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์และจริยธรรมทางวิชาชีพ

.....

ครูมืออาชีพต้องมีลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนบุคคล และต้องมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ต่อนักเรียนและต่อผู้อื่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนบุคคลของครูต่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

1. สนใจฟังความต้องการของนักเรียน
2. ตั้งใจเรียนรู้

3. การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์
4. มีส่วนร่วมการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง
5. มีส่วนร่วมกับชุมชนทั้งในและนอกโรงเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ประกอบสำคัญของมิติด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย

- 3.1 การแสดงออกถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ส่วนบุคคลที่ช่วยส่งเสริมนักเรียน ให้มีส่วนร่วม มีความซาบซึ้ง มองเห็นคุณค่า และการท้าทายการเรียนรู้ของตนเอง และพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่
- 3.2 การมีส่วนร่วมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.3 การแสดงออกคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมที่สนับสนุนวิชาชีพครู สอดคล้องกับแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์ต่างๆ รวมถึงความรับผิดชอบของนักเรียนต่อตนเอง

มิติที่ 4

การพัฒนาวิชาชีพ ความสำคัญของการสะท้อนคิดของครูต่อการปฏิบัติงานของตนเอง

ด้วยสำนึกและความรับผิดชอบต่อ การพัฒนาและมีส่วนร่วมต่อกลุ่มบุคคล หรือองค์กรวิชาชีพ เพื่อช่วยเหลือปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน ความสำคัญของการสะท้อนคิดอย่างมืออาชีพที่จะมีผลต่อการพัฒนาวิชาชีพ มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. ต้องแสดงหลักฐานที่เชื่อถือได้
2. มีเสียงสะท้อนจากผู้ร่วมงาน
3. มีการวิเคราะห์บทบทวนถึงการปฏิบัติงานที่ผ่านมา
4. การชี้จุดเด่นที่ควรดำเนินงานต่อไป และจุดด้อยที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

องค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย

1. การสะท้อนคิดอย่างมืออาชีพ ด้วยการทบทวนในชั้นเรียน การสังเกตการณ์สอน โดยเพื่อนครู และการให้ความคิดเห็นของนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
2. การพัฒนาการปฏิบัติการ โดยการวิเคราะห์ และประเมินความต้องการจำเป็น มีการตั้งเป้าหมาย มีการนำแผนไปใช้ และการทบทวนแก้ไข
3. การติดตามพัฒนาการด้านองค์ความรู้ ด้านเนื้อหา วิทยาการสอน และนโยบายด้านการพัฒนาวิชาชีพครู
4. การมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูทั้งในและนอกโรงเรียน

ครูมืออาชีพต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรู้วิชาชีพครูที่จะช่วยให้มีความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การปฏิบัติการกิจหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายและคุณภาพของการศึกษาด้วย

บรรณานุกรม

Back, Lynn G. X. Murphy, Joseph (2010), The Four Imperatives of the Successful School, California : Corwin Press.

Wise, Christine, (2012). The Monitoring Role of the Academic Middle Manager in Secondary School, New York : The Open University.

การบริหารสถานศึกษา สู่ความเป็นเลิศ

(ตอนที่ 1)

ความหมายและความสำคัญ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ เป็นแนวคิดในการพัฒนาองค์กรที่สำคัญ และได้รับการกล่าวถึงเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยเป็นแนวคิดที่เริ่มจากการบริหารจัดการองค์การเชิงธุรกิจและนำมาประยุกต์ใช้กับองค์การลักษณะอื่นๆ รวมทั้งองค์การสถานศึกษา หรือโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดคุณภาพอย่างสูงนั่นเอง

“ความเป็นเลิศ” (Excellence) ในภาษาอังกฤษมีความหมายที่เน้นถึงคุณภาพอย่างสูงมาก (The very high quality) หรือการบรรลุผลสำเร็จอย่างสูง (High Performance) สำหรับคำว่า “การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ” เป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดของการบริหารองค์การเพื่อความเป็นเลิศขององค์กรเชิงธุรกิจมาใช้กับสถานศึกษา โดยคำในภาษาอังกฤษเรียกสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศหลายคำ เช่น “Excellence School” และ “High Performance School” ซึ่งเป็นคำที่พบมากในสหรัฐอเมริกา แต่ไม่ว่าจะใช้คำเรียกแตกต่างกันอย่างไรก็ล้วนคลึงกัน คือการบ่งบอกถึงคุณลักษณะของสภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ตอบสนองต่อเป้าหมายที่ต้องการ โดยได้รับการยอมรับหรือเทียบเคียงคุณภาพที่สูงกว่าความพึงพอใจโดยทั่วไปและเป็นแนวปฏิบัติที่ดีได้

โดยที่การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งต้องมีการวางแผนการ จัดองค์การ การทำ การกำกับติดตาม และประเมินผล และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ จึงหมายถึง คุณลักษณะ หรือองค์ประกอบของกระบวนการนำพาองค์กรที่สามารถพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สนองตอบต่อเป้าหมายที่ต้องการได้ โดยเป็นที่ยอมรับหรือเทียบเคียงคุณภาพที่สูงกว่า

แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษาและโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นไม่นานและยังไม่มีพบว่าแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามวรรณกรรมที่กล่าวถึงความเป็นเลิศทางการศึกษา และโรงเรียนที่เป็นเลิศ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับแนวคิดคุณภาพการศึกษาและการเทียบเคียง (Benchmarking) ทั้งนี้อาจเพราะความเป็นเลิศบ่งบอกถึงสถานะคุณภาพที่สูง เป็นที่ยอมรับถึงการเป็นแนวทางปฏิบัติได้ซึ่งต้องได้รับการเทียบเคียงกับมาตรฐานที่กำหนด โดยสามารถนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษาและโรงเรียนที่เป็นเลิศได้ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นเลิศทางการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องและแตกต่างกัน ในจุดเน้นของการพิจารณาเป็นสำคัญ เช่น การมองความเป็นเลิศที่ตอบสนองต่อเป้าหมายคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาศักยภาพ และการสนับสนุนการค้นหาศักยภาพของผู้เรียน ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งความเป็นเลิศ (Excellence) ในมุมมองนี้เกิดขึ้นได้จากการที่สามารถนำเสนอการศึกษาที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียนได้ในจำนวนมากที่สุด และประหยัดที่สุด โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยทั้งในมิติของกระบวนการและสาระสำคัญของการมีส่วนร่วม (Fantini, 1986) นอกจากนี้ความเป็นเลิศยังพิจารณาได้จากสถานภาพที่ได้รับการประเมินคุณค่าสูงกว่าจากการเทียบเคียงกล่าวคือ เป็นคุณลักษณะของสภาพที่เป็นอยู่ การมีระดับความสำเร็จที่สูงกว่า การมีคุณค่าที่เด่นไม่เป็นสองรองใครสามารถชี้ภาพความสำเร็จของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดความเป็นเลิศในฐานะการเป็นที่ยอมรับว่าสูงกว่าความพึงพอใจโดยทั่วไป และไม่ใช่เพียงการบ่งชี้คุณภาพที่เกิดขึ้นจากการวัดการบรรลุผลตามเกณฑ์วัตถุประสงค์ที่กำหนดแต่เป็นคุณภาพที่ได้รับการประเมินตัดสินคุณค่าจากกลุ่มนักวิชาการและชุมชนนักปฏิบัติตามข้อมูลหลักฐานที่นำเสนอ (University of Bristol, 2011)

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนที่มีความเป็นเลิศส่วนใหญ่กล่าวถึงคุณลักษณะและองค์ประกอบของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ และเป็นแนวทางปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามความแตกต่างกันในจุดเน้นซึ่งมาจากรู้นแนวคิดของความเป็นเลิศที่แตกต่างกันดังนี้

1. โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ “Excellent School” คือ โรงเรียนที่ผู้นำมีความสามารถในการนำบุคลากรชั้นนำและกำหนดกลยุทธ์ จัดสรรและใช้ทรัพยากร เพื่อค้นหาและพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดโดยเป็นการดำเนินการอย่างมีกระบวนการบริหารจัดการและกำกับติดตาม (Singapore, 2006)

2. โรงเรียนที่มีความเป็นเลิศ คือ โรงเรียนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคนได้อย่างเต็มศักยภาพกล่าวคือความเป็นเลิศต้องควบคู่กับความเสมอภาคเป็นธรรมในการพัฒนาผู้เรียนทุกคนไม่ว่ามาจากพื้นฐานภูมิสังคมที่แตกต่างกันอย่างไรให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างสูงสุด โดยโรงเรียนที่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนบางคนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ไม่สามารถถือว่าเป็นเลิศได้ (Scott, 2001)

3. โรงเรียนที่มีผลดำเนินการสูง (High Performance School) คือ โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรจำกัด เช่น ความยากจน (OSPI, 2002) แนวคิดที่เกิดขึ้นจากความพยายามศึกษาว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและสามารถเป็นตัวอย่างของวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศมีลักษณะอย่างไร โดย Ron Edmond (1982) ใช้คำว่า High Performing School ในการกำหนดคุณลักษณะของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมที่มีทรัพยากรจำกัด

(อ่านต่อฉบับหน้า)

วีรสตรีและวีรบุรุษ ในการกอบกู้และปกครองเอกราช (ตอนที่ 1)

หลังสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช อาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจลง และในเวลาต่อมาได้มีอาณาจักรของคนไทยเกิดขึ้นทางลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง คือ *อาณาจักรอยุธยา* ซึ่งสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 1893 อาณาจักรอยุธยาขยายอำนาจออกไปอย่างกว้างขวาง จนสามารถผนวกอาณาจักรสุโขทัยเข้ามาไว้ในอาณาจักรอยุธยา เมื่อ พ.ศ. 2006

ด้านตะวันตกของอาณาจักรอยุธยา มีอาณาจักรมอญและพม่า ในขณะที่มอญเสื่อมอำนาจลง พม่าที่อยู่ทางเหนือของมอญกลับเข้มแข็งขึ้น ประกอบกับพม่ามีผู้นำที่สามารถซึ่งได้รวบรวมรัฐต่างๆ ในพม่าเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยังสามารถผนวกอาณาจักรมอญเข้าไว้ในอำนาจ ทำให้พวกมอญกลุ่มหนึ่งหลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในดินแดนของไทยจนเป็นเหตุให้เกิดสงครามระหว่างไทยกับพม่าหลายครั้ง เมื่อ พ.ศ. 2112 **พระเจ้าบุเรงนอง** กษัตริย์พม่าก็สามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้ในสมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ทำให้ไทยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า เป็นเวลา 15 ปี ก่อนที่**สมเด็จพระนเรศวรมหาราช**จะทรงกู้เอกราชได้สำเร็จ หลังจากนั้น พม่ากับไทยได้ทำสงครามกันอีกหลายครั้ง แต่ครั้งสำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา คือ **สงครามยุทธหัตถี** เมื่อ พ.ศ. 2135 โดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงมีชัยชนะเหนือพระมหาอุปราชาของพม่า สงครามครั้งนั้นเป็นชัยชนะที่เด็ดขาดของไทย ทำให้พม่าไม่กล้ายกทัพใหญ่เข้ามารุกรานไทยอีกกว่า 150 ปี เป็นโอกาสให้ไทยมีเวลาพัฒนาบ้านเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าสั่งสมเป็นมรดกทางอารยธรรมให้แก่อนุชนรุ่นหลัง

วีรสตรีพระองค์แรก : สมเด็จพระสุริโยทัย

สาเหตุของสงครามระหว่างไทยกับพมานั้นเกิดจากการที่พม่าต้องการขยายอำนาจเข้ามาในไทย ปัญหาเรื่องมอญเป็นเพียงชนวนที่ทำให้เกิดสงคราม หลังจากพระเจ้าตะเบ็งชเวตี้กษัตริย์พม่าได้มอญไว้ในอำนาจแล้วได้ยกทัพเข้ามาตีพวกมอญที่เมืองเชียงกรานของไทย แต่ไทยตีคืนได้ เมื่อ พ.ศ. 2081 ในสมัย**สมเด็จพระไชยราชา** (ครองราชย์ พ.ศ. 2077 – 2089) และไทยยังยกทัพไปตีเชียงใหม่ที่เคยเป็นของไทย แต่หันไปอ่อนน้อมพม่ากลับมาอยู่ในราชอาณาจักของไทยดังเดิม ต่อมาได้เกิดปัญหาวุ่นวายในกรุงศรีอยุธยา

เนื่องจากสมเด็จพระไชยราชาซึ่งเสด็จกลับจากการสงครามเชียงใหม่ถูกลอบปลงพระชนม์ **พระยอดฟ้า** (ครองราชย์ พ.ศ. 2089 – 2091) พระราชโอรสซึ่งมีพระชันษาเพียง 11 ปี ได้ขึ้นเป็นกษัตริย์ มีพระมารดา คือ **ท้าวศรีสุดาจันทร** เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ท้าวศรีสุดาจันทรเป็นชู้กับบุตรศรีเทพผู้มีหน้าที่เฝ้าหอพระหลวงจนมีครรภ์ จึงตั้งให้พันบุตรศรีเทพเป็นขุนวรวงศาธิราช ต่อมา ขุนวรวงศาธิราชได้ปลงพระชนม์พระยอดฟ้าแล้วขึ้นเป็นกษัตริย์ แต่อยู่ได้เพียง 42 วัน ขุนนางกลุ่มหนึ่งได้วางแผนลวงทั้งขุนวรวงศาธิราช ท้าวศรีสุดาจันทรและพระธิดาที่เกิดใหม่ไปประหารชีวิต ขุนนางกลุ่มที่ร่วมก่อการได้เชิญ **พระเทียรราชา** ซึ่งเป็นพระอนุชาต่างพระชนม์กับสมเด็จพระไชยราชาขึ้นเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า **สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ** (ครองราชย์ พ.ศ. 2091 – 2111) **ขุนพิเรนทรเทพ** ซึ่งมีเชื้อสายราชวงศ์สุโขทัยและเป็นผู้นำขุนนางกลุ่มที่ร่วมก่อการได้รับพระราชทาน **พระวิสุทธิกษัตริย์** พระราชธิดาของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิเป็นชายา และได้รับแต่งตั้งเป็น **พระมหารัชมราชธิดา** ให้ไปครองเมืองพิษณุโลก

เมื่อพม่าทราบข่าวความวุ่นวายภายในกรุงศรีอยุธยาจึงยกกองทัพเข้ามาตีไทย โดยเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ เมื่อ พ.ศ. 2091 ทางกรุงศรีอยุธยา สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ โปรดให้ยกทัพไปต้านข้าศึกที่เมืองสุพรรณบุรี ส่วนภายในกรุงศรีอยุธยาก็เตรียมพร้อมเป็นที่มั่น ตั้งรับเมื่อข้าศึก เมื่อพม่าเข้าตีเมืองสุพรรณบุรีได้แล้วก็ยกทัพเข้ามาถึงทุ่งลุมพลีخانพระนครด้านเหนือ สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเสด็จนำทัพออกรบหวังหยั่งกำลังข้าศึก และได้ชนช้างกับ พระเจ้าแปรทัพหน้าของพม่า เผอิญช้างทรงของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิตื่นตกใจ **สมเด็จพระสุริโยทัย** พระมเหสีที่แต่งพระองค์เป็นชายเพื่อจะได้เสด็จไปในกองทัพด้วย ได้ขับช้างเข้าขวางกั้นช้างข้าศึก โดยไม่คิดถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับพระองค์ ทรงห่วงแต่เพียง จะช่วยให้สมเด็จพระมหาจักรพรรดิพระราชสวามีทรงปลอดภัย พระเจ้าแปรได้ทีจึงฟัน สมเด็จพระสุริโยทัยสิ้นพระชนม์บนคอช้าง ทัพไทยเข้าช่วยนำพระศพออกมาได้ แล้วต้องถอย เข้ากรุงตั้งมั่นรักษาพระนคร วีรกรรมสมเด็จพระสุริโยทัยในครั้งนี้ช่วยให้บ้านเมืองอยู่รอด นับได้ว่าทรงเป็น **วีรสตรีไทย** พระองค์แรกในประวัติศาสตร์ไทย

นอกจากนี้ สงครามครั้งนี้แสดงให้เห็นความเสียสละและความกล้าหาญของ บรรพบุรุษไทย โดยเฉพาะสมเด็จพระสุริโยทัยที่แม้เป็นสตรีก็กล้าหาญชาญชัยไม่น้อยกว่าบุรุษ โดยถือว่าการยอมสละชีพเพื่อปกป้องรักษาชาติเป็นเรื่องสำคัญที่สุด หลังจากนั้น ข้าศึกพยายาม เข้าตีกรุงศรีอยุธยาอีกหลายครั้งแต่ไม่สำเร็จ ต่อมาทัพพม่าเกิดปัญหาขาดแคลนเสบียงอาหาร และทราบข่าวว่าทัพไทยจากหัวเมืองฝ่ายเหนือยกมาหมายจะตีขนาบ พม่าจึงเลิกทัพกลับไป ทางด้านแม่ละเมา

แม้ว่าข้าศึกจะไม่สามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้ แต่ก็ทำให้ไทยตระหนักถึงภัยสงคราม ที่จะมีความอีก อย่างไรก็ตามไทยได้เปรียบในเรื่องที่มั่นของกรุงศรีอยุธยาซึ่งมีสภาพเหมือนเกาะ น้ำจะท่วมรอบนอกในฤดูน้ำหลาก การมีแม่น้ำใหญ่เป็นคูเมืองโดยรอบนับเป็นชัยภูมิที่เหมาะสม ในการป้องกันข้าศึกในสมัยนั้น

เมื่อกองทัพพม่าไปแล้ว พม่าต้องประสบปัญหาการจลาจลภายใน เนื่องจากหัวเมืองขึ้น ต่างพากันตั้งตนเป็นอิสระ พระเจ้าตะเบ็งชเวตี้ถูกลอบปลงพระชนม์ กว่าพระเจ้าบุเรงนอง จะปราบจลาจลได้สำเร็จก็ใช้เวลานานถึง 15 ปี ทำให้ไทยมีเวลาเตรียมตัวป้องกันบ้านเมือง

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงเตรียมการต่างๆ เพื่อให้ไทยพร้อมรับสงคราม ที่จะมีความในวันข้างหน้า คือ

- 1) สร้างกำแพงเมืองและป้อมพระนครให้มั่นคงแข็งแรง เพราะเดิมเป็นเพียงถมดิน เป็นเชิงเนินแล้วปักเสาไม้ระเนียดข้างบนซึ่งจะทานกำลังปืนใหญ่ไม่ได้
- 2) ขุดคลองมหานาคให้เป็นคูเมืองชั้นนอกตามแนวแม่น้ำทางด้านเหนือ เป็นการขยายแนวป้องกันพระนครทางด้านเหนือออกไปให้ไกลเพราะพม่าจะเข้าตีด้านนี้มากกว่า ด้านอื่น

3) รื้อกำแพงเมืองสุพรรณบุรี นครนายก และลพบุรี ซึ่งเป็นเมืองหน้าด่าน เพราะเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ในการป้องกันพระนครดังที่เข้าใจกันมา แต่ปรากฏว่ากลับเป็นประโยชน์ให้ข้าศึกใช้เป็นที่พักที่มั่นเตรียมการตีพระนคร

4) สำรวจทำบัญชีราษฎรในเขตรอบราชธานี ตั้งแต่เมืองชัยนาทลงมาถึงเมืองชลบุรี และเพชรบุรี ทำให้ได้กำลังทหารไว้สำหรับรบพุ่งกับข้าศึกเป็นจำนวนมาก

5) ตั้งเมืองใหม่ 3 เมือง โดยยกบ้านตลาดขวัญขึ้นเป็นเมืองนนทบุรี ยกบ้านท่าจีนขึ้นเป็นเมืองสาครบุรี และแบ่งเขตเมืองราชบุรีกับเมืองสุพรรณบุรีตั้งเป็นเมืองนครชัยศรี ด้วยทรงประสงค์จะให้เป็นที่รวบรวมพลรายรอบพระนคร

6) จัดเตรียมพาหนะทั้งช้าง ม้า และเรือ ในครั้งนั้นสามารถจับช้างเผือกได้ถึง 7 ช้าง

นับได้ว่าการเตรียมการป้องกันพระนครครั้งนี้ช่วยสร้างความมั่นคงแข็งแรงพร้อมที่จะต่อสู้ป้องกันข้าศึกที่เข้ามารุกราน

การบ่อนทำลายของข้าศึกต่อความมั่นคงของชาติ

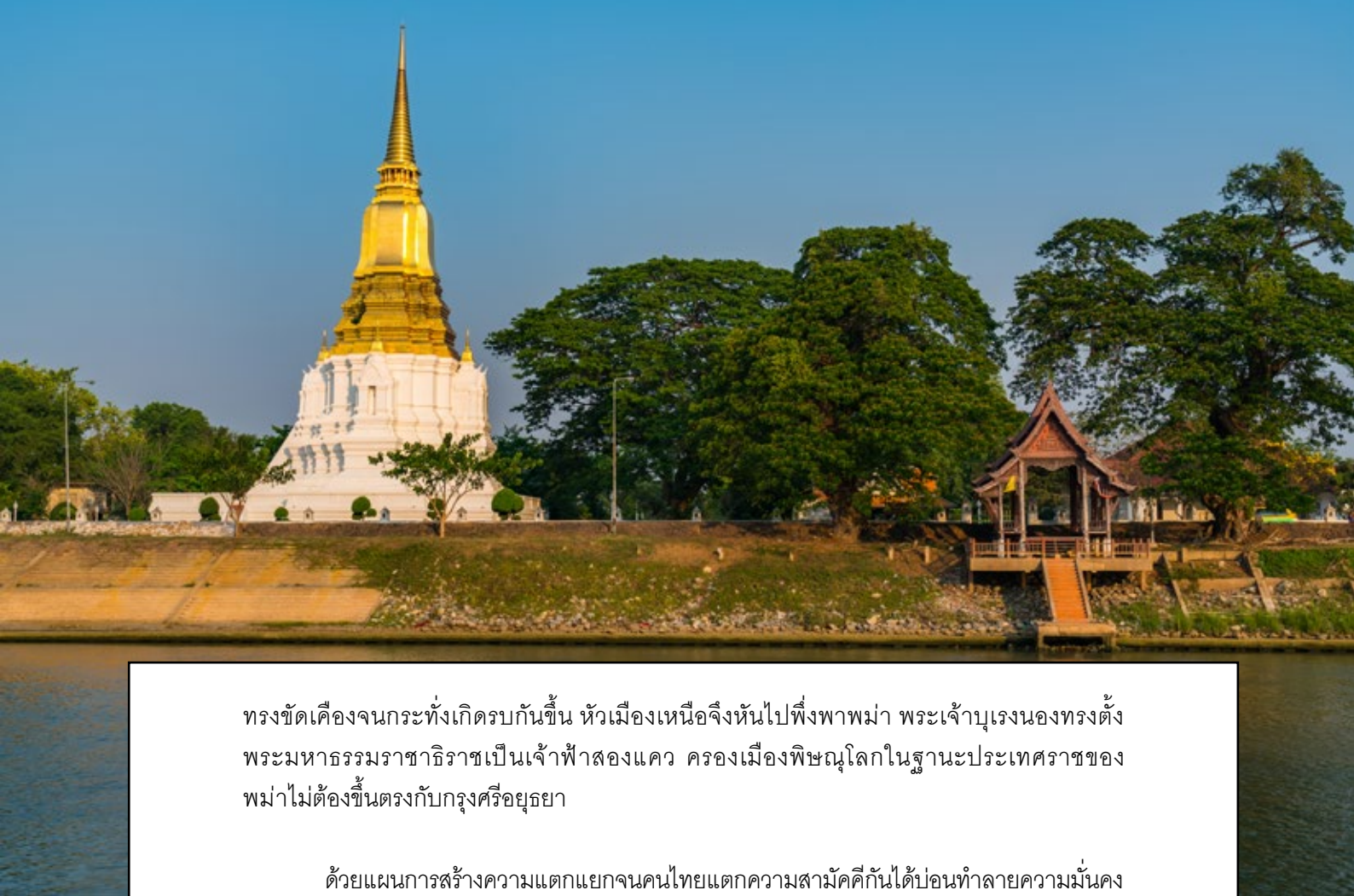
เมื่อพระเจ้าบุเรงนองปราบจลาจลในพม่าได้สำเร็จ ก็คิดที่จะขยายอำนาจไปยังดินแดนอื่น เพื่อสร้างอำนาจให้ยิ่งใหญ่ เมื่อทรงทราบข่าวว่าไทยมีช้างเผือก 7 ช้าง จึงหาเหตุมาตีไทย เมื่อ พ.ศ. 2106 พระเจ้าบุเรงนองส่งทูตเชิญพระราชสาส์นและเครื่องราชบรรณาการเข้ามาถวายสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พร้อมกับทูตขอช้างเผือก 7 ช้าง โดยหวังให้ไทยแตกแยก แผนการของพระเจ้าบุเรงนองได้ผลเพราะทำให้ขุนนางไทยเกิดความคิดเห็นแตกแยกออกไป 2 กลุ่ม ขุนนางไทยกลุ่มใหญ่เห็นว่าควรยอมตามพม่า เพื่อจะได้ไม่เกิดสงคราม แต่อีกกลุ่มหนึ่งซึ่งมี**พระรามเมศวร พระยาจักรี และพระสุนทรสงคราม** เห็นว่าไม่ควรให้ โดยให้เหตุผลว่าการขอช้างเผือกเป็นเพียงอุบาย และถ้าให้ไปคนทั้งหลายก็จะคิดว่าไทยเกรงกลัว ซึ่งเป็นการเสื่อมพระเกียรติยศ ถึงอย่างไรพระเจ้าบุเรงนองก็จะต้องหาเหตุมาตีไทย จนได้ และในครั้งนี้ฝ่ายไทยก็เตรียมการป้องกันพระนครอย่างแข็งขันแล้ว สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ทรงเห็นด้วยกับขุนนางกลุ่มหลัง

เมื่อไทยตอบพระราชสาส์นปฏิเสธไม่ยอมให้ช้างเผือกแก่พระเจ้าบุเรงนองไปแล้ว ก็เตรียมป้องกันพระนครรับศึกที่จะมีขึ้น โดยรวบรวมผู้คนและเสบียงอาหารเข้าไว้ในพระนคร จัดวางปืนใหญ่บนป้อมปราการรายรอบพระนคร และสร้างค่ายรอบพระนครทั้ง 4 ทิศ ป้องกันไม่ให้ข้าศึกเข้าล้อมพระนคร

กองทัพพม่านำโดยพระเจ้าบุเรงนองยกกองทัพเข้ามาทางด่านแม่ละเมา เข้าตีหัวเมืองเหนือ ได้เมืองกำแพงเพชร พิษณุโลก สุวรรณโลก สุโขทัย และพิษขัย แล้วมุ่งตรงเข้ากรุงศรีอยุธยา ท้าพม่าปะทะกับทัพไทยที่ชัยนาท ทัพไทยสู้ไม่ได้ถอยลงมายังพระนคร ข้าศึกโจมตีค่ายรอบพระนครได้ 3 ค่าย ยกเว้นค่ายบ้านท้ายคู แล้วเข้าล้อมพระนครไว้ทั้ง 3 ด้าน ทั้งไทยและพม่าต่างใช้ปืนใหญ่ยิงตอบโต้กัน แม้ว่าไทยจะเตรียมการรักษาพระนครมาเป็นอย่างดีแต่เหล่าขุนนางแตกความสามัคคีกัน ทำให้การป้องกันพระนครอ่อนแอลง ขณะที่กรุงศรีอยุธยาถูกล้อมอยู่นี้ ปรากฏว่าทางเมืองหงสาวดีของพม่าเกิดกบฏ พระเจ้าบุเรงนองต้องการยกทัพกลับ แต่เห็นว่าไทยกำลังแตกสามัคคีจึงมีพระราชสาส์นมายังสมเด็จพระมหาจักรพรรดิให้ยอมรับเป็นไมตรีและยุติสงคราม สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงยอมรับข้อเสนอลงของพระเจ้าบุเรงนองโดยยอมเสียช้างเผือก 4 ช้าง ส่งส่วยช้างปีละ 30 เชือก เงินปีละ 300 ชั่ง และยอมยกผลประโยชน์ในการเก็บภาษีอากรเมืองมะริดให้พม่า นอกจากนี้พระเจ้าบุเรงนองยังได้นำผู้นำไทยบางคนที่ต้องด้านพม่า และขอ**สมเด็จพระนเรศวร** พระราชโอรสของพระมหาธรรมราชาธิราชไปเป็นตัวประกันไว้ที่เมืองหงสาวดีด้วย

สงครามครั้งนี้แม้ว่าข้าศึกจะตีไทยไม่ได้แต่ก็ได้บั่นทอนความมั่นคงของไทยเป็นอันมาก พม่าได้ความแตกแยกขึ้นในหมู่คนไทยขุนนางที่มีฝีมือถูกนำไปเป็นตัวประกัน ขุนนางที่ยังอยู่ในกรุงศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็นพวกที่ไม่ต้องการทำสงคราม

แผนการของพระเจ้าบุเรงนองเริ่มได้ผล ขั้นต่อไปคือพยายามแยกหัวเมืองเหนือออกจากกรุงศรีอยุธยา โดยพยายามยกย่อง**พระมหาธรรมราชาธิราช** พร้อมกับยุยงส่งเสริมไม่ให้ไปปฏิบัติตามบังคับบัญชาของ**สมเด็จพระมหินทราธิราช** (ครองราชย์ พ.ศ. 2111 – 2112) ซึ่งได้ขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาสืบต่อจากสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เป็นเหตุให้สมเด็จพระมหินทราธิราช

ทรงขัดเคืองจนกระทั่งเกิดรบกันขึ้น หัวเมืองเหนือจึงหนีไปพึ่งพาม้า พระเจ้าบุเรงนองทรงตั้งพระมหาธรรมราชาธิราชเป็นเจ้าฟ้าสองแคว ครองเมืองพิษณุโลกในฐานะประเทศราชของพม่าไม่ต้องขึ้นตรงกับกรุงศรีอยุธยา

ด้วยแผนการสร้างความแตกแยกจนคนไทยแตกความสามัคคีกันได้บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติโดยทำให้ไทยแตกแยกออกเป็น 2 ฝ่าย และเป็นสาเหตุของการเสียกรุงในเวลาต่อมา

การแตกความสามัคคีของคนไทยและการเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 1

เมื่อ พ.ศ. 2111 พระเจ้าบุเรงนองนำทัพเข้ามาล้อมพระนครอย่างสะดวก ไม่มีทัพไทยออกไปต่อสู้ พระเจ้าบุเรงนองพยายามโหมกำลังเข้าตีพระนครแต่ไม่สำเร็จ พม่าล้อมพระนครนานกว่า 4 เดือนก็ยังตีไม่ได้และใกล้ฤดูน้ำหลากแล้ว แม้พม่าจะพยายามเข้าตีพระนครอีกหลายครั้งแต่ก็ไม่สำเร็จ พระเจ้าบุเรงนองและพระมหาธรรมราชาธิราชจึงคิดอุบายเกลี้ยกล่อมพระยาจักรีที่นำตัวไปครั้งสงครามข้างเผือกให้ยอมเป็นไส้ศึกให้พม่า โดยแกล้งจงจำแล้วปล่อยให้หนีเข้าพระนครสมเด็จพระมหินทราธิราชไม่ทรงคิดว่าเป็นอุบายจึงรับพระยาจักรีไว้แล้ว ตั้งให้เป็นผู้รักษาพระนครแทนพระยาราม พระยาจักรีได้ทรยศต่อชาติด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ทูลยุยงให้สมเด็จพระมหินทราธิราชสำเร็จโทษ**พระศรีเสาวราช**ซึ่งเป็นพระเจ้าน้องยาเธอที่ช่วยบัญชาการรบพุ่งเข้าศึกอย่างเข้มแข็ง ขุนนางคนใดมีฝีมือต่อสู้เข้าศึกก็ย้ายหน้าที่ให้ไปรักษาการในด้านที่ไม่มีข้าศึกเข้ามาและนำคนที่เห็นว่าอ่อนแอมารักษาน้ำที่สำคัญ เมื่อเห็นว่าการรักษาพระนครอ่อนแอแล้วพระยาจักรีก็ลอบให้สัญญาณเข้าศึกเข้าตีพระนคร พม่าสามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2112 รวมเวลาที่ล้อมพระนครอยู่ถึง 9 เดือน

การที่ไทยต้องเสียเอกราชในครั้งนี้เป็นเพราะคนไทยบางคนที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการป้องกันบ้านเมืองกลับทำการทรยศเป็นไส้ศึก การแตกความสามัคคีของไทยนับเป็นบทเรียนอันสำคัญยิ่งที่คนไทยในยุคหลังจะต้องจดจำและร่วมมือร่วมใจกันป้องกันประเทศชาติให้พ้นจากการรุกรายและตกเป็นเมืองขึ้นของต่างชาติ

(อ่านต่อฉบับหน้า)

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

(ตอนที่ 2)

ปรัชญาด้านการศึกษาของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ที่มีความรู้ความคิดทางการศึกษาอย่างลึกซึ้ง ท่านเป็นทั้งครู ผู้บริหาร นักวางแผนการศึกษา และเป็นผู้นำทางความคิดที่จะขับเคลื่อนระบบและกระบวนการศึกษาของชาติเข้าสู่ยุคใหม่ มีความเป็นไทย และก้าวไกลทัดเทียมอารยประเทศ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2541) ได้สรุปว่า “...เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี มีแนวคิดเรื่องการศึกษา ในลักษณะบูรณาการ กล่าวคือ การศึกษามีใช่เป็นเพียงการอ่านเขียนเรียนหนังสือเท่านั้น หากแต่ต้องเป็น การฝึกหัดด้านงานอาชีพ การอบรมจิตใจและคุณธรรม การพัฒนาสุขภาพ ทั้งทางกายและจิตใจ ท่านสนใจงานด้านการกีฬา การสั่งสอนธรรมจริยา การสร้างนิสัยรักการทำงานเพื่อการพึ่งตนเอง การฝึกหัดอบรมเยาวชนให้พัฒนาทุกด้านอย่างผสมกลมกลืนเช่นนี้ เป็นการศึกษาที่แท้ ท่านเน้นว่า การพัฒนามนุษย์ทำให้ชาติเจริญได้ การศึกษาจึงมีอำนาจและมีพลังหนุนให้เกิดการพัฒนา...”

ตัวอย่างข้อเขียนของ “ครูเทพ” ซึ่งเป็นนามปากกานามหนึ่งของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้แสดงถึง ความคิดที่ “คม” และ “ลึก” อย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา พอนำมาเสมอได้บางข้อความ ต่อไปนี้

“...ศึกษาคือสิริสูงส่ง	สยามสงวนควรคง
ธำรงสยามยามเผลอ	
ทหารเอกเกิดเต็มเขมแข็ง	ส่งสยามดำแดง
แข่งคำฟ้าเศรษฐสงคราม	
จัดประมศึกษาขงดงาม	นกสองตัวตาม
ดูม้วยด้วยกระสุนลูกเดียว	
	6 ตุลาคม 72...”

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้เขียนถึงความมุ่งหมาย 4 ประการของการจัดการศึกษา คือ 1) ให้มีวิชาชีพ 2) ให้มีวิชาที่ปลูกสติปัญญาตามควรแก่อัตภาพ 3) ให้มีจรรยาดี และ 4) ให้รู้จักบำรุงกาย โรงเรียนทุกโรงควรจัดให้ทุกคนมีส่วนในพลศึกษา เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี มีความคิดที่ต้องให้ประชาชนศึกษาเล่าเรียนทั่วถึงกันทุกคน เป็นการเขยิบความรู้แห่งชาติให้สูงขึ้นพร้อมกันทั้งหมด ท่านได้อธิบายแผนการศึกษาแห่งชาติที่เรียกว่า “ศึกษาพฤษ” ว่า **ราก** ของต้นไม้การศึกษา ได้แก่ มูลศึกษาหรืออนุบาล **ลำต้น** คือ ประถมศึกษาสายสามัญ 3 - 4 ปี เมื่อเรียนขึ้นไปถึง **คาบต้น** ก็แยกกิ่งแตกออกเป็นประถมศึกษาวิสามัญ มัธยมศึกษาวิสามัญ (ซึ่งเน้นงานอาชีพ) แล้วงอ **ลำต้น** แตกกิ่งก้านขึ้นไปเป็นมัธยมปลายและอุดมศึกษา

งานประพันธ์ของ “ครูเทพ” ทั้งที่เป็นความเรียง โคลงกลอน และคำบรรยายทางวิชาการ ด้านการจัดการศึกษาได้แสดงให้เห็นแนวคิดที่แหลมคม ทั้งในด้านการบริหาร การวางแผนเพื่อพัฒนามนุษย์ ทั้งกายและจิตใจ ตลอดจนความเป็นผู้นำทางวิชาชีพครู เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี เป็นกำลังสำคัญ ในการก่อตั้งสมาคมอาจารย์สมาคม ซึ่งเป็นสมาคมวิชาชีพครูแห่งแรกของประเทศไทย

บทเพลง “กราวกีฬา” ที่เป็นอมตะที่สอนให้นักเรียนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ ต้องปลูกฝังไว้ในความคิดและจิตใจของสมาชิกในสังคมไทยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเนื้อเพลงตอนหนึ่งว่า

“...ใจคอมั่นคงทรงศักดิ์ รู้จักหักค้อนไล่
รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย ไว้ใจได้ทั่วทั้งรักชัง...”

บทเพลงนี้แสดงถึงการฝึกฝนให้บุคคลต้องพัฒนาตนทั้งทางกายและจิตไปพร้อมกัน การกีฬาจึงมี ความหมายมากกว่าการแข่งขัน หากแต่เป็นการสอนเรื่องความยุติธรรม ความอดทน ความมีระเบียบวินัย เกียรติแห่งความเป็นสุภาพบุรุษ และการทำงานเป็นทีม

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี มีแนวคิดที่นำจิตวิทยามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึง ศักยภาพของผู้เรียน เน้นวิธีการฝึกหัดอบรมเด็กอย่างมีเหตุผล สอนด้วยความรัก รู้จักการเสริมแรง และ การลงโทษที่พอเหมาะพอดี ดังบทกลอนว่า

“...ให้เหตุผลครอบงำยอมทำได้ เด็กผู้ใหญ่ ครู ศิษย์ ไม่ผิดที่
อบรมด้วยเหตุผลได้คงดี น้ำรักมีเมตตาเป็นยาพอ
เก็บไม้เรียวห่อไว้ในตู้เหล็ก สำหรับเด็กเกกมะเกราะและเหลื่อขอ
การก่อกวนชานไว้ใช้ลูกย่อ แล้วห่มห่อด้วยรักจักมีชัย...”

การศึกษาของประเทศไทยโดยเฉพาะการฝึกหัดครู ได้รับการวางรากฐานมาอย่างเหมาะสมกับ ความจำเป็นแห่งยุคสมัย ผลงานของเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้แสดงถึงความเชื่อมั่นในกระบวนการจัด การศึกษาว่าเป็นการพัฒนาคน และการพัฒนาความเจริญของประเทศชาติ ตั้งแต่เริ่มรับราชการ ใน พ.ศ. 2435 จนถึง พ.ศ. 2469 ท่านได้อุทิศตนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างเข้มแข็ง นับเป็นปูชนียบุคคลแห่งวิชาชีพครูโดยแท้

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคหัวใจ เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2486 ณ บ้านพักถนนนครสวรรค์ รวมอายุได้ 66 ปี 1 เดือน

ที่มา : สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2555. 265 – 272

ระบบคลาวด์คืออะไร

ความหมายของคำว่า **Cloud Computing** หรือ **การประมวลผลแบบคลาวด์** หมายถึงอะไร? ปัจจุบัน เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ (Cloud Computing) มีบทบาทอย่างมากในวงการทางด้านไอที เพราะด้วยความหลากหลายทางด้านการบริการของคลาวด์ ไม่ว่าจะเป็น การบริการโครงสร้างพื้นฐานทางไอที (Infrastructure as a Service) การบริการแพลตฟอร์ม (Platform as a Service) การบริการด้านซอฟต์แวร์ (Software as a Service) ซึ่งบริการทั้งหมดมีความยืดหยุ่น ใช้เท่าไรจ่ายเงินเท่านั้น เปรียบเสมือนกับการชำระเงินค่าสาธารณูปโภค ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ เป็นต้น และยังมีคลาวด์ในแบบที่ใช้ฟรีมากมาย เช่น การฝากไฟล์ไว้บน google drive, dropbox, gmail, hotmail, สังคมออนไลน์ facebook, twitter และซอฟต์แวร์ต่างๆ ที่อยู่บนเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ เช่น การสร้างไฟล์เอกสารต่างๆ (Office Document) บน Hotmail บน Gmail บนหน้าเว็บด้วย Site.Google, Blogger, Facebook Fanpage เป็นต้น

ระบบคลาวด์อยู่ที่ไหน

.....

จากความแตกต่างของคลาวด์ในหลายๆ ประเภท บริการคลาวด์ส่วนตัว (Private Cloud) ผู้ที่สามารถใช้บริการจะเป็นเพียงพนักงานขององค์กรนั้นเท่านั้น สิทธิความเป็นเจ้าของและการบริหารจัดการจะเป็นขององค์กรลูกค้า ถึงแม้ว่าการบริหารจัดการภายในจะทำโดยซัพพลายเออร์ภายนอก หรือผู้ให้บริการภายนอกที่เรียกว่า IT Outsourcing (ITO) Service ก็ได้ คลาวด์แบบกลุ่มที่มีความสนใจเรื่องเดียวกันร่วมกัน (Community Cloud) คือ คลาวด์ส่วนตัว (Private Cloud) ที่เปิดให้หลายๆ องค์กรสามารถเข้ามาใช้งานร่วมกันได้ โดยพนักงานขององค์กรนั้นและพนักงานขององค์กรอื่นที่ได้รับอนุญาต คลาวด์แบบสาธารณะ (Public Cloud) คือ คลาวด์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ทุกคนสามารถใช้งานได้ ตัวอย่างเช่น บริการคลาวด์ของเมซอน Amazon Elastic Compute Cloud (EC2) หรือของ Google อย่าง Google App Engine ประเด็นสุดท้ายสำหรับองค์กรที่ต้องพิจารณาในระยะยาว คือ การประยุกต์ใช้คลาวด์ในแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมร่วมกัน หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า คลาวด์แบบผสม (Hybird Cloud) ซึ่งโดยมากเป็นการผสมผสานการทำงานระหว่างคลาวด์ส่วนตัว (Private Cloud) กับคลาวด์สาธารณะ (Public Cloud)

ประโยชน์ของ Cloud Computing

- เพิ่มความสะดวกให้กับผู้ที่ต้องนำงานกลับมาทำที่บ้าน หรือ เดินทางบ่อยๆ
 - ไม่ต้องติดตั้งโปรแกรมลงในคอมพิวเตอร์ (เลิกใช้แผ่นซีดีกันเสียที และก็ไม่ต้องเสียเงินซื้อโปรแกรมลิขสิทธิ์ที่แสนแพง)
 - มีบริการและแอปพลิเคชันที่หลากหลาย
 - ความปลอดภัยของข้อมูลค่อนข้างสูง หากกังวลถ้าเกิดวันหนึ่งคอมพิวเตอร์ของคุณพังขึ้นมา
 - ข้อมูลของคุณก็ยังคงอยู่บนก้อนเมฆ
 - ทำลายกำแพงที่กั้นระหว่างระบบปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็น PC หรือ MAC ก็ทำงานร่วมกันได้
- รวมไปถึงอุปกรณ์ต่างชนิดกัน ก็สามารถเข้าถึงข้อมูลแบบเดียวกันได้เรื่องที่ต้องคำนึง
- อาศัยอินเทอร์เน็ตในการใช้งาน Cloud Service ดังนั้น การทำงานจะช้าหรือเร็วจึงขึ้นอยู่กับความเร็วในการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต
 - ผู้ให้บริการ Cloud Service มีการเรียกจัดเก็บค่าใช้บริการ แต่ก็ไม่ถึงกับแพงมากมายเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับ
 - การให้บริการฟรีก็มีเช่นกัน แต่อาจจะจำกัดพื้นที่ หรือ ความสามารถบางประการ

การนำเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ มาใช้ในการเรียนการสอน

เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ บบบาทในสถานศึกษา กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถนำเทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมากมายหลายวิธี สามารถให้เด็กใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้องถูกเวลา ทำให้ประหยัดเวลา ลดการใช้ทรัพยากรบางอย่างได้ ทำให้ก้าวสู่อนาคตห้องเรียน 4.0 ได้อย่างไม่ยากนัก เทคโนโลยีคลาวด์คอมพิวเตอร์ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนต่างๆ

การใช้ Facebook สำหรับสร้างกลุ่มการเรียนรู้

การใช้ Google+ สำหรับการแชร์ไฟล์ สไลด์ และเอกสารประกอบการเรียนการสอนต่างๆ

การใช้ Youtube เป็นสื่อมัลติมีเดียสำหรับการสอนนอกห้องเรียน

การใช้ Blogger ในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่บทความ ผลงานและองค์ความรู้ต่างๆ

การใช้ Hotmail สร้างและเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์

การสื่อสารแบบไร้พรมแดนกับนักเรียนนักศึกษาด้วย Skype

การรีโมทคอนโทรลเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วย Treamviewer เพื่อแก้ไขปัญหาและดำเนินการต่างๆ

การใช้ Twitter ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและงานต่างๆ

การใช้ Calendar ใน Hotmail, Gmai, หรือ สร้างกิจกรรมใน Facebook เพื่อเป็นกำหนดการในโครงการหรืองานต่างๆ

ปิงปอง

กีฬาปิงปองหรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เทเบิลเทนนิส เป็นกีฬาสนทนากการอีกชนิดหนึ่งที่สามารถเล่นเพื่อสร้างความสนุกสนานในหมู่คณะ ขณะเดียวกันก็เป็นกีฬาที่มีความท้าทายที่ผู้เล่นต้องอาศัยไหวพริบ และความคล่องแคล่วของร่างกายในการรับ - ส่งลูก ซึ่งความท้าทายนี้จึงทำให้กีฬาปิงปองได้รับความนิยมในระดับสากล กระทั่งถูกบรรจุในการแข่งขันระดับโลก ด้วยความน่าสนใจของกีฬาปิงปองนี้ ผมจึงนำข้อมูลของกีฬาปิงปองมาฝาก ท่านผู้อ่านครับ

ประวัติกีฬาปิงปอง หรือ เทเบิลเทนนิส

กีฬาปิงปองได้เริ่มขึ้นครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1890 (พ.ศ. 2433) ที่ประเทศอังกฤษ โดยในอดีตอุปกรณ์ที่ใช้เล่นปิงปองเป็นไม้หุ้มหนังสัตว์ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับไม้ปิงปองในปัจจุบัน ส่วนลูกที่ใช้ดีเป็นลูกเซลลูโลยด์ซึ่งทำจากพลาสติก กึ่งสังเคราะห์โดยเวลาที่ลูกบอลกระทบกับพื้นโต๊ะ และไม้ดีจะเกิดเสียง “ปิก - ป็อก” ดังนั้นกีฬานี้จึงถูกเรียกชื่อตามเสียงที่ได้ยินว่า “ปิงปอง” (PINGPONG) และได้เริ่มแพร่หลายในกลุ่มประเทศยุโรปก่อน

วิธีการเล่นในสมัยยุโรปตอนต้น จะเป็นการเล่นแบบยัน (BLOCKING) และแบบดันกด (PUSHING) ซึ่งต่อมาได้พัฒนามาเป็นการเล่นแบบ BLOCKING และ CROP หรือเรียกว่า การเล่นถูกตัด ซึ่งวิธีการเล่นนี้เป็นที่นิยมมากแถบยุโรป ส่วนวิธีการจับไม้ จะมี 2 ลักษณะ คือ จับไม้แบบจับมือ (SHAKEHAND) ซึ่งเราเรียกกันว่า “จับแบบยุโรป” และการจับไม้แบบจับปากกา (PEN-HOLDER) ซึ่งเราเรียกกันว่า “จับไม้แบบจีน”

ในปี ค.ศ. 1900 (พ.ศ. 2443) เริ่มปรากฏว่า มีการหันมาใช้ไม้ปิงปองติดยางเม็ดแทนหนังสัตว์ ดังนั้นวิธีการเล่นแบบรุก หรือแบบบุกโจมตี (ATTRACK หรือ OFFENSIVE) โดยใช้ท่าหน้ามือ (FOREHAND) และหลังมือ (BACKHAND) เริ่มมีบทบาทมากขึ้น และยังคงนิยมการจับแบบไม้แบบยุโรป ดังนั้นจึงถือว่ายุโรปเป็นศูนย์กลางของกีฬาปิงปองอย่างแท้จริง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1922 (พ.ศ. 2465) ได้มีบริษัทค้าเครื่องกีฬาจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าว่า “PINGPONG” ด้วยเหตุนี้ กีฬาปิงปองจึงต้องเปลี่ยนชื่อเป็น เทเบิลเทนนิส (TABLE TENNIS) และในปี ค.ศ. 1926 (พ.ศ. 2469) ได้มีการประชุมก่อตั้งสหพันธ์เทเบิลเทนนิสนานาชาติ (INTERNATIONAL TABLETENNIS FEDERATION : ITTF) ขึ้นที่กรุงลอนดอนในเดือนธันวาคม พร้อมกับมีการจัดการแข่งขันเทเบิลเทนนิสแห่งโลกครั้งที่ 1 ขึ้นเป็นครั้งแรก

จากนั้นในปี ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) เป็นยุคที่ประเทศญี่ปุ่นซึ่งได้หันมาสนใจกีฬาเทเบิลเทนนิสมากขึ้น และได้มีการปรับวิธีการเล่นโดยเน้นไปที่การตบลูกแม่นยำและหนักหน่วง และการใช้จังหวะเด่นของปลายเท้า ต่อมาในปี ค.ศ. 1952 (พ.ศ. 2495) ญี่ปุ่นได้เข้าร่วมการแข่งขันเทเบิลเทนนิสโลกเป็นครั้งแรก ที่กรุงบอมเบย์ ประเทศอินเดีย และในปี ค.ศ. 1953 (พ.ศ. 2496) สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงได้เข้าร่วมการแข่งขันเป็นครั้งแรกที่กรุงบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย ทำให้กีฬาเทเบิลเทนนิสกลายเป็นกีฬาระดับโลกที่แท้จริง โดยในยุคนี้ญี่ปุ่นใช้การจับไม้แบบจับปากกา และมีการพัฒนาไม้ปิงปองโดยใช้ยางเม็ดสอดไส้ด้วยฟองน้ำเพิ่มเติมจากยางชนิดเม็ดเดิมที่ใช้กันทั่วโลก

ในเรื่องเทคนิคของการเล่นนั้น ยุโรปจะมีเทคนิคการรุกด้วยความแม่นยำ และมีช่วงตีวงสวิงสั้นๆ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับญี่ปุ่นที่ใช้ปลายเท้าเป็นศูนย์กลางของการตีลูกแบบรูกอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศญี่ปุ่นสามารถชนะการเล่นของยุโรปได้ แม้ในช่วงแรกหลายประเทศจะมองว่าวิธีการเล่นของญี่ปุ่นเป็นการเล่นที่ค่อนข้างเสี่ยง แต่ญี่ปุ่นก็สามารถเอาชนะในการแข่งขันติดต่อกันได้หลายปี เรียกได้ว่าเป็นยุคมีดของยุโรปเลยทีเดียว

ในที่สุดสถานการณ์ก็เปลี่ยนไป เมื่อสาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถเอาชนะญี่ปุ่นได้ด้วยวิธีการเล่นที่โจมตีแบบรวดเร็ว ผสมผสานกับการป้องกัน ซึ่งจีนได้ศึกษาการเล่นของญี่ปุ่น ก่อนนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการเล่นแบบที่จีนถนัด กระทั่งกลายเป็นวิธีการเล่นของจีนที่เราเห็นในปัจจุบัน

หลังจากนั้นยุโรปได้เริ่มฟื้นตัวขึ้นมาอีกครั้ง เนื่องจากนำวิธีการเล่นของชาวอินเดียมาปรับปรุง และในปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) จึงเป็นปีของการประจันหน้าระหว่างผู้เล่นชาวยุโรป และผู้เล่นชาวเอเชีย แต่นักกีฬาของญี่ปุ่นได้แก่ตัวลงแล้ว ขณะที่นักกีฬารุ่นใหม่ของยุโรปได้เริ่มเก่งขึ้น ทำให้ยุโรปสามารถคว้าตำแหน่งชนะเลิศชายเดี่ยวของโลกไปครองได้สำเร็จ

จากนั้นในปี ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) นักเทเบิลเทนนิสชาวสวีเดน ชื่อ สเตลลัง เบนค์สัน เป็นผู้เปิดศักราชใหม่ให้กับชาวยุโรป โดยในปี ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) ทีมสวีเดนสามารถคว้าแชมป์โลกได้ จึงทำให้ชาวยุโรปมีความมั่นใจในวิธีการเล่นที่ปรับปรุงมา ดังนั้นนักกีฬาของยุโรปและนักกีฬาของเอเชีย จึงเป็นคู่แข่งที่สำคัญ ในขณะที่นักกีฬาในกลุ่มชาติอาหรับและลาตินอเมริกา ก็เริ่มก้าวหน้ารวดเร็วขึ้น และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเทคนิค ทำให้การเล่นแบบตั้งรับ ซึ่งหายไปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1960 (พ.ศ. 2503) เริ่มกลับมามีบทบาทอีกครั้ง

จากนั้นจึงได้เกิดการพัฒนาเทคนิคการเปลี่ยนหน้าไม้ ในขณะที่เล่นลูก และมีการปรับปรุงหน้าไม้ซึ่งติดด้วยยางที่มีความยาวของเม็ดยาวมากกว่าปกติ โดยการใช้ยางที่สามารถเปลี่ยนวิธีการหมุน และทิศทางของลูกเข้าได้ จึงนับได้ว่ากีฬาเทเบิลเทนนิสเป็นกีฬาที่แพร่หลายไปทั่วโลก โดยมีการพัฒนาอุปกรณ์ และมีวิธีการเล่นใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา กระทั่งกีฬาเทเบิลเทนนิสได้ถูกบรรจุเป็นการแข่งขันประเภทหนึ่งในกีฬาโอลิมปิก เมื่อปี ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

เทเบิลเทนนิสในประเทศไทย

สำหรับประวัติกีฬาเทเบิลเทนนิสในประเทศไทยนั้นทราบเพียงว่า คนไทยรู้จักคุ้นเคยและเล่นกีฬาเทเบิลเทนนิสมาเป็นเวลาช้านานแต่รู้จักกันในชื่อว่กีฬาปิงปองโดยไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่า มีการนำกีฬาชนิดนี้เข้ามาเล่นในประเทศไทยตั้งแต่เมื่อใด และใครเป็นผู้นำเข้ามา แต่ปรากฏว่ามีการเรียนการสอนมานานกว่า 30 ปี โดยในปี พ.ศ. 2500 ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งสมาคมเทเบิลเทนนิสสมัครเล่นแห่งประเทศไทย และมีการแข่งขันของสถาบันต่างๆ รวมทั้งมีการแข่งขันชิงแชมป์ถ้วยพระราชทานแห่งประเทศไทยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การเล่นกีฬาปิงปอง หรือ เทเบิลเทนนิส

กีฬาปิงปอง หรือ เทเบิลเทนนิส ที่เรารู้จักกันนั้น ถือเป็นกีฬาที่มีความยากในการเล่น เนื่องจากธรรมชาติของกีฬาประเภทนี้ ถูกจำกัดให้ตีลูกปิงปองลงบนโต๊ะของคู่ต่อสู้ ซึ่งบนฝั่งตรงข้ามมีพื้นที่เพียง 4.5 ฟุต X 5 ฟุต และลูกปิงปองยังมีน้ำหนักเบาเพียง 2.7 กรัม โดยความเร็วในการเคลื่อนที่จากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งหนึ่ง ใช้เวลาไม่ถึง 1 วินาที ทำให้นักกีฬาต้องตีลูกปิงปองที่กำลังเคลื่อนมากลับไปทันที ซึ่งหากลังเลแล้วตีพลาดหรือไม่ตีเลย ก็อาจทำให้ผู้เล่นเสียคะแนนได้

ทั้งนี้ ปิงปองมีประโยชน์ต่อผู้เล่น เนื่องจากต้องอาศัยความคล่องแคล่ว ว่องไวในทุกส่วนของร่างกาย ดังนี้

-
- สมอง :** ปิงปองเป็นกีฬาที่ต้องใช้สมองในการคิดอยู่ตลอดเวลา รวมถึงต้องวางแผนการเล่นแบบฉับพลันอีกด้วย
 - สายตา :** สายตาจะต้องจ้องมองลูกอยู่ตลอดเวลา เพื่อสังเกตหน้าไม้ของคู่ต่อสู้และมองลูกว่าจะหมุนมาในลักษณะใด
 - ลำตัว :** การตีลูกปิงปองในบางจังหวะต้องใช้ลำตัวเข้าช่วย
 - แขน :** ต้องมีพลังกำลัง และมีความอดทนในการฝึกซ้อมแบบสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเคยชิน
 - ข้อมือ :** ในการตีบางลักษณะจำเป็นต้องใช้ข้อมือเข้าช่วย ลูกจึงจะหมุนมากยิ่งขึ้น
 - มือ :** มือที่ใช้จับไม้ปิงปอง จะต้องคล่องแคล่ว และว่องไว รวมถึงต้องรู้สึกได้เมื่อลูกปิงปองสัมผัสลูกหน้าไม้
 - เท้า :** หากเท้าไม่เคลื่อนที่เข้าหาลูกปิงปอง ก็จะทำให้ตามตีลูกปิงปองไม่ทัน
 - หัวเข่า :** ผู้เล่นต้องย่อเข่าเพื่อเตรียมพร้อมในการเคลื่อนที่

วิธีการเล่นกีฬาป้องกัน หรือ เทเบิลเทนนิส

1. การส่งลูกที่ถูกต้อง ลูกจะต้องอยู่ที่ฝ่ามือแล้วโยนขึ้นไปในอากาศ สูงไม่น้อยกว่า 16 เซนติเมตร
2. การรับลูกที่ถูกต้อง เมื่อลูกเทเบิลเทนนิสลูกตีข้ามตาข่ายมากระทบแดนของตนครั้งเดียว ต้องตีกลับให้ข้ามตาข่าย หรืออ้อมตาข่ายกลับไป ลูกที่ให้ส่งใหม่ คือ ลูกเสิร์ฟติดตาข่าย แล้วข้ามไปตกแดนคู่ต่อสู้หรือเหตุอื่นที่ผู้ตัดสินเห็นว่าต้องเสิร์ฟใหม่
3. การแข่งขันมี 2 ประเภท คือ ประเภทเดี่ยวและประเภทคู่
4. การนับคะแนน ถ้าผู้เล่นทำผิดกติกา จะเสียคะแนน
5. ผู้เล่นหรือคู่เล่นที่ทำคะแนนได้ 11 คะแนนก่อน จะเป็นฝ่ายชนะ ยกเว้นถ้าผู้เล่นทั้งสองฝ่ายทำคะแนนได้ 10 คะแนนเท่ากันจะต้องเล่นต่อไป โดยฝ่ายใดทำคะแนนได้มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง 2 คะแนน จะเป็นฝ่ายชนะ
6. การแข่งขันประเภททีมมี 2 แบบ คือ
 - 6.1 SWAYTHLING CUP มีผู้เล่นครั้งละ 3 คน
 - 6.2 CORBILLON CUP มีผู้เล่นครั้งละ 2 - 4 คน

อ้างอิง : <https://highlight.kapook.com/view/72172>

ออมอย่างไรให้เงินงอกเงย :
ออมในกองทุนให้งอกเงย

[ฉบับมนุษย์เงินเดือน ลงทุน RMF]

ภาค 5

ค้นหากองทุน RMF ตราสารทุน ที่ได้ผลตอบแทนดีและสม่ำเสมอ

ในครั้งที่แล้ว เราทราบกันไปแล้วว่าใครที่เลือกลงทุน RMF ตราสารหนี้คงไหนถึงจะทำให้เรามีโอกาสได้ผลตอบแทนดี สม่ำเสมอ และเหมาะกับตัวเรา ในครั้งนี้เราก็จะมาค้นหากองทุน RMF ประเภทตราสารทุนกันบ้างนะครับ เพื่อตอบใจภัยสำหรับคนที่ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุนที่มากขึ้น และยอมรับกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้เราจะมาดูว่าค้นหาได้อย่างไร เพื่อเราจะได้นำเงินลงทุนของเราไปลงทุนให้ได้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับเงินลงทุนของเรามากที่สุด และให้เงินลงทุนของเราปลอดภัยในระดับที่เรายอมรับได้

การค้นหากองทุน RMF ตราสารทุนเพื่อเปรียบเทียบนั้น วิธีการค้นหาก็คคล้ายกันนะครับกับการค้นหากองทุน RMF ที่ลงทุนในตราสารหนี้ โดยเข้าไปที่เว็บไซต์ www.morningstarthailand.com และ www.wealthmagik.com ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลของกองทุนประเภทต่างไว้ๆ (ทั้งนี้ผู้เขียนไม่ได้มีส่วนได้เสียในการโฆษณาเว็บไซต์ดังกล่าว แต่อยากให้เครดิตกับแหล่งข้อมูลที่เราศึกษามาเพียงเท่านั้น) โดยผู้เขียนขอยกตัวอย่างข้อมูลจากเว็บไซต์ของ www.morningstarthailand.com โดยเข้าไปที่หัวข้อ กองทุนรวม >> จัดอันดับกองทุน >> กองทุนประหยัดภาษี (แล้วเลือกประเภทกองทุน RMF ที่ต้องการจะเปรียบเทียบ ในที่นี้เราเลือกเปรียบเทียบ RMF ประเภทตราสารทุน จึงเลือก RMFEQ) >> ผลตอบแทนระยะยาว

Name	Morningstar Rating Overall	3 Yr Volatility	YTD Return %	1 Yr Anlsd %	3 Yr Anlsd %	5 Yr Anlsd %	10 Yr Anlsd %
กองทุนเปิดกรุงไทย หุ้นไฮดิวิเดนส์เพื่อการเลี้ยงชีพ		8.34	-1.2	17.27	10.37	-	-
กองทุนเปิดกรุงศรี ยุโรปอิคิวิดีเพื่อการเลี้ยงชีพ		12.36	-0.83	0.05	4.4	-	-
กองทุนเปิดเค ยูโรเปียน หุ้นทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ		12.93	3.2	3.31	4.25	-	-
กองทุนเปิดซีไอเอ็มบี - พรินซิเพิล หรือฟเพอร์ดี อินคัมเพื่อการเลี้ยงชีพ		7.5	2.22	12.63	14.15	8.31	-
กองทุนเปิดภัทร หุ้นทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ		9.42	-4.9	10.15	10.25	5.84	11.58
กองทุนเปิดกรุงศรี หุ้นปันผลเพื่อการเลี้ยงชีพ		8.93	-1.69	13.07	5.23	1.88	12.97
กองทุนเปิดเค เจแปน หุ้นทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ		15.36	-2.03	13.75	3.68	-	-
กองทุนเปิดเคแถม เวิลด์ หรือฟเพอร์ดีเพื่อการเลี้ยงชีพ		10.94	0.93	5.95	4.28	4.19	-
กองทุนเปิดซีไอเอ็มบี-พรินซิเพิล (แฟม) SET100 เพื่อการเลี้ยงชีพ		9.51	0.95	15.01	6.98	4.21	-
กองทุนเปิดซีไอเอ็มบี-พรินซิเพิล เอเชีย แปซิฟิก ไคโนมิก อินคัม อิคิวิดีเพื่อการเลี้ยงชีพ		10.26	-0.54	17.51	6.13	-	-

จากข้อมูลข้างต้น เป็นการนำข้อมูลการจัดอันดับกองทุน RMF ที่ลงทุนในตราสารทุน จากเว็บไซต์ของบริษัท Morningstar ในที่นี้ผู้เขียนเลือกให้เรียงลำดับข้อมูลตาม Morningstar Rating Overall ซึ่งเป็นการให้ระดับดาว โดยระดับ 5 ดาว และ 4 ดาว เป็นระดับที่นำลงทุนมากที่สุดตามลำดับดาว ส่วน 3 Yr Volatility เป็นค่าความผันผวนในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนคอลัมน์ถัดไปด้านขวามือเป็นผลตอบแทนย้อนหลัง (1 ปี 3 ปี 5 ปี และ 10 ปี) โดยจะเป็นผลตอบแทนเฉลี่ยต่อปีทบต้นจากตารางข้างต้นจะเห็นว่ากองทุนเปิดกรุงไทยหุ้นไฮเทคเวิลด์เพื่อการเลี้ยงชีพ อยู่ในลำดับบนสุด แต่เนื่องจากมีผลตอบแทนย้อนหลังเพียงแค่ 3 ปี นั้นหมายความว่ากองทุนนี้เปิดได้ไม่นาน ดังนั้นถ้าเป็นผู้เขียนเองจะไม่ลงทุนในกองทุนนี้ เพราะมุมมองของผู้เขียนเอง จะลงทุนได้ต้องเป็น RMF ที่ผ่านการลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากผ่านร้อนผ่านหนาวมาในระดับหนึ่ง หรือถ้าจะให้ดีกว่าคือลงทุนมาแล้ว 10 ปีขึ้นไป ส่วนกองทุน RMF ในลำดับถัดมาคือกองทุนเปิดกรุงศรียุโรปอิคิวตีเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนเปิดเค ยูโรเปียน หุ้นทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ จากชื่อของสองกองนี้จะเห็นได้ชัดว่ามีคำว่ายุโรปด้วย แสดงว่าเป็น RMF ที่เน้นลงทุนในตราสารทุนในประเทศแถบยุโรป (แต่ทั้งนี้ก็แนะนำให้ไปอ่านในหนังสือชี้ชวนอีกครั้งว่าเป็นการลงทุนในต่างประเทศหรือไม่) ถ้าใช้ 2 กองนี้ผู้เขียนก็ขอข้ามไปเช่นกัน (อย่างที่ได้อธิบายไว้ครั้งที่ผ่านๆ มา หากเราไม่รู้ในสถานการณ์ต่างประเทศนั้นๆ เราก็ไม่ควรไปลงทุน เพราะกองทุนที่ลงทุนในบ้านเรามีให้เลือกหลากหลาย)

ส่วนกองทุน RMF ในลำดับถัดมา คือ กองทุนเปิดซีไอเอ็มบี-พรินซิเพิล พร็อพเพอร์ตี้ อินคัมเพื่อการเลี้ยงชีพ มีประสบการณ์ลงทุนมากกว่า 5 ปี แต่ไม่ถึง 10 ปี ส่วนกองทุนในลำดับถัดมา คือ กองทุนเปิดภัทร หุ้นทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนเปิดกรุงศรีหุ้นปันผลเพื่อการเลี้ยงชีพ ซึ่งมีประสบการณ์ในการลงทุน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป ดังนั้นในกรณีนี้ ถ้าเป็นผู้เขียนเอง จะพิจารณาเลือก 2 กองทุนนี้ เมื่อได้ข้อมูลตรงนี้แล้ว เราก็ไปศึกษาในรายละเอียดของกองทุนนี้อีกในหนังสือชี้ชวนการลงทุนได้ แต่เพื่อให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบอีกสักหน่อย เราก็อาจไปเจาะลึกกองทุนทั้ง 2 กองนี้หน่อย โดยนำชื่อกองทุนแต่ละกองไปค้นหาเพื่อศึกษาในรายละเอียด

ของกองทุนนี้ หรือนำชื่อกองทุนดังกล่าวไปค้นหาใน Google ได้ว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง โดยดูตรงข้อมูลที่สรุปส่วนสำคัญของกองทุนที่เรียกว่า “ข้อมูลสำคัญการลงทุน” หรือบางครั้งเรียกว่า “หนังสือชี้ชวนส่วนสรุป” หรือ “หนังสือชี้ชวนฉบับย่อ” ซึ่งจะเป็นหนังสือชี้ชวนที่สรุปข้อมูลส่วนที่สำคัญ ของกองทุนนั้นๆ ไว้ 7 เรื่องด้วยกัน อย่างที่ได้อธิบายไว้ครั้งที่แล้วว่าประกอบด้วย “คุณกำลังจะลงทุนอะไร” “กองทุนรวมนี้เหมาะกับใคร” “คุณต้องระวังอะไรเป็นพิเศษ” “สัดส่วนของประเภทสินทรัพย์ที่ลงทุน” “ค่าธรรมเนียม” “ผลการดำเนินงาน” และ “ข้อมูลอื่นๆ” ซึ่งใน 7 เรื่องนี้ ถ้าเป็นการซื้อกองทุน RMF ประเภทตราสารทุน ผู้เขียนจะเน้นดูตรงที่ ค่าธรรมเนียม และข้อมูลอื่นๆ เป็นหลักเพื่อดูว่าในการซื้อขายกองทุนนั้นๆ มีค่าธรรมเนียมเท่าไร ส่วนในข้อมูลอื่นๆ จะบอกข้อมูลว่าในการซื้อขายกองทุนนี้ ครั้งแรกนั้น ต้องซื้อขั้นต่ำเท่าไร และในการซื้อครั้งต่อไป เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนของเราได้

เป็นอย่างไรกันบ้างครับ คงพอจะค้นหากองทุน RMF ที่ให้ผลตอบแทนดีกันแล้วนะครับ จะเห็นว่าไม่ยากเลยนะครับ กับการค้นหากองทุนดีๆ สำหรับในครั้งต่อไปเราจะมาพูดถึงการดูข้อมูลในส่วน “ข้อมูลสำคัญการลงทุน” หรือบางครั้งเรียกว่า “หนังสือชี้ชวนส่วนสรุป” หรือ “หนังสือชี้ชวนฉบับย่อ” “สรุปสาระสำคัญของกองทุน” กันนะครับ เพื่อให้รู้ว่าเงินที่เราลงทุนไปนั้น เขาเอาไปลงทุนอะไรอย่างใดกันบ้างแล้วเรามีค่าใช้จ่ายอย่างไรบ้าง ข้อมูลเหล่านี้สำคัญอย่างไรบ้าง เราจะมาติดตามกันต่อในครั้งหน้านะครับ

หลักการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ คือกลุ่มบุคคลที่อายุ 60 ปีขึ้นไป มีการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และจิตใจแตกต่างไปจากผู้ที่มียุ่ต่ำกว่าหลายประการ โดยมีความเสื่อมลงของระบบต่างๆ ของร่างกายเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การประกอบกิจกรรมต่างๆ ของผู้สูงอายุ จึงแตกต่างไปจากกลุ่มอายุที่ต่ำกว่าไปบ้างเป็นธรรมดา โดยเฉพาะเรื่องการออกกำลังกาย เพื่อสุขภาพ

การออกกำลังกาย คืออะไร?

.....

การออกกำลังกาย คือ การที่ร่างกายมีการหด - ยืด ของกลุ่มเนื้อของร่างกายซึ่งบางที่ก็มีการเคลื่อนไหวของข้อต่อ บางที่ก็ไม่มี การเคลื่อนไหวของข้อต่อ บางที่ก็การลงน้ำหนัก ต่อโครงสร้างของร่างกาย และบางครั้งก็ไม่มี

ในชีวิตประจำวันของคนเรามีการออกกำลังกาย อยู่เสมอ ดังนี้ คือ

การออกกำลังกาย จากการทำกิจวัตรประจำวัน
เช่น เดินเข้าห้องน้ำ อาบน้ำ กินอาหาร สัฟิน กวาดบ้าน ฯลฯ

การออกกำลังกาย เพื่อประกอบกรงานตามอาชีพ
คนที่ประกอบกรงานใช้กำลังกายมาก ได้แก่ กรรมกร ก่อสร้าง ชุดดิน เลื่อยไม้ ตีตะปู ยกของ ฯลฯ เกษตรกร ชาวไร่ชาวนา ก็ใช้กำลังกายในการประกอบอาชีพค่อนข้าง มากกว่าคนทำงานบริษัท ผู้ประกอบธุรกิจ หรือผู้บริหาร ที่ใช้กำลังกายค่อนข้างน้อย อาจเป็นเพียง เดิน นั่ง พุด เท่านั้น

การออกกำลังกายเพื่อเล่นกีฬา กีฬา คือ การออกกำลังกายชนิดหนึ่ง มีกฎเกณฑ์การเล่น แล้วแต่ชนิด ของกีฬานั้นๆ

การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ การออกกำลังกาย ชนิดนี้แตกต่างจากการออกกำลังกายในรูปแบบอื่นๆ ที่กล่าวมา ทั้งหมด ในข้อที่ว่า เป็นการออกกำลังกาย ที่ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ดังนี้

- เป็นการออกกำลังกายที่มีความหนักพอสมควร ไม่มากเกินไป (เหนื่อยมาก) ไม่น้อยเกินไป (ไม่รู้สึกเหนื่อยเลย) ในเวลาที่ยานพอในแต่ละครั้งที่จะทำให้ร่างกายเกิดประโยชน์ และมีความถี่ (ความสม่ำเสมอในการออกกำลังกาย) เหมาะสม เพียงพอต่อการทำให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง
- เป็นการออกกำลังกายที่ฝึกให้มีความอดทน ความแข็งแรง เกิดความความยืดหยุ่น มีการทรงตัว และความแคล่วคล่องว่องไวของร่างกายดี
- เป็นการออกกำลังกายที่ไม่เคร่งเครียด
- เป็นการออกกำลังกายที่ไม่มีการแข่งขันกับคนอื่น

จะเห็นได้ว่า ในการทำกิจวัตรประจำวัน ความหนักของการออกกำลังกาย ไม่มากพอที่จะทำให้เกิดประโยชน์แก่สุขภาพร่างกาย ส่วนการออกกำลังกายจากการประกอบอาชีพ บางอาชีพก็หนักเกินไป บางอาชีพก็เบาเกินไป และส่วนใหญ่มีความเคร่งเครียดเพื่อให้งานเสร็จตามเป้าหมาย ส่วนการออกกำลังกายเพื่อเล่นกีฬา มักจะเกิดการแข่งขัน บางเกมกีฬา เช่น ฟุตบอล มวย มีการปะทะทำให้บางครั้งรุนแรงเกินไป และเคร่งเครียดเพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามหรือเพื่อความเป็นเลิศ ดังนั้น การทำกิจวัตรประจำวัน การออกกำลังกาย ทำงานตามอาชีพ การเล่นกีฬา จึงไม่ใช่การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพโดยแท้ แต่การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง

สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง หมายถึงอะไร

ทุกคนต้องการให้ร่างกายมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ซึ่งความหมายของสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

- ร่างกายมีส่วนประกอบสมส่วน และส่วนที่เป็นกล้ามเนื้อมีความแข็งแรง
- ร่างกายสามารถเคลื่อนไหวได้ทุกข้อต่อ
- ร่างกายมีความอดทนในการออกกำลังกาย
- มีความว่องไวในการเคลื่อนไหว
- ข้อต่อต่างๆ มีความยืดหยุ่น สามารถเหยียดงอได้อย่างสะดวก
- ร่างกายมีการทรงตัว และประสานสัมพันธ์กันในการเคลื่อนไหวร่างกายได้เป็นอย่างดี
- ไม่มีโรคหรือพยาธิสภาพใดๆ ในร่างกาย

การที่ร่างกายจะสมบูรณ์ แข็งแรงดังกล่าวได้ จำเป็นจะต้องมีสุขภาพกาย และจิตใจเป็นพื้นฐาน มีการออกกำลังกายที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ

ทำไมช่วงปฐมวัยจึงสำคัญที่สุด

การวัดความฉลาดของผู้ใหญ่คือการวัดไอคิว แต่สำหรับเด็กๆ แน่นอนว่าเราไม่รู้หรอกค่ะว่าลูกฉลาดแค่ไหน แต่สมองของเด็กๆ ในช่วง 3 ปีแรกพัฒนาเร็วมากๆ และมีศักยภาพมากที่สุดแล้ว เนื่องจากสมองพัฒนาตั้งแต่ออยู่ในครรภ์ของคุณแม่แล้ว

เมื่อคุณแม่มีอายุครรภ์เพียง 4 สัปดาห์ สมองของลูกจะสร้างเซลล์ประสาทใหม่ขึ้นมา 250,000 เซลล์ในทุกๆ นาที ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นเวลาถึง 3 ปี บวกกับอีกเกือบ 9 เดือนที่อยู่ในท้องของคุณแม่ ในเด็กที่อายุ 3 ขวบนั้น สมองจะพัฒนาเป็น 80% และมีจำนวนเซลล์ประสาทที่มากถึง 1000 ล้านล้านเซลล์ที่เชื่อมต่อถึงกัน และนี่ก็คือเรื่องน่าทึ่งเกี่ยวกับสมองของลูก

เด็กทุกคนเกิดมาเร็วไป แต่ก็เกิดมาพร้อมกับเซลล์ประสาทใหม่

เด็กทุกคนจะเกิดมาพร้อมกับสมองที่ยังไม่พัฒนาและอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าทั้งหลาย หากไม่มีการฝึกปฏิบัติทางสมอง เขาจะคลอດออกมาพร้อมกับเซลล์ประสาทมากกว่าเกือบ 2 เท่าของผู้ใหญ่ ทั้งที่มีขนาดสมองเล็กกว่าครึ่ง เซลล์ประสาทจำนวนมหาศาลนี้เป็นสิ่งที่จำเป็นมากต่อการเรียนรู้ในช่วงขวบปี แรกของเด็กๆ และจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าตอนที่เด็กๆ มีอายุ 3 ขวบ แต่เมื่ออายุมากขึ้นเซลล์ประสาทที่แข็งแรงเท่านั้นที่จะยังคงอยู่ ส่วนเซลล์ประสาทที่อ่อนแอ ก็จะแทนที่ด้วยสารสื่อประสาทแทน

สมองจะพัฒนาเร็วที่สุด ในช่วงระหว่างแรกเกิดถึง 3 ขวบ

พลังงานส่วนใหญ่ที่เด็กๆ เอาไปพัฒนาสมอง

60% ของการเผาผลาญพลังงานทั้งหมด (ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการบริโภคกลูโคส) ของเด็กๆ จะนำไปพัฒนาสมอง เมื่อเทียบกับผู้ใหญ่ที่ใช้พลังงานเพียง 25% เท่านั้น

———— “ ————

สมองของเด็กๆ เติบโตพร้อมที่จะพูดก่อนที่จะรู้คำศัพท์
และเด็กสองภาษามีการทำงานของสมองด้านการจัดการที่ดีกว่า

———— ” ————

มีงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยวอชิงตันที่ทำการเก็บข้อมูลจากเด็กอายุ 7 เดือน พบว่า มีการทำงานของสมองในส่วนของการพูด ก่อนที่เด็กๆ จะพูดได้เสียอีก ซึ่งหลักฐานนี้แสดงให้เห็นว่า สมองมีการทำงานในขั้นที่เรียกว่า การวิเคราะห์โดยการสังเคราะห์ โดยสมองจะเก็บข้อมูล และคาดการณ์การเคลื่อนไหวในการพูดเสียงต่างๆ คำต่างๆ ในการพูด และเตรียมพร้อม เมื่อถึงคราวที่จะต้องพูดจริงๆ เด็กที่ถูกเลี้ยงตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไปนั้น จะมีทักษะการทำงานของสมองด้านการจัดการที่ดีกว่าเมื่อโตขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องของสมาธิเพื่อแก้ปัญหาที่ขัดแย้ง หรือพูดได้ว่าเด็กสองภาษาจะมีสมาธิดีกว่า มีประสิทธิภาพมากกว่าในการเรียนและการทำงาน

การสัมผัสช่วยเสริมสร้างสารสื่อประสาท

เด็กทารกที่ได้รับการสัมผัสทางกายเป็นประจำ เช่น การอุ้มหรือการกอด จะมีสารสื่อประสาทระหว่างเซลล์ประสาทที่แข็งแรงมากขึ้นและดีขึ้น

สมองเด็กจดจำกลิ่นคุณแม่ได้ ดังนั้น เด็กติดพ่อติดแม่นั้นดีแล้ว

กลิ่นของคุณแม่และการสัมผัสเป็นตัวกำหนดว่า สายสัมพันธ์ระหว่างคุณแม่และลูกเป็นยังไง และจะเกี่ยวกับฮอร์โมนออกซิโทซิน ซึ่งเป็นฮอร์โมนในเรื่องของความรู้สึกผูกพันและความรัก คุณแม่อาจจะเคยกังวลเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกติดคุณแม่ไม่ยอมห่าง ขอให้เลิกกังวลได้ เพราะเด็กที่ติดคุณแม่นั้น หมายความว่าลูกมีพัฒนาการด้านความทรงจำระยะยาวแล้ว

สภาวะอุณหภูมิร่างกายต่ำกว่าปกติช่วยปกป้องสมองของเด็กๆ

งานวิจัยเด็กทารกแรกเกิดที่ต้องรักษาตัวจากโรคสมองขาดออกซิเจนและเลือดไปเลี้ยง (Hypoxic - Ischemic Encephalopathy) จากโรงพยาบาลเด็กลอสแอนเจลิส พบว่าเมื่อสมองขาดออกซิเจน ร่างกายจะลดอุณหภูมิลงเพื่อป้องกันเซลล์ประสาทเสียหาย หากไม่ได้รับการรักษา สมองของเด็กๆ อาจจะพิการ หรือมีภาวะแทรกซ้อนรุนแรงได้

—— “ ——

ด้วยเหตุผลเช่นนี้จึงต้องกล่าวซ้ำอีกครั้งว่า...
ทำไมช่วงปฐมวัยจึงสำคัญที่สุด

—— ” ——

ที่มา : mentalfloss

เสพงานศิลป์ กินของอร่อยที่อีโปะฮ์

เมื่อเอ่ยถึงเมืองท่องเที่ยวของมาเลเซีย เชื่อว่าหลายท่านคงนึกถึงเมืองหลวงอย่างกัวลาลัมเปอร์ หรือไม่ก็เมืองมรดกโลกอย่างปีนังหรือมะละกาเป็นอันดับแรกๆ แต่ที่จริงแล้วมาเลเซียยังมีเมืองน่าเที่ยวอีกหลายเมืองซึ่งนำไปสัมผัสเยี่ยมชมหนึ่งในนั้น คือ เมืองสุดคลาสสิกที่ชื่อว่า “อีโปะฮ์” (Ipoh) ที่ถึงแม้จะไม่ใช่เมืองท่องเที่ยวยอดฮิตของมาเลเซีย แต่ก็เต็มไปด้วยเสน่ห์น่าค้นหา และกำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะพวกที่ชอบความแปลกใหม่หรือต้องการหลีกหนีความจอแจของเมืองท่องเที่ยวหลักทั้งหลาย

อีโปะฮ์มีสถานะเป็นเมืองเอกของรัฐเปรัก ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากกรุงกัวลาลัมเปอร์เพียง 200 กว่ากิโลเมตร ในสมัยอาณานิคมที่นี่เคยเป็นแหล่งเหมืองแร่ดีบุกแหล่งใหญ่ที่มีชาวจีนโพ้นทะเลหลั่งไหลเข้ามาเป็นจำนวนมาก จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่เราจะพบว่า ตึกกรมบ้านช่องส่วนใหญ่ในย่านเมืองเก่าสร้างตามรูปแบบสถาปัตยกรรมชิโนโปรตุกีส ซึ่งให้ความรู้สึกไม่ต่างจากเมืองป็นังหรือมะละกามากนัก แต่มีสถานที่แห่งหนึ่งที่โดดเด่นไม่เหมือนใคร เรียกว่าเป็นสัญลักษณ์ของเมืองเลยก็ว่าได้ นั่นคือ สถานีรถไฟประจำเมืองอายุกว่าร้อยปี ซึ่งออกแบบในสไตล์โคโลเนียลแบบลูกครึ่งอังกฤษผสมอินเดีย ตัวอาคารทาด้วยสีขาวทั้งหลัง มีความสง่างามถึงขนาดได้รับการจัดอันดับเป็นสถานีรถไฟที่สวยงามที่สุดของประเทศ จนได้สมญานามว่า “ทัชมาฮาลแห่งอีโปะฮ์”

นอกจากนี้ อีโปะฮ์ยังมีสถาปัตยกรรมแบบโคโลเนียลให้เยี่ยมชมอีกหลายแห่ง ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ราชการ บริษัทห้างร้านต่างๆ หรือบ้านพักอาศัย อย่างคฤหาสน์เคลลี (Kellie's Castle) ของคหบดีชาวสก๊อตแลนด์นี่ก็ใช่ แม้จะสร้างไม่เสร็จ เพราะเจ้าของด่วนจากโลกนี้ไปเสียก่อน แต่ก็ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวไม่น้อย

ไม่เฉพาะแต่สถาปัตยกรรม อีโปะฮ์ยังขึ้นชื่อลือชาในเรื่องอาหารการกินอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาหารจีนที่นับว่าคู่คี่คู่กับเมืองปีนังเลยทีเดียว บางคนถึงขนาดตั้งฉายาให้อีโปะฮ์ว่า “เมืองหลวงแห่งอาหารของมาเลเซีย” สาเหตุเพราะที่นี่มีร้านอาหารหวานเจ๋งๆ อยู่เยอะแยะมากมาย คนกัวลาลัมเปอร์ขับรถมาที่นี่เพราะตั้งใจมากินอาหาร โดยเฉพาะเลย์ก็มาก แต่เรื่องนี้คนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบกัน ที่อยากเชิญชวนให้ไปชิมมากที่สุด เห็นจะไม่พ่นเมนู “ข้าวมันไก่” ซึ่งบางคนถึงกับยกย่องว่าอร่อยที่สุดในโลก ชนิดที่ข้าวมันไก่ที่สิงคโปร์หรือมะละกาซึ่งว่าเด็ดยังชิดซ้าย แถมยังแปลกไม่ซ้ำใคร ตรงที่จะให้อร่อยครบสูตรต้องกินคู่กับผัดถั่วงอก อยากรู้ว่าอร่อยแค่ไหน ต้องไปพิสูจน์กันเองนะครับ

อีกอย่างหนึ่งที่จะพลาดไม่ได้คือ กาแฟขาว (White Coffee) ซึ่งอีโปะฮ์ถือว่าเป็นต้นกำเนิดของกาแฟชนิดนี้เลยก็ว่าได้ กาแฟขาวถูกคิดค้นขึ้นครั้งแรกโดยแรงงานชาวจีนที่อพยพเข้ามาทำงานในเมือง ด้วยเพราะไม่คุ้นเคยกาแฟรสชาติขมและออกเปรี้ยวในแบบที่ชาวอังกฤษนิยมดื่มกัน จึงหาวิธีที่จะทำให้กาแฟมีรสชาติหวานหอมกลมกล่อมมากขึ้น โดยได้ทดลองนำมาการิน ซึ่งได้จากน้ำมันปาล์ม มาคั่วร่วมกับกาแฟหลายๆ สายพันธุ์ จนได้กาแฟคั่วสูตรพิเศษที่ถูกปากชาวจีน เป็นที่มาของร้านกาแฟขาวร้านแรกของอีโปะฮ์บนถนนบันดาร์ติเมห์ (Bandar Timah) ในย่านเมืองเก่า ซึ่งเปิดขายมาตั้งแต่ พ.ศ. 2480 นับจนถึงทุกวันนี้ก็มีอายุ 80 ปีเศษแล้ว

ต้องบอกก่อนว่าเหตุที่เรียกกาแฟขาว ไม่ใช่เพราะเมล็ดกาแฟคั่วเปลี่ยนเป็นสีขาวหรอกนะครับ กาแฟขาวจริงๆ แล้วก็เป็นสีน้ำตาลนี่แหละ เพียงแต่สีจะอ่อนลงมาน้อยที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะเกิดจากกรรมวิธีการคั่วเมล็ดกาแฟที่ใส่เพียงมาการินลงไปเท่านั้น ทำให้เมล็ดกาแฟที่ได้มีสีอ่อนกว่าเมล็ดกาแฟทั่วไป ซึ่งมักใส่น้ำตาลและข้าวสาลีลงไปคั่วด้วย อีกสาเหตุหนึ่งที่เรียกกาแฟขาวนั้น ก็น่าจะมาจากสีของนมข้นหวานที่ชงรวมกับกาแฟนั่นเอง

ภาพศิลปะหลายภาพของเออร์เนสโต ได้สะท้อนให้เห็นตัวตนและจิตวิญญาณของชาวเมืองอีโปะฮ์เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นภาพทุ่งไผ่เลี้ยงที่แขวนห้อยเป็นแถวอยู่บนผนังตึก หรือภาพชายสูงวัยถือถ้วยกาแฟ ล้วนตอกย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของกาแฟที่ผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวเมืองอย่างแนบแน่น ในขณะเดียวกันก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ประจำเมืองซึ่งใครที่แวะเวียนมาอดที่จะถ่ายภาพเป็นที่ระลึกไม่ได้

อีโปะฮ์ไม่ได้มีดีเพียงแค่นี้ บรรดาภาพศิลปะบนผนังกำแพงในเขตเมืองเก่าก็มีชื่อเสียงไม่เบาเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพศิลปะ 7 ภาพที่เขียนโดยศิลปินชาวลิทัวเนียนามว่า “เออร์เนสโต ซาคาเรวิก” (Ernest Zacharevic) ผู้ที่เคยฝากผลงานมาแล้วที่เมืองปิ้ง จินเขาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางทั้งในและต่างประเทศภาพศิลปะทั้งเจ็ดที่เออร์เนสโตวาดขึ้น จะกระจายตัวอยู่บนผนังตึกตามตรอกซอกซอยต่างๆ ในเขตเมืองเก่า กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจสิ่งใหม่ของเมือง ที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ขนาดทางการต้องจัดพิมพ์แผนที่ภาพศิลปะฝีมือเออร์เนสโตไว้บริการนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

สำหรับคนที่ชื่นชอบงานศิลปะเช่นผม 'ไหนๆ' ก็มาถึงที่นี่แล้ว มีหรือจะพลาดตามล่าหาภาพวาดของเออร์เนสโตให้ครบทั้ง 7 ภาพ แต่กว่าจะหาจนครบ ก็เล่นเอาเมื่อยแขนเมื่อยขา เหงื่อตกไปหลายหยดอยู่เหมือนกัน เพราะภาพบางภาพกว่าจะหาเจอ ต้องสาละวนเดินหาอยู่หลายรอบ แต่ผลสุดท้ายเมื่อได้ชมแล้ว ก็ต้องบอกว่าคุ้มค่าสมกับความตั้งใจ

นอกจากผลงานศิลปะของเออร์เนสต์แล้ว
ที่นี่ยังมีถนนภาพศิลปะบนผนังกำแพง (Mural Art Lane)
ซึ่งมีงานเขียนสวยๆ จากฝีมือศิลปินท้องถิ่นอีกจำนวน
หลายสิบภาพ ส่วนมากแสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่
สภาพสังคม และวัฒนธรรมแบบพหุนิยมของผู้คนที่นี่
อีกทั้งยังมีภาพเขียนสีฝีมือเยี่ยมอีกหลายชิ้น
กระจายอยู่ตามจุดต่างๆ ทั่วทั้งย่านเมืองเก่า ทำให้
นักท่องเที่ยวสามารถเสพงานศิลปะได้อย่างจุใจ

สำหรับการเดินทางมาเยือนอีโปะฮ์ของผมนครั้งนี้
แค่ได้ชมงานศิลปะงามๆ ก็ถือว่าคุ้มแล้ว ยิ่งได้ลิ้มลอง
อาหารรสเลิศ บวกกับได้สัมผัสผืนมรดกทางสถาปัตยกรรม
มากคุณค่าด้วยแล้ว ก็ยิ่งรู้สึกว่าคุ้มเข้าไปใหญ่ แต่จะว่าไป
ตอนนี้ผมคิดถึงข้าวมันไก่เมื่อนั้นที่สุด ถ้ามีโอกาส
ได้ไปเยือนอีโปะฮ์อีกคราวหน้า จะไม่พลาดไปกินแน่นอน!

- ☐ ต่ออายุสมาชิก เลขที่
- ☐ สมัครสมาชิกใหม่ เลขที่
- ☐ ใบเสร็จรับเงิน เลขที่

ใบสมัครสมาชิกวารสารวิทยากร

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ชื่อหน่วยงาน

เลขที่บัตรประชาชน

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

เพื่อเชื่อมโยงกับฐานข้อมูล
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ตำแหน่ง

- ☐ ครู ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ผู้บริหารการศึกษา ☐ ศึกษานิเทศก์
- ☐ คณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ☐ นิสิต/นักศึกษา ☐ อื่นๆ

สังกัด

- ☐ สพฐ. ☐ สพป. ☐ สพม. ☐ สอศ. ☐ สช. ☐ กศน. ☐ สกอ.
- ☐ พลธ. ☐ พัฒนาศิลป์ ☐ สพศ. ☐ อปท. ☐ กทม. ☐ อื่นๆ

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

เลขที่ หมู่ที่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์

--	--	--	--	--

โทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่

การสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิทยากร

ดังนี้ ☐ ต่ออายุสมาชิกเลขที่ ☐ สมัครสมาชิกใหม่

☐ ราย 1 ปี (ราคา 500 บาท)

☐ ราย 2 ปี (ราคา 1,000 บาท)

โดยรับฉบับเดือน ถึง

ชื่อผู้แนะนำ (ถ้ามี)

การชำระค่าสมาชิก

☐ เงินสด บาท

☐ ธนาคาติ สั่งจ่าย ปณ.ศึกษาธิการ ในนาม ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (ใช้ธนาคาติตัวจริงเท่านั้น)

สถานที่จัดส่งวารสารและใบเสร็จรับเงิน

☐ ตามที่อยู่สมัครข้างต้น

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

เลขที่ หมู่ที่ ซอย ถนน ตำบล/แขวง

อำเภอ/เขต จังหวัด รหัสไปรษณีย์

--	--	--	--	--

โทรศัพท์/โทรศัพท์เคลื่อนที่

กองบรรณาธิการวารสารวิทยากร ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนวารสารวิทยากร
วารสารเพื่อการพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษาให้คงอยู่กับวิชาชีพทางการศึกษาสืบไป

รถคู่กาย..... ครูชน ไร้ชีวิต...แต่มีจิตใจ!?

ท่านเชื่อไหม?...ว่า..รถมีชีวิต....

โครงสร้างเปลือกนอกทั้งหมดที่เราเห็นก็เหมือน **“กายสังขาร”** (Hardware)

ส่วนตัวเครื่องทั้งหมด เหมือน **“จิตวิญญาณ”** (Software)

หากเป็นรถรุ่นใหม่ ๆ จะมีกลไกใหม่ ๆ เพิ่มเข้ามาเป็นกลไก Digital Computer ควบคุมระบบการสั่งการ
อีกที่แทนมนุษย์ ซึ่งเราคงเคยเห็น **การคอนโทรล**ด้วยไฟฟ้า เช่น ประตู กระบอก เกียร์ คลัตช์ ไฟ แอร์ ภาพมองข้าง
มองหลัง

ทราบว่...ขณะนี้รถรุ่นใหม่ ๆ มีการควบคุมพวงมาลัย มีเซนเซอร์รอบทิศให้ขับอัตโนมัติได้ด้วยคอมพิวเตอร์
เพียงเราตั้งพิกัดเป้าหมายในการเดินทางแล้วปล่อยให้ระบบ GPS ช่วยคำนวณกำหนดเส้นทาง.....

นี่คือโลกยุคใหม่ที่บริหารสั่งการความสะดวด้วยปลายนิ้วอย่างแท้จริง

แต่... เชื่อไหมครับว่า ในความสะดวยุคใหม่เหล่านี้ เบื้องหลังนั้นเราต้องอาศัย **ดาวเทียม**ถึงสี่ดวง
ในการ **กำกับพิกัด**ของเราแต่ละคน

และเราต้องใช้นาฬิกาอะตอม (Atomic Clock) ที่ไม่ผิดพลาดใน **เวลาของจักรวาล** แม้แต่เสี้ยววินาที!
กลไกอัจฉริยะเหล่านี้ มนุษย์บนผิวโลกร่วมกว่าพันล้านคน ไม่เคยพบเห็น เพราะทั้งดาวเทียมและ
นาฬิกาอะตอมนั้นโคจรเพียงส่งสัญญาณอยู่รอบโลกห่างถึงกว่าหมื่นสองพันไมล์.....

ระบบทั้งหลายเหล่านี้ได้วิวัฒนาการมาจาก **ยุโรปกรณ์**ของอเมริกาตั้งแต่ปี 2503 โน่นแล้ว

เราจึงได้เห็นผลที่กลายเป็นกลไกสาธารณะสำหรับทุกคนในวันนี้.....

นั่น... ทั้งหมดที่กล่าวมาคือ วิทยาศาสตร์ ที่ทำให้วัตถุเหมือนมีชีวิต.....

สมัยโบราณ มีความเชื่อกันว่า... ยานพาหนะทั้งปวงมี **จิตวิญญาณ** คอยคุ้มครองดูแล.....

ผมไม่รู้เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ประเภทใด เพศใด แต่ได้ยินผู้เฒ่าเฒ่าก่อนเรียกกันว่า “แม่ย่านาง” เรือ รถ เครื่องบิน และเกวียน.....

ผมนั้นไม่ใส่ใจใน “เจ้าแม่” ใดๆ เพราะไม่เคยพบเห็น แต่ชอบ **ของบวงสรวง** ซึ่งมีหมู เห็ด เป็ด ไก่ ฯ ตามแต่ผู้ศรัทธาประสงค์.... และ.... เอ้อ! เมรียต้องไม่ขาดนะ

จากอดีต กระทั่งปัจจุบัน ผ่านกาลเวลามาเป็นร้อยๆ ปี ความเชื่อ ความศรัทธา ของจิตวิญญาณ SOUL หรือ SPIRIT ก็ยัง **ดำรงอยู่** ด้วยวาทะกรรมที่ว่า **“ไม่เชื่ออย่าลบหลู่”**

และเริ่มมาทับซ้อนกับ **สมองกลไก** พลังขับเคลื่อนแห่ง **DIGITAL** เอาละสิครับ ระหว่าง **“ศรัทธา”** ยุคเก่า กับ **“ศาสตร์”** ยุคใหม่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน

กว่าสามสิบปีแล้วที่ MITSUBISHI เก่าคันเก่งยังคำรามนำพา **ครูชน** ตะลุย ทะลอนป่า เขา ลำเนาไพร โดยไม่เคยปริปากบ่น แต่สีปรีล่อน ตัวถึงผุนั้นมีบ้างเป็นธรรมดาประสา **รถซรา**

ผมให้เกียรติเขาเสมอในการเดินทางร่วมกันไปผจญภัยในที่ต่างๆ ไม่หยาบ ไม่กระด้าง

ก่อนออกเดินทางก็บอกเขาในใจว่า... **“พร้อมยัง เราจะลุยไปกันละนะ”.....**

เมื่อถึงจุดพักหลังจากตระเวนกันมาลื้อแทบหลุด ก็กะกระซิบในใจกับเขาว่า... **“เหนื่อยมัย! เราถึงที่พักแล้ว พักผ่อนนะ”...**

จะเป็นอุปทานหรืออะไรไม่ทราบ..... ผมแว่วเสียงคล้าย... **อิมมม!!!** คำรนแผ่วๆ ในห้องเครื่องได้ฝากะโปรงหน้า ทั้งที่ดับเครื่องยนต์แล้ว

บ่อยครั้งที่ผมเสียบคากูญแจสวิตช์ไว้ และประตูทั้ง 4 รวมทั้งประตูหลังคากะบะท้าย ผมมักปิด แต่ไม่ล็อก

เพราะในรถ **“ครูชน”** มีทรัพย์สินที่มี **“คุณ”** ต่อการดำรงวิถี **“ตระเวนการศึกษาไทย”** แต่ไม่มี **“ค่า”** ต่อการหยิบฉวยไปแปรเป็นทรัพย์สิน

ความชุ่มชื้นป่าต้นน้ำ ผาตำ

วันนั้น จุดจอดของ **MITSU แดง** พร้อมอุปกรณ์ครบอัตรา มุ่งเข้า**ป่าต้นน้ำผาตำ**! ภาคใต้

เดิมพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ยากจน กันดาร การคมนาคมนั้นแสนเชื่องช้า แต่เป็นป่าอุดมสมบูรณ์ติดทิวเขาใหญ่ **สันกาลาคีรี** ที่พาดเชื่อมต่อหลายจังหวัด กระทั่งถึง**มาเลเซีย**

แต่ประหลาดนะครับที่... เมื่อออกมาจากป่าต้นน้ำผาตำ ประมาณสิบกว่ากิโลเมตร ก็จะถึง**สนามบินนานาชาติหาดใหญ่** และตัวเมืองหาดใหญ่ เมืองซีวิลไรซ์ที่พร้อมทุกอย่าง

ที่นี่ป่าผาตำ ณ คลองหอยโข่ง จึงกลายเป็น**ภูมิศาสตร์แห่งความเหลื่อมล้ำ**

เมื่อสี่สิบปีที่แล้ว พื้นที่นี้จึงกลายเป็นพื้นที่การลุกขึ้น **ทวงถามความเป็นธรรม** กระทั่งถึงการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย (ภาคใต้)

ผมจึงมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคุณครู กับชาวบ้าน และมิตรสหาย ที่เฝ้าและนาน....

ฉะนั้นการเข้าพื้นที่นี้ จึงเสมือน พยัคฆ์เฒ่าย้อนคืนถิ่น...ฮ่าา... พุดให้อีกเหมไปงั้นแหละครับ....

ผมวางเต็นท์พักแรมได้ไม่เชิงเขา ไม่ห่างจาก **MITSU แดง** มากนัก

จัดวางเตาปิกนิกที่ทำครัว หามุมนั่งตั้งโต๊ะเขียนหนังสือ แล้วปล่อยตัวผ่อนคลาย นึกถึงคืนวันเก่าที่เคยมาเดินหาแถบนี้

ราตรี น้อยผา เป็นลูกศิษย์อีกคนหนึ่งที่ผมนึกถึง

เธอได้เข้าร่วมกิจกรรมกอบกู้สังคมในช่วง 2520 - 2530 อย่างเข้มแข็ง..... จากสาวน้อยวัยเยาว์ เรียบร้อย เรียบเก่ง กลายเป็นสาวแกร่งผู้มีความมั่นคงทางอุดมการณ์อันสูงส่ง

“คุณเหล็ก”.....ผู้คุมกับคุรุชน

นั่นคือยุคหนึ่ง ประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งของสังคมไทย ที่กลไกการเมืองได้บีบคั้นให้ หมุนิสิต นักศึกษา ทั่วไทย ไหลเข้าป่า.....

หลังปี 2523 เมื่อนโยบายเปลี่ยนเป็นประนีประนอม คลื่นคล้ายปัญหากันแบบญาติ หลายคนก็กลับเข้าเมือง มาร่วมกันพัฒนาชาติ.....

แต่... บางคนได้เสียชีวิตไปในเส้นทางป่าเขา แล้ว... ครับ!... ผมหมายถึง **ราตรี น้อยผา** ลูกศิษย์ผม คนนี้ด้วย ซึ่งจะต้องรำลึกถึงเธอเมื่อผมอย่างกรายเข้ามาใน **เขตงาน**ของเธอ.....

ชายป่า ริมน้ำ ยามอัสดง

บรรยากาศยามเย็นจวนพลบ มิตรสหาย ที่รู้ว่าผมเข้าพื้นที่จะส่งข่าว เพื่อมาพบปะ มาเสวนา ต่อกันตามประสานเคยร่วมเป็นร่วมตายกันมาแล้ว

ราตรีนั่น ได้ร่มไม้ครั้น ที่โอบรอบด้วยขุนเขาทะมึน ฟ้ามืด แต่ยังมีแสงบุหลันจันทร์เสี้ยวข้างแรมฉายแสง รอดร่มไม้ลงมาให้พอเห็นหน้าล่างๆ

เราคุยแกลั้มเมรัยกันหลายเรื่อง ตั้งแต่การเมือง ที่เริ่มวน การศึกษาที่สับสน ปัญหาเด็ก - เยาวชน.....และโลกที่กำลังเปลี่ยนไป แต่**ความทุกข์และความยากไร้**ยังคงเดิม.....

“จัน... เราจะปฏิรูปอะไรกัน นี่ที่ใช้เวลามาเกือบร้อยปีแล้ว ยังไม่เห็นหน่อเนื้อการเปลี่ยนแปลง”.....

ก่อนรำลាក់กันไปนอน..... อดีตสหายคนหนึ่ง ผิดคล้าสูงโปร่ง แววดาสู้นคน เดินมากระซิบถามผมว่า...

ในอ้อมกอดป่า ภูผา มิตรสหาย

...“รถพี่มีอะไรแปลกๆ บ้างมัย... ผมสังเกตหลายครั้ง
... เวลาดีๆ เดินผ่านมาใกล้ๆ จะได้ยินเสียงเหมือนคนแก่
บ่นอะไรเพิ่มพ้ำ... จับความไม่ได้ แต่รู้สึกว่าเป็นเสียงคน”...

เขาเหลือบดูรถแดงด้วยระแวง ผมเพียงชายตา
“มิตซูเดมา” แล้วเสพุดกลบเกลื่อนไปว่า.....

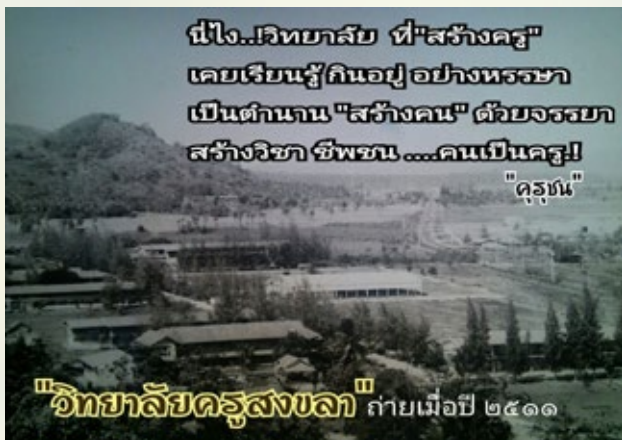
“จะแปลกอะไร... ก็รถเก่ากับคนแก่ที่หอบหิ้วตะลอน
กันไปทั่วไทย... คงไม่มีอะไรมาสิ่งสู่หรือมั้ง!ฮ่าา”.....

สหายผู้สงสัยกลับไปแล้ว ในความมืดสลัว มีเพียง
แสงเดือนข้างแรม...ที่ทำให้รอบบริเวณเป็นเงาตะคุ่มเลื่อนกลาง!

แต่... **“มิตซูแดงของครูชน”** กลับดูเด่นสะดุดตา
อย่างทำทนาย!

HOTLINE – สายตรง

แต่...เพื่อนครู รุ่นเก่า

๑ วันนี้..ผมขอบันทึกเรื่องราวการเริ่ม **“สร้างครู”**
ของสังคมไทย แต่ใช้ข้อมูล จังหวัดสงขลา ซึ่งผมเริ่มก้าวจาก
นักเรียนเพื่อฝึกการเป็นครูด้วย**หลักสูตรเก่า** สร้างความเป็น
วิชาชีพครูแท้ จากที่นี่...

ปี 2462 เริ่มมี โรงเรียนฝึกหัดครูมณฑล นครศรีธรรมราช
แต่เมื่อปรับระบบการปกครอง ยกเลิก “มณฑล” ห้วงเวลานี้
ปี 2477 - 2498 จึงเกิด **รร.ฝึกหัดครูสงขลา**

ปี 2504... จึงกลายเป็น **วิทยาลัยครูสงขลา** ซึ่งครู
ยุคนี้ล้วนเกษียณหมดแล้ว

นับจาก 2535 เป็นต้นมา คือเส้นทาง ของความเป็น
“ราชภัฏ” ที่ห่างจาก... ตำนานแห่ง **“โรงเรียนฝึกหัดครู”**
นับแต่อดีต トラប់ปัจจุบัน ถึง 99 ปี..!

บัดนี้คุณครูรุ่น โรงเรียนฝึกหัดครู และ วิทยาลัยครู
ต่างจบภาระการเรียน - การสอน - การศึกษากันไปหมดแล้ว
แต่ผมยังเชื่อว่า..ด้วยหลักสูตรการผลิตครูยุคเก่าที่เข้มและขลัง
ทำให้ทุกท่านที่ผ่านการหล่อหลอมมา ยังมีจิตวิญญาณครู
ที่สมบูรณ์ แม้สังขารจะชรา ล้าอ่อน

โดยวิถีแห่ง **ครูชน** ผมพยายามเชื่อม เส้นทางแห่ง
วิชาชีพรุ่นเก่าที่ฐานแน่น กับ **วิถีครูรุ่นใหม่** ที่สัมผัสอยู่ใน
เทคโนโลยีร่วมสมัย จึงมอบชุดความคิดพิเศษ ว่าด้วย
“โรงเรียนฝึกหัดครู” ให้ท่านรัฐมนตรี ศธ.ได้พิจารณา.ฯณ

“ครูชน”

วันผู้สูงอายุแห่งชาติ

“เตรียมพร้อมทุกวัน
สู่สังคมผู้สูงอายุยุคใหม่ที่มั่นคง”

วันอนุรักษ์มรดกไทย

วันที่ 2 เมษายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพ
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
วันนี้กำหนดขึ้นเพื่อเกิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ที่ทรงประกอบพระกรณียกิจทางด้าน การอนุรักษ์
และสืบสานมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ
รวมถึงเพื่อรณรงค์สร้างความเข้าใจ
สำนึกรักและหวงแหนในมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ
ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษามรดกทางวัฒนธรรม
อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติมากยิ่งขึ้น

ราคา 50 บาท